GRONINGER MUSEUM

JAARVERSLAG 2010

GRONINGER MUSEUM

JAARVERSLAG 2010

5 Voorwoord
10 Presentaties
11 Mendini 0 en 1
15 Ploegpaviljoen
18 Overige expositieruimten
19 Externe locaties
22 Afdeling Collecties
23 Aanwinsten hedendaagse kunst, mode en design
29 Aanwinsten De Ploeg en context
34 Aanwinsten Archeologie, Geschiedenis En Regionale Kunst(Nijverheid)
41 Educatie en Publieksinformatie
49 Informatiecentrum
51 Communicatie/pr/marketing
54 Publieksactiviteiten
57 Commerciële Activiteiten
60 Personeel en Organisatie
63 Publicaties
66 Rekening Groninger Museum
68 Vereniging Van Vrienden Van Het Groninger Museum
71 Subsidiegevers, Begunstigers En Sponsors

VOORWOORD

Het jaar 2010 stond vooral in het teken van de grootscheepse revitalisatie van het gebouw van het Groninger Museum. De directe aanleiding hiervoor werd gevormd door een vochtprobleem in de vloeren van de hele benedenverdieping. Deze moesten allemaal worden vervangen, wat betekende dat het museum genoodzaakt was enkele maanden te sluiten. Deze gedwongen sluiting werd aangegrepen om een aantal andere zaken aan het gebouw te vernieuwen of te verbeteren. Zo is onder meer de hele buitenkant onder handen genomen. Sommige paviljoens zijn aan de buitenkant grondig gereinigd en waar dat noodzakelijk was zijn de materialen van een nieuwe coating voorzien. De gekleurde panelen van de ‘gouden toren’ en het Mendini Paviljoen waren in de loop der jaren sterk verbleekt en zijn vervangen door meer duurzame materialen die over een veel langere periode kleurecht blijven.

Aan de binnenkant zijn onder meer alle publieksruimtes onder handen genomen. Toen het gebouw in 1994 werd geopend, ging men uit van 90.000 bezoekers per jaar; gemiddeld genomen heeft het nieuwe Groninger Museum sinds de opening echter 250.000 bezoekers per jaar gehad. Om een dergelijk aantal mensen goed te kunnen ontvangen, volgens de normen die daarvoor in de huidige tijd gelden, was aanpassing van de publieksruimtes noodzakelijk. En aangezien het museum niet naar buiten toe kan uitbreiden, zijn de functie en situering van de publieksruimtes opnieuw geëvalueerd.

Het voormalige Onderwatercafé en het Infocentrum zijn van plaats verwisseld. Het nieuwe Infocentrum kreeg een spectaculaire vormgeving door de jonge Spaanse vormgever Jaime Hayon, en de functie van deze ruimte werd vanuit zowel educatief als marketing-technisch oogpunt door middel van digitale technieken geoptimaliseerd. Niet alleen de nieuwe ligging en vormgeving van de ruimte maakt deze veel meer aantrekkelijk en toegankelijk voor publiek; door de introductie van de GM-collector wordt de toestroom van bezoekers naar deze ruimte in hoge mate gestimuleerd. De functie van het voormalige Onderwatercafé is nu overgenomen door de Job Lounge, vormgegeven door Studio Job: een aantrekkelijke ruimte voor verhuur aan derden, voor kleine groepen, presentaties, huwelijken etc.

Het museumrestaurant was ook aan een grondige opknapbeurt toe. Het is nu omgedoopt tot Mendini Restaurant en werd vormgegeven door Maarten Baas, een van de internationaal succesvolste jonge Nederlandse ontwerpers. De bijdrage van deze jonge vooraanstaande ontwerpers (van zowel Baas, Hayon als Studio Job had museum al een belangrijke collectie in huis) kreeg ook de goedkeuring van Alessandro Mendini, de hoofdarchitect van het gebouw. Het museumgebouw was al sterk verweven met de collectie postmodern Italiaans design, nu is dat ook het geval met de collectie hedendaags grensverleggend design. De artistieke kwaliteit van deze drie in het oog springende onderdelen van de revitalisatie is in tal van internationale (vak)tijdschriften en websites gesignaleerd en geprezen.

Verder werd in Coop Himmelb(l)au een toiletgroep en een uitgiftekeuken geplaatst, waardoor deze ruimte beter geschikt is gemaakt voor grote openingen en ontvangsten. De garderobe werd verplaatst naar de voormalige plek van de museumwinkel, direct grenzend aan de hal, wat een grote verbetering is ten opzichte van de voorgaande situatie, toen de bezoekers eerst naar beneden moesten gaan alvorens hun jassen en tassen te kunnen afgeven.

Van alle revitalisatieplannen kon alleen de nieuwe museumwinkel op de binnenpiazza om juridische en financiële redenen helaas nog niet worden gerealiseerd. Als gevolg daarvan is de winkel nu gehuisvest in de hal, wat veel minder ruimte betekent, maar wel een grotere zichtbaarheid. Welke invloed dit heeft op de omzet, is nog niet te voorspellen. Het museum blijft nog steeds de wens houden om de, door Mendini ontworpen, winkel alsnog op de binnenpiazza te realiseren. Dat is ook van belang voor de beoogde gescheiden kanalisering van de bezoekersstromen: in de gewenste situatie gaan mensen het museum binnen via de centrale wenteltrap, en verlaten het museum via de museumwinkel op de binnenpiazza. Los hiervan zijn alle werkzaamheden in het kader van de revitalisatie binnen de daarvoor gestelde termijn uitgevoerd.

Als gevolg van de revitalisatie is het Groninger Museum gedurende een groot deel van 2010, om precies te zijn van 12 april tot en met 18 december, gesloten geweest. Om toch zichtbaar te blijven in de stad kon in de maanden juni, juli en augustus in het oude gebouw van het Groninger Museum aan de Praediniussingel (dat nu eigendom is van de Hanzehogeschool en op het punt stond gerenoveerd te worden) een selectie uit de collectie getoond worden. Er werd zowel oude als moderne kunst(nijverheid) getoond, waarbij de grote zaal op de eerste verdieping, die geheel in de sfeer van het oorspronkelijke negentiende-eeuwse museum was ingericht, het hoogtepunt vormde. Ondanks dat gehoopt was dat de ‘nostalgie-factor’ veel Groningers naar de tijdelijke huisvesting in het oude gebouw zou lokken, vielen de bezoekersaantallen hier helaas nogal tegen.

Dat hoeft gelukkig niet gezegd te worden van de tentoonstellingen die voor en na de tijdelijke sluiting van het gebouw op het Museumeiland te bewonderen waren. In het Ploegpaviljoen waren aan het begin van het jaar hoogtepunten uit de collectie van het Brücke Museum in Berlijn te zien, en op Mendini 0 een tentoonstelling van de jonge Duitse mode-ontwerpers Bernhard Wilhelm en Jutta Kraus, wier exuberante werk in zeer aansprekende installaties getoond werd. Op Mendini 1 was tegelijkertijd het werk van Folkert de Jong te zien, wiens tentoonstelling van uit gekleurd piepschuim gemaakte beeldengroepen zeer lovend in de landelijke pers werd besproken. Van Folkert de Jong heeft het museum twee zaalvullende installaties kunnen aankopen, en ook uit de tentoonstelling van Wilhelm en Krauss werden belangrijke verwervingen gedaan, zowel via aankoop als via schenking.

Op 18 december werd het vernieuwde museum feestelijk geopend met drie grote tentoonstellingen.
‘Het Onbekende Rusland’, een grote presentatie van het het Westen tot nu toe vrijwel onbekende facetten van het Russisch Oriëntalisme, werd ingeleid door een openingsspeech door de Russische oud minister van Cultuur Svidkoy, en een toespraak door de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Uri Rosenthal. Daarnaast was er het grote overzicht van ‘Gronings Zilver’ in het Starck Paviljoen en op Mendini en in het Ploegpaviljoen werd een selectie van hoogtepunten uit de eigen collectie getoond. Na de heropening kwam de bezoekersstroom weer als vanouds op gang, en lijkt te verwachting te worden bevestigd dat het hernieuwde gebouw van het Groninger Museum klaar is om ook de komende jaren veel gasten te ontvangen.

Een belangrijke vernieuwing op het gebied van educatie en publieksinformatie is de introductie van de hierboven al genoemde GM-collector. Bij binnenkomst krijgen de bezoekers van het museum een sleutelhanger met daarin een chip die zij bij kastjes naast de werken in de tentoonstelling kunnen opladen. Na aanmelding via het infocentrum krijgen zij de afbeeldingen en extra informatie over de door hen geselecteerde kunstwerken via e-mail toegezonden. Op die manier kunnen zij als het ware hun persoonlijke ‘catalogus’ van een tentoonstelling samenstellen. De GM-collector bevat extra informatie bovenop die welke al in de tentoonstellingscatalogus en het Groninger Museummagazine wordt geboden. Het Groninger Museum is het eerste museum in Nederland dat met deze technologie werkt.

In 2010 werd een wijziging in de organisatiestructuur van het museum voorbereid, uitgaande van een eenhoofdige leiding/bestuurder-directeur en de instelling van een organisatiemodel waarin per afdeling een hoofd functioneert. De hoofden dragen elk verantwoordelijkheid voor het budget, de personele zaken en het opstellen van het inhoudelijke beleid voor hun afdeling. Een controller houdt toezicht op het beheer van de financiën van het museum en heeft een rechtstreekse lijn heeft met de Raad van Toezicht.

Tevens werd besloten om de horeca binnen het museum van de particuliere beheerder van het museum-restaurant over te nemen. Met dit besluit, wat het museum een eenmalige uitgave kostte, komen in de toekomst de inkomsten uit de horeca ten goede van het Groninger Museum.

De Raad van Toezicht veranderde in 2010 van samenstelling door het vertrek van de heer prof. dr. D.E.H. de Boer en het toetreden tot de Raad van Toezicht van de heer prof. dr. MG.J. Duijvendak. In 2010 kwam de Raad van Toezicht vijf keer bijeen.

Jan Houwert
Voorzitter Raad van Toezicht

Kees van Twist
Algemeen directeur

FOLKERT DE JONG. CIRCLE OF TRUST
10 OKTOBER 2009 – 11 APRIL 2010
MENDINI 1, COOP HIMMELB(L)AU

PRESENTATIES

De tentoonstellingen in 2010 in het Groninger Museum zijn hieronder als volgt ingedeeld:

- grote tentoonstellingen en collectiepresentaties in paviljoens Mendini 0 en 1
- grote tentoonstellingen en collectiepresentaties in het Ploegpaviljoen
- tentoonstellingen en collectiepresentaties in de overige expositieruimtes
- presentaties op externe locaties

Binnen elke categorie is de ordening telkens chronologisch.

MENDINI 0 EN 1

FOLKERT DE JONG. CIRCLE OF TRUST
10 OKTOBER 2009 – 11 APRIL 2010
MENDINI 1, COOP HIMMELB(L)AU
Circle of Trust was de eerste grote solotentoonstelling van Folkert de Jong (Egmond, 1972) in Nederland en het was tevens de afsluiting van de vierjarige stipendiumovereenkomst tussen het Groninger Museum en de kunstenaar, waaruit een belangrijke verwerving voor de collectie volgde. Op de tentoonstelling waren sculpturen en een niet eerder getoonde selectie tekeningen te zien. Naast bruiklenen uit Europa, de Verenigde Staten en Canada was er ook een nieuw monumentaal werk, dat De Jong maakte binnen de stipendiumregeling voor de collectie van het Groninger Museum.
Folkert de Jong is bekend om zijn levensgrote beeldengroepen van styrofoam en polyurethaanschuim, dat als isolatiemateriaal gebruikt wordt in de bouw, maar bijvoorbeeld ook in de decorbouw van de filmindustrie in Hollywood. Met dit voor de kunst atypische materiaal schept De Jong opmerkelijke en complexe tableaus van groteske werelden, die macht, geweld, rampspoed en andere verontrustende aspecten van de menselijke conditie tot onderwerp hebben. In de loop van de jaren zijn de sculpturen van Folkert de Jong, die in 2001 deelnam aan de groepstentoonstelling *Stroomversnelling* in het Groninger Museum, technisch virtuozer en schilderachtiger geworden. Naast styrofoam maakt hij gebruik van gegoten gepigmenteerd polyurethaan. Ook zijn thematiek verandert: de (kunst)geschiedenis blijkt een belangrijk thema dat in tal van recentere werken tot uiting komt. De tentoonstelling werd georganiseerd door conservatoren Mark Wilson en Sue-an van der Zijpp. In samenwerking met OFFICE For Contemporary Art, Amsterdam werd een overvloedig geïllustreerde catalogus gepubliceerd. De recensies die over de tentoonstelling verschenen waren jubelend: allerwegen werd De Jong als een van de belangrijkste hedendaagse kunstenaars in Nederland beschouwd. Naast de stipendiumaankoop *The Infinite Silence, the Way Things Are, and how they Became Things* (zie jaarverslag 2010), werden ook de beeldengroep *The Sculptor, The Devil and the Architect* (budget 2011) en een serie tekeningen voor de collectie verworven.

BERNHARD WILLHELM & JUTTA KRAUS
12 DECEMBER 2009 – 11 APRIL 2010
MENDINI 0, TRAPZAAL, OVALE ZAAL OOST
Deze tentoonstelling markeerde het tienjarig bestaan van het label Bernhard Willhelm. In die tien jaar maakten de ontwerpers Bernhard Willhelm en Jutta Kraus meer dan dertig collecties, voor zowel mannen als vrouwen. De tentoonstelling presenteerde een selectie daarvan, waarbij gekozen werd voor outfits uit verschillende collecties die op associatieve en intuïtieve wijze met elkaar werden gecombineerd.
Bernhard Willhelm studeerde mode aan de *Koninklijke Academie voor Schone Kunsten* in Antwerpen en Jutta Kraus aan de *University of Westminster* te Londen. In 1999, na hun afstuderen, startten zij samen onder Willhelms naam een kledinglijn. Met hun werk geven zij uitdrukking aan het kinderlijke, het groteske en het fantastische, waarbij zij elementen uit de popcultuur en haute couture met elkaar combineren. Met felle kleuren, grillige prints en afwijkend, niet lichaamsvolgend silhouet doorbreken Willhelm en Kraus de klassiek Europese modeopvattingen over draagbaarheid en esthetiek. Hun collecties laten uiteenlopende fascinaties zien voor onder meer Zuid-Duitse folklore, historische kostuums en sportkleding.
Hun modeshows, vaak gepresenteerd als installaties of tableaus vivants, vertonen sterke gelijkenissen met kunstperformances. Regelmatig zijn deze shows het resultaat van intensieve samenwerking met andere kunstenaars. Zo werkten ze samen met Olaf Breuning aan een korte film, is Carsten Fock medeverantwoordelijk voor onder meer illustraties, prints en verpakkingen, en maakten zij met fotografen Carmen Freudenthal en Elle Verhagen opvallende collectieoverzichten (de zogenaamde *lookbooks*), bijdragen aan tijdschrift en installaties. Voor de inrichting van de tentoonstelling werkten de conservatoren Mark Wilson en Sue-an van der Zijpp nauw samen met scenograaf Zana Bosnjak uit Berlijn. Een groot deel van de getoonde outfits was een bruikleen van het Mode Museum in Antwerpen.
Bij de tentoonstelling werd in samenwerking met NAi Publishers een dik boek gepubliceerd van bijna 500 pagina's dat een overvloedig overzicht biedt van tien jaar werk van Willhelm en Kraus. De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van Stichting Fonds Kunst en Economie. Het project werd medegefinancierd door de Europese Gemeenschap en het Samenwerkingsverband Noord Nederland, EZ/Kompas.

HET ONBEKENDE RUSLAND; ORIËNTALISTISCHE SCHILDERKUNST 1850-1920
19 DECEMBER 2010 - 8 MEI 2011
MENDINI 0, TRAPZAAL, OVALE ZAAL OOST

HET ONBEKENDE RUSLAND; ORIËNTALISTISCHE SCHILDERKUNST 1850-1920
19 DECEMBER 2010 - 8 MEI 2011
MENDINI 0, TRAPZAAL, OVALE ZAAL OOST
De tentoonstelling vertelde het verhaal van de (kunst)historische band van Rusland met zijn zuiderburen: Oezbekistan (vroeger Turkestan), de Kaukasische landen (Georgië, Armenië) en de Krim – een band die werd gekenmerkt door fascinatie voor de oriëntaalse tradities en een opeenvolging van veroveringsoorlogen. In het verleden heeft het Groninger Museum verscheidene tentoonstellingen aan de Russische kunst gewijd. In 2001 toonde het museum de zeer succesvolle tentoonstelling *Ilja Repin. Het geheim van Rusland*, gevolgd door *Het Russisch landschap* (2003) en *Russische sprookjes, volksverhalen en legenden* (2007).
De belangrijkste kunstenaar in *Het onbekende Rusland* was Vasili Vereshchagin (1842-1904). Hij reisde met het leger mee op veldtochten richting het zuiden. Als oorlogsfotograaf schilderde hij zowel de onbarmhartige werkelijkheid van de oorlog als de rijkdom van de oriëntaalse culturen. Hij gaf daarmee een blik op een onbekende negentiende-eeuwse oriëntaalse wereld. Natuurlijk kenden deze landen ook hun eigentijdse kunstenaars. Zij toonden hun interpretatie van de rijke tradities van hun land die zij ook tijdens het Russisch bewind bleven ontwikkelen.
Onderwerpen die in de tentoonstelling naar voren kwamen: allegorieën (hoe Rusland zijn buurlanden zag), reisimpressies, oorlogsverslagen, het dagelijkse leven in de Russische Oriënt en het Bijbelse oosten. De tentoonstelling toonde meer dan honderd werken van onder anderen Vasili Vereshchagin, Martiros Sarian, Vasili Polenov, Niko Pirosmanashvili, Pavel Kuznetsov en Evgenii Lanseray. Bruiklenen waren afkomstig van musea en particulieren uit Rusland, Oekraïne, Armenië, Oezbekistan en Engeland.
De tentoonstelling werd samengesteld door gastconservator Inessa Kouteinikova; de productie was in handen van Stijn ten Hoeve. De tentoonstelling was mogelijk gemaakt door Stichting Fonds Kunst en Economie, een initiatief van VNO-NCW Noord en het Groninger Museum. Dit project wordt medegefinancierd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland, EZ/Kompas.

HOOGTEPUNTEN UIT DE EIGEN COLLECTIE
19 DECEMBER 2010 – 6 MAART 2011
MENDINI 1
Ter gelegenheid van de heropening van het museum werd een groot aantal hoogtepunten uit de eigen collectie in spannende confrontaties getoond op Mendini 1 en in het Ploegpaviljoen.
Op Mendini 1 stonden een aantal min of meer recente grote aankopen op het gebied van hedendaagse kunst, mode en design centraal. Deze werden gecombineerd met ander werk uit de collectie. Zo werd de barokke radiator *Heatwave*, van de jonge, internationaal furore makende Nederlandse ontwerper Joris Laarman gecombineerd met het even barokke werk van Jeff Koons. Outfits van de avant-gardistische Britse modeontwerper Hussein Chalayan werden samen getoond met zeventiende-eeuwse tekeningen. De sculptuur *Porn* van Marc Bijl werd in het prentenkabinet omringd door foto's van Andres Serrano en tekeningen van Andy Warhol. De middenzaal van Mendini 1 was geheel gereserveerd voor grote werken van Alessandro Mendini, de hoofdarchitect van het gebouw van het Groninger Museum. Daar waren onder meer alle elf zilveren thee- en koffieserviezen te zien zijn die begin jaren tachtig naar een idee van Mendini door internationale architecten werden ontworpen, en de installaties *Shama* en *Interno di un interno.*

PLOEGPAVILJOEN

DUITS EXPRESSIONISME 1905-1913. BRÜCKE MUSEUM BERLIJN – 150 MEESTERWERKEN
13 DECEMBER 2009 – 11 APRIL 2010
PLOEGPAVILJOEN, OVALE ZAAL WEST, BLAUWE ZAAL
Deze tentoonstelling presenteerde schilderijen, tekeningen, grafiek en beelden van de Brücke-leden Ernst Ludwig Kirchner, Erich Heckel, Karl Schmidt-Rottluff, Fritz Bleyl, Max Pechstein, Emil Nolde, Cuno Amiet en Otto Mueller uit de collectie van het Brücke Museum in Berlijn. De grondslag voor deze collectie, en daarmee voor de oprichting van het Brücke Museum, vormde de schenking in 1964 van een groot aantal werken van Karl Schmidt-Rottluff. Sedertdien werd de collectie uitgebreid met werken van andere leden van Die Brücke door aankopen, schenkingen en langdurige bruiklenen.
De in 1905 in Dresden opgerichte kunstenaarsgroep Die Brücke geldt als één van de belangrijkste steunpilaren waarop het Noord-Europese expressionisme gegrondvest is. De snelle schetsmatige vormen en de expressieve kleuren in vaak contrasterende kleurcombinaties zijn kenmerkend voor het Brücke-expressionisme. Tot de onderwerpen behoren naakten, stadsgezichten, landschappen en de wereld van het variété. In 1913 viel de groep uiteen en gingen de kunstenaars hun eigen weg. In de jaren dertig werd het werk van de leden van de Brücke door het nationaal-socialistische regime tot ontaarde kunst bestempeld.
De tentoonstelling past binnen het beleidsplan voor het Ploegpaviljoen van het Groninger Museum, waarin het werk van De Ploeg wordt gepresenteerd binnen de context van het internationale expressionisme. In de jaren twintig van de vorige eeuw raakte een aantal schilders van De Ploeg geïnspireerd door het expressionisme van de Brücke.
Ter gelegenheid van deze tentoonstelling, die in nauwe samenwerking met de staf van het Brücke Museum werd georganiseerd door conservator Mariëtta Jansen, verscheen de catalogus *Duits expressionisme 1905-1913 /Brücke-Museum Berlijn – 150 Meesterwerken*, met artikelen van Brücke- deskundigen zoals prof. dr. Magdalena M. Moeller en Christiane Remm, in een Duitse en een Nederlandse editie. De tentoonstelling en de publicatie werden mede mogelijk gemaakt dankzij financiële ondersteuning van Europese Gemeenschap en het Samenwerkingsverband Noord Nederland, EZ/Kompas.

HOOGTEPUNTEN UIT DE EIGEN COLLECTIE
19 DECEMBER 2010 – 12 JUNI 2011
PLOEGPVAVILJOEN, COLLECTIEZAAL
Ter gelegenheid van de heropening van het museum werd een groot aantal hoogtepunten uit de eigen collectie in spannende confrontaties getoond op Mendini 1 en in het Ploegpaviljoen.
In het Ploegpaviljoen werd de schilderkunst van De Ploeg getoond in samenhang met voorbeelden van het neo-expressionisme uit de jaren tachtig. Naast het vertrouwde werk van de Ploegschilders was er onder andere werk te zien van Anselm Kiefer, Georg Baselitz, René Daniëls, Henk Visch, Milan Kunc, Robert Combas, Enzo Cucchi en Georg Jiri Dokoupil.
In de middenzaal van het Ploegpaviljoen (voortaan Collectiezaal genoemd) werden twee andere belangrijke deelcollecties met elkaar geconfronteerd: portretten van Groninger burgers door J.J. de Stomme, Collenius en Wassenbergh met hedendaagse portretten van de fotografen Inez van Lamsweerde/Vinoodh Matadin, Anuschka Blommers/Niels Schumm, Anton Corbijn, Rineke Dijkstra en Erwin Olaf.

DUITS EXPRESSIONISME 1905-1913. BRÜCKE MUSEUM BERLIJN – 150 MEESTERWERKEN
13 DECEMBER 2009 – 11 APRIL 2010
PLOEGPAVILJOEN, OVALE ZAAL WEST, BLAUWE ZAAL

OVERIGE EXPOSITIERUIMTEN

PUUR OF GRILLIG. VORMEN IN AZIATISCHE KERAMIEK
4 APRIL 2009 – 11 APRIL 2010
STARCK PAVILJOEN
Deze tentoonstelling presenteerde een keuze uit de collectie Aziatische keramiek van het Groninger Museum. Het vormenrepertoire van de traditionele Chinese keramiek voor de binnenlandse markt was zeer gelimiteerd, het beperkte zich tot de pot, kom, kan, schotel en vaas. Het lijkt erop dat de Chinese pottenbakkers niet geïnteresseerd waren in het bedenken van nieuwe of ongebruikelijke vormen, bestemd voor een specifiek doel. Ze varieerden daarentegen eindeloos met slechts enkele vormen waarbij ze naar perfectie streefden: de zogenoemde 'pure' vormen. Toen de Chinese en Japanse pottenbakkers voor buitenlandse klanten en markten gingen werken, ontstond er juist vraag naar voorwerpen met een duidelijk omschreven functie. Dit had tot gevolg dat een vrijwel eindeloze variëteit aan soms grillige en bizarre vormen werd ontwikkeld. Dit is goed te zien aan het vormenrepertoire voor de zeventiende-eeuwse Nederlandse markt, dat onder andere dierfiguren, koffiepotten, zoutvaatjes en kandelaars omvat. Deze tentoonstelling speelde met de tegenstelling tussen pure en grillige vormen. In de cirkel langs de wanden van het paviljoen was keramiek opgesteld die de Chinese smaak volgt. Het grillige – soms zelfs bizarre – Chinese en Japanse exportporselein was opgesteld in de losse vitrines. Hier werd een selectie pure vormen getoond zoals grote en kleine schalen, kommen, potten en wierookbranders, bestemd voor de Chinese binnenlandse markt.

ZILVER IN GRONINGEN
18 december 2010 -29 mei 2011
STARCK PAVILJOEN
Deze tentoonstelling gaf een groot overzicht van zilveren voorwerpen uit stad en provincie Groningen vanaf de late 16e eeuw tot in de 20e eeuw. De nadruk lag op werk van Groninger zilversmeden, maar er werden ook elders gemaakte zilveren objecten getoond die in de afgelopen eeuwen in Groningen waren gebruikt. De expositie was in enkele categorieën onderverdeeld: huiselijk zilver, kerkelijk zilver, prestigezilver van locale overheden en organisaties, en tenslotte enige aandacht voor de ambachtelijke aspecten van de zilversmederij. Er waren ruim vierhonderd stukken te zien. Een belangrijk deel daarvan was afkomstig van de eigen collectie van het museum en daarnaast waren er tal van bruiklenen van kerken, waterschappen, particulieren en andere musea.
De bijschriften verschenen in een tentoonstellingsgids. In het museummagazine waren drie artikelen aan de expositie gewijd. Met hulp van een multimediatour konden bezoekers een vijftiental filmpjes bekijken die evenveel voorwerpen toelichten. De tentoonstelling werd samengesteld door conservator Egge Knol. In april 2011 zal een boek naar aanleiding van de tentoonstelling verschijnen.

EXTERNE LOCATIES

NU IN HET OUDE GRONINGER MUSEUM! 100 JAAR VERZAMELEN (1894-1994)
30 MEI – 5 SEPTEMBER 2010
VOORMALIGE GEBOUW GRONINGER MUSEUM AAN DE PRAEDINIUSSINGEL
Tijdens de verbouwing van het Groninger Museum werd een selectie van de collectie getoond in het voormalige gebouw van het museum aan de Praediniussingel. Op de eerste verdieping was de grote zaal in de sfeer van 1894 gebracht en gewijd aan Jhr. Mr. J.A. Feith. De schouw van Hankema, de schouw uit Feith's werkkamer in wat nu bekend staat als het Feith-huis, de gerichtstafel van Warffum, twee gildekisten, twee vitrines met gilde- en waterstaatszilver riepen samen met een dubbele rij portretten de juiste sfeer op. Een zaal was gewijd aan de verzamelaars Veendorp en Hofstede de Groot, een zaal aan De Ploeg en een zaal aan de familie Mesdag. In de hal van de eerste verdieping werd een kleine selectie vaandels en oosterse keramiek getoond.
Op de begane grond werd aandacht besteed aan het aankoopbeleid moderne kunst van de drie opeenvolgende directeuren De Gruyter, Westers en Haks. Eén zaal werd gewijd aan twee grote negentiende-eewse Groninger: Eerelman en Egenberger. In het souterrain werden, met een knipoog naar het voormalige natuurmuseum, schilderijen en sculpturen van dieren getoond.
Bij de expositie verscheen een museummagazine. De tentoonstelling werd samengesteld door de conservatoren Egge Knol en Ruud Schenk, in samenwerking met Judie Bogers.

Ter gelegenheid van de culturele manifestatie Kunstmonument 2010 van de culturele raad van Middelstum stelde conservator Egge Knol een presentatie *Topstukken van de archeologie rond de Fivelboezem* samen voor de poort van Asingaborg in Middelstum. Deze werd door 500 mensen bezocht.
Voor de Dag van de Groninger Geschiedenis op 16 oktober 2010 stelde Egge Knol een presentatie samen van historische voorwerpen in relatie tot de waterstaat van Groningen.

ZILVER IN GRONINGEN
18 DECEMBER 2010 - 29 MEI 2011
STARCK PAVILJOEN

AFDELING COLLECTIES

De start van de revitalisatie in april 2010 vormde voor de afdeling collecties het beginpunt van een grootscheepse verhuizing van alle kunstobjecten van het museumgebouw naar het buitendepot. Naast het leegruimen van de tentoonstellingszalen werd ook het prentenkabinet, met ruim 12.000 tekeningen, prenten en kunstenaarsboeken, van de Gouden Toren overgebracht naar een nieuw ingerichte ruimte in het depot. De papierwerkplaats, die zich tot de revitalisatie op niveau 0 van het museumgebouw bevond, kreeg eveneens een plaats in het buitendepot. Door het nieuwe prentenkabinet en de papierwerkplaats in aan elkaar grenzende ruimtes onder te brengen, is er in het depot een veiliger omgeving voor de werken op papier gecreëerd en een meer efficiënte werkomgeving ontstaan.
De verhuizing van het prentenkabinet vormde daarnaast aanleiding voor het herzien van de toegepaste rangschikking van de objecten in de diverse opbergsystemen, een omvangrijk project dat enige tijd in beslag zal gaan nemen. Tegelijkertijd wordt de standplaats in het objectenregistratiesysteem geregistreerd.
Niet alleen in het prentenkabinet is er aandacht voor standplaatsregistratie. De standplaats van de objecten uit de verschillende deelcollecties van het Groninger Museum worden systematisch geactualiseerd. Daarnaast worden in dit proces eventuele fouten in het objectregistratiesysteem hersteld en onvolledigheden aangevuld.
Naast de inrichting van een prentenkabinet en een papierwerkplaats is het buitendepot in 2010 eveneens verrijkt met een opnamestudio. Het vertrek dat hiervoor is ingericht is ruim genoeg om zowel twee- als driedimensionale objecten te fotograferen. Een groot voordeel van de inpandige opnamestudio is dat objecten niet langer het depot hoeven te verlaten om gefotografeerd te worden.

BRUIKLENEN

Ten opzichte van 2009 is het aantal bruikleenaanvragen in 2010 licht toegenomen. Het aantal aanvragen van Nederlandse musea bleef nagenoeg constant, maar de buitenlandse aandacht voor de collectie van het Groninger Museum was groot. Niet alleen Europese musea toonden interesse in onze collectie. Ook diverse Amerikaanse en Aziatische musea dienden een bruikleenverzoek in. Maar het Groninger Museum kon in 2010 eveneens aan diverse regionale tentoonstellingen een bijdrage leveren.
De Nederlandse aanvragen betroffen veelal onze collectie oudere kunst, terwijl men in het buitenland over het algemeen een grotere interesse toont in onze collectie moderne en hedendaagse kunst, met name in de collectie toegepaste kunst. De collectiestukken van Viktor & Rolf werden in 2010 nog altijd veelvuldig aangevraagd, maar ook de werken van Studio Job stonden in de belangstelling. Tevens was een hernieuwde aandacht voor Memphis Design opvallend.
Ook de werken van De Ploeg konden in 2010 wederom rekenen op de nodige belangstelling. Zo kon het Groninger Museum met maar liefst 22 werken van Hendrik Nicolaas Werkman een belangrijke bijdrage leveren aan de tentoonstelling *Hendrik Nicolaas Werkman: Typografiker der Avantgarde*, gehouden in het Stadtmuseum Borken, Duitsland.
Een opvallend aantal bruikleenaanvragen betrof een succesvolle tentoonstelling die vervolgens wereldwijd werd getoond. Een goed voorbeeld hiervan is de tentoonstelling *Hussein Chalayan: From Fashion and Back*, die achtereenvolgens werd gepresenteerd in het Design Museum in Londen, het Museum of Contemporary Art in Tokyo en het Istanbul Museum of Modern Art in Istanbul.
Daarnaast kon het Groninger Museum in 2010 een bijdrage leveren aan een aantal grote overzichtstentoonstellingen van het werk van een aantal grote meesters. Zo organiseerde het Städel Museum in Frankfurt een retrospectief van Ernst Ludwig Kirchner. Zowel The Royal Academy of Arts in Londen als het Complesso del Vittoriano presenteerden een grote tentoonstelling met het werk van Vincent van Gogh en in Taipei werd het oeuvre getoond van Paul Gauguin.

AANWINSTEN HEDENDAAGSE KUNST, MODE EN DESIGN

Uit de succesvolle tentoonstelling van Folkert de Jong werd, in aansluiting op de installatie die vorig jaar werd gekocht, een tweede grote aankoop gedaan: *The Sculptor, the Devil and the Architect.* Het werk, met als basismateriaal lichtblauw styrofoam, heeft als thema het modernisme en De Jong's plek als kunstenaar binnen die traditie. Naast een zelfportret laat hij hier een drietal belangrijke protagonisten uit die beslissende periode van de twintigste eeuw samenkomen: de architect Le Corbusier, de beeldhouwer Constantin Brancusi en de Amerikaanse kunstverzamelaar Peggy Guggenheim. Een idyllisch miniatuurlandschap met rustieke vakwerkhuisjes staat tussen hen in en is een verwijzing naar het Roemeense geboortedorp van Brancusi, maar ook naar de rustieke stijl waartegen de Le Corbusier zich zo verzette. Even verderop zit de figuur van De Jong met op schoot een miniatuurversie van de *Eindeloze zuil*, een van Brancusi's beroemdste beeldhouwwerken. De installatie kon worden gekocht dankzij de genereuze steun van de BankGiro Loterij.

In het kader van de stipendiumregeling met Marc Bijl werd de sculptuur *PORN* verworven. Bijl speelt met sociale systemen en structuren en de manier hoe deze worden uitgedragen middels symbolen en logo's. Overbekende symbolen als onder meer de Swoosh van Nike, de Rietveldstoel en de sexy computerspelheldin Lara Croft worden door de kunstenaar toegeëigend, gereproduceerd en overgoten met zwarte druiperige epoxy. In hun nieuwe versie en van een andere context voorzien, legt Bijl de simplistische leegheid van dit soort symbolen bloot.
PORN bestaat uit een rvs sculptuur op een aluminium, met zwarte expoxy behandelde sokkel. Het bestaat uit vier grote, driedimensionale letters en verwijst direct naar het beroemde werk *LOVE* van de Amerikaanse popart kunstenaar Robert Indiana. Dit werk van Indiana kreeg in de loop van de tijd grote bekendheid als symbool voor de Love-generatie van de jaren '60. Bijl paste het beeld aan en vertaalde het naar deze tijd. In een tijdsgewricht dat zijn naïviteit voorgoed verloren lijkt te hebben en waarin sprake is van verruwing, verplatting en vergaande commercialisering, lijkt *PORN* als symbool meer dan toepasselijk. In zijn gelikte rvs uitvoering, is het een aantrekkelijk beeld, dat de bezoeker uitnodigt dichtbij te komen om zijn eigen beeltenis weerspiegeld te zien.

Van Joris Laarman, van wie vorig jaar de *Heatwave* en de *Bone Chaise* waren gekocht, werd dit jaar een derde werk verworven, de *Branch Bookshelf*. Het is volgens dezelfde principes als de *Bone Furniture* gemaakt: geïnspireerd op de manier waarop botten groeien, zo efficiënt mogelijk, dik waar nodig, dun en rank waar het kan. Met speciale software afkomstig uit de auto-industrie, is berekend hoeveel materiaal er precies op elke plek nodig is voor een optimale draagkracht. Of zoals Laarman het zelf stelde: 'een sculptuur met gebruikmaking van moeder natuur haar eigen codes.' Dit boekenrek, met zijn steeds fijnere vertakkingen, doet sterk denken aan een boom of aan de meetkundige figuur van een *fractal*, waarbij dezelfde motieven zich eindeloos op steeds kleinere schaal herhalen.

Het Groninger Museum werd aangenaam verrast door het aanbod van modeontwerper Helmut Lang om een grote collectie van zijn kledingontwerpen aan het Groninger Museum te schenken, wat in grote dank werd aanvaard. Het uitgebreide, langdurige bruikleen van outfits van Bernard Willhelm & Jutta Kraus was nog een onderdeel van de afwikkeling van hun tentoonstelling in het Groninger Museum in 2009.

MARC BIJL

PORN, 2010, installatie bestaande uit een aluminium sokkel met zwarte epoxyhars overgoten, hierop gestapeld metalen letters PO en RN, 130 x 130 x 90 cm, stipendiumregeling; aankoop met steun van de Mondriaan Stichting, 2010.0304

FOLKERT DE JONG

The sculptor, the Devil and the Architect, 2006, polystyreen, gekleurd polyurethaan-schuim, variabele afmetingen, aankoop met gelden van de Bank Giro Loterij, 2010.0303

JORIS LAARMAN

Branche Bookshelf, 2010, brons, 193 x 274 x 99 cm, aankoop, 2010.0305

HELMUT LANG

Look 03, collectie homme s/s 03, 2002, leer, katoen (jack, leren top, broek, riem en een paar schoenen), schenking Helmut Lang, 2010.0315

Look 39, collectie homme s/s 03, 2002, katoen, metaal, elastische katoen, nylon, leer (top, broek, twee sleutelhangers en een paar schoenen), schenking Helmut Lang, 2010.0316

Look 06, collectie homme a/w 03/04, 2003, katoen, leer, elastische wol, leer, metaal, Kasjmir (asymmetrisch shirt, overbroek, broek en een paar schoenen), schenking Helmut Lang, 2010.0317

Look 13, collectie homme a/w 03/04, 2003, Kasjmir, katoen, nylon, leer, PVC (jas, shirt, pantalon, holster en paar schoenen), schenking Helmut Lang, 2010.0318

Look 26, collectie homme a/w 03/04, 2003, elastische wol, katoen (jas, pantalon, top en een paar sandalen), schenking Helmut Lang, 2010.0319

Look 28, collectie homme a/w 03/04, 2003, Kasjmir, katoen, elastiek, nylon, leer (jeans, trui en een paar laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0320

Look 19, collectie homme s/s 04, 2003, metaalkleurig leer, katoen (broek, tailleband, handschoen), schenking Helmut Lang, 2010.0321

Look 26, collectie homme s/s 04, 2003, elastische wol, katoen, leer (tuxedo, vest, asymmetrisch hemd en een paar schoenen), schenking Helmut Lang, 2010.0322

Look 31, collectie homme s/s 04, 2003, elastische wol, katoen, leer, metaal (jack, pantalon, asymmetrische top en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0323

Look 49, collectie femme s/s 02, 2001, katoen, zijde, leer (top, jeans, rok, tas en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0324

Look 60, collectie femme s/s 02, 2001, katoen, leer (rok, trui, top, holster en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0325

Look 07, collectie femme a/w 02/03, 2002, wol, katoen (rok, top, sjaal met capuchon en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0326

Look 19, collectie femme a/w 02/03, 2002, lakleer, wol, katoen, pailletten (jas, trui, top, broek en een paar halfhoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0327

Look 30, collectie femme a/w 02/03, 2002, nylon, leer, wol, zijde (jurk, tas en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0328

Look 50, collectie femme a/w 02/03, 2002, katoen, wol, suède (overjas, broek, trui, top, sjaal en een paar halfhoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0329

Look 12, collectie femme s/s 03, 2002, katoen, elastisch katoen, elastische wol, neopreen (vest, top, broek, armbanden, en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0330

Look 15, collectie femme s/s 03, 2002, elastisch katoen, katoen, rubber (overjas, top, broek en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0331

Look 42, collectie femme s/s 03, 2002, nylon, katoen, elastisch katoen (top, broek, twee armbanden, holster en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0332

Look 48, collectie femme s/s 03, 2002, katoen, leer, elastisch katoen (top, korte broek, twee armbanden en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0333

Look 58, collectie femme s/s 03, 2002, neopreen, zijde, leer, latex, katoen (rok, top, holster, tas en een paar enkellaarsjes), schenking Helmut Lang, 2010.0334

Look 67, collectie femme s/s 03, 2002, neopreen, katoen, elastische wol, pailletten (top, broek en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0335

Look 18, collectie femme a/w 03/04, 2003, Kasjmir, katoen, suède (sweater, rok en een paar half hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0336

Look 31, collectie femme a/w 03/04, 2003, wol, leer, metaal (rok, trui en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0337

Look 36, collectie femme a/w 03/04, 2003, suède, elastische wol, elastisch katoen (top, vest, legging, overbroek, twee holsters en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0338

Look 05, collectie femme s/s 04, 2003, elastisch katoen, katoen (jurk, twee polsbanden en een paar enkellaarsjes), schenking Helmut Lang, 2010.0339

Look 26, collectie femme s/s 04, 2003, polyester, elastisch katoen, katoen (jurk, twee tops en een paar enkellaarsjes), schenking Helmut Lang, 2010.0340

Look 35, collectie femme s/s 04, 2003, katoen, polyester, metaal (jurk, armband en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0341

Look 45, collectie femme s/s 04, 2003, elastisch katoen, katoen, leer, metaal (rok, top, armband, polsband en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0342

Look 18, collectie femme a/w 04/05, 2004, Kasjmir, leer, nylon (jurk, omslag/overjurk en een paar pumps), schenking Helmut Lang, 2010.0343

Look 20, collectie femme a/w 04/05, 2004, Kasjmir, polyester, leer, katoen (twee tops, cape en een paar hoge laarzen), schenking Helmut Lang, 2010.0344

BAS MEERMAN

The Student, 2009, olieverf op doek, 130 x 190 cm, schenking van F.J.H. Vosman, 2010.0294

Tiergarten, 2009, olieverf op doek, 165 x 130 cm, schenking van F.J.H. Vosman, 2010.0295

BERNHARD WILLHELM

Outfit uit de collectie women a/w 00/01, 2000, beige 'Michael Jackson' rok, bruine 'Michael Jackson' rok, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0345.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 02/03, 2002, mouwloze zwarte jurk met 'dinosaurus' opdruk, accessoire bestaande uit potloden en duimstokken, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0346.A-B

Outfit uit de collectie women s/s 03, 2002, geborduurde gele blazer, geborduurde gele rok, hoed, vogelaccessoire, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0347.A-D

Outfit out de collectie women s/s 04, 2003, 'ghost' met zwart gezicht en twee tanden, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0348

Outfit out de collectie women s/s 04, 2003, 'ghost', bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0349

Outfit out de collectie women s/s 04, 2003, 'ghost' met roze wangen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0350

Outfit out de collectie women s/s 04, 2003, 'ghost' met hartvormige ogen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0351

Outfit out de collectie women s/s 04, 2003, rokende 'ghost' met bril, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0352

Outfit uit de collectie women a/w 04/05, 2004, witte 'Mickey Mouse' trui met capuchon, witte sokken, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0353.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 06/07, 2006, lange jas met 'stars and stripes', zilverkleurige laarzen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0354.A-B

Outfit uit de collectie women s/s 07, 2006, beenwarmers met pompons, top, witte korte broek, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0355.A-C

Accessoires uit de collectie women s/s 07, 2006, paar groene sokken, paar rode sokken, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0356.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 07/08, 2006, gebreide strapless jurk, twee gebreide armwarmers, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0357.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 07/08, 2007, geblokte rok, geblokte top met korte mouwen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0358.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 07/08, 2007, gele jurk met lange mouwen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0359

Outfit uit de collectie women a/w 07/08, 2007, mouwloze jurk, paar gestreepte sokken, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0360.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 07/08, 2007, licht blauwe rok, lichte blauwe top met lange mouwen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0361.A-B

Accessoire uit de collectie women a/w 07/08, 2007, tas 'smiley', bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0362

Outfit uit de collectie men s/s 08, 2007, goudkleurig jack, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0363

Outfit uit de collectie women s/s 08, 2007, gestreepte top, gestreepte rok, witte legging, hoofddeksel met lange franje, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0364.A-D

Outfit uit de collectie women s/s 08, 2007, lang vest 'stars and stripes', bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0365

Outfit uit de collectie women s/s 08, 2007, mouwloze jurk in tie dye, veelkleurige legging, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0366.A-B

Outfit uit de collectie women s/s 08, 2007, tie dye jurk met ogen en capuchon, gele capri broek, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0367.A-B

Outfit uit de collectie men a/w 08/09, 2008, top, korte broek, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0368.A-B

Outfit uit de collectie women a/w 08/09, 2008, jurk, hoofddeksel met lange franje, meerkleurige tas, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0369.A-C

Outfit uit de collectie men s/s 09, 2008, zilverkleurige broek, witte bloes, rose- en zilverkleurige sokken, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0370.A-C

Outfit uit de collectie women s/s 10, 2009, jurk 'Mohr', sokken 'Remus Socks', schoenen 'Saussage Heel', aankoop, 2010.0310

Outfit uit de collectie women s/s 10, 2009, jas, broek en een paar schoenen, aankoop, 2010.0311

Outfit uit de collectie men s/s 10, 2009, top 'Reinthal', broek 'Kaboul', schoenen 'Goma', aankoop, 2010.0312

Outfit uit de collectie men s/s 10, 2009, kort lycra hemdje, jumpsuit en geborduurd overbroekje, arm warmers met franje en geel zwarte rubberen laarzen, aankoop, 2010.0383

Arm- of beenwarmers, kleur: geel, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0371

Hoofddeksel, gebreid, bruin hoofddeksel met franje, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0372

Zonnebril, roze zonnebril met donkere glazen, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0373

Bretels, groen en geel gekleurde bretels, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0374

Tas, witte katoenen tas met smiley, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0375

Tas, zwarte katoenen tas, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0376

Tas, oranje tas in de vorm van een haas, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0377

Tas, witte tas in de vorm van een hert, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0378

Tas, witte tas in de vorm van een beer, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0379

Tas, oranje tas in de vorm van een eend, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0380

Tas, tas in de vorm van een ruimtevaarttuig, bruikleen ModeMuseum Provincie Antwerpen, 2010.0381

Chenille shoes collectie women s/s 2007, 2006, paar groene schoenen met veloursfranje mt 40, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0410.a+b

Chenille shoes collectie women s/s 2007, 2006, paar rode schoenen met veloursfranje mt 40, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0411.a+b

Lacquer flat lace shoes collectie women s/s 2007, 2006, paar groene lakschoenen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0410.a+b

Dress collectie women s/s 2007, 2006, geblokte jurk voor een tweeling, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0391

Zonnebril uit collectie s/s 2007, 2006, Mykita zonnebril model Janis, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0405

Zonnebril uit collectie women s/s 2007, 2006, Mykita zonnebril model Janis, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0406

Outfit uit de collectie women s/s 08, 2007, paar hoge zilveren laarzen mt 39, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0388.a+b

Outfit uit de collectie women s/s 08, 2007, paar hoge zilveren laarzen mt 40, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0389.a+b

Rugzak uit de collectie women s/s 08, 2007, tie-dye rugzak, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0442

Outfit uit de collectie women a/w 07-08, 2007, wit/geel/groen tie-dye jurk, money belt 'smiley' motief en een paar lange groen gestreepte kniekousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0428.A-C.a-b

Outfit uit de collectie women a/w 07-08, 2007, grijs/groene tricot sweater met capuchon en gevlochten details, groen gevlochten keychain en een paar lange groen/zwart gestreepte kniekousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0429.A-C.a-b

Outfit uit de collectie women a/w 07-08, 2007, zwart/wit/groen geblokte jurk met capuchon, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0431

Outfit uit de collectie women s/s 2008, 2007, jurk met grafische print, lichtblauwe ¾ broek, paar witte net kousen en een paar knoopsandalen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0438.A-D.a-b

Outfit uit de collectie women s/s 2008, 2007, gebatikte blauw/bruine jurk en een paar blauwe netkousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0439.A+B.a-b

Chequered sneakers uit de collectie women s/s 2008, 2007, paar zwart/ lilla geblokte schoenen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0432.a-b

Low gold boots uit de collectie women s/s 2008, 2007, paar halfhoge laarzen van goudkleurig leer, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0433.a-b

Velcro sneakers uit de collectie women s/s 2008, 2007, paar blauw/geel/ rood/ wit gympen met klittenband, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0434.a-b

MARC BIJL
PORN, 2010

ANDRES SERRANO
A HISTORY OF SEX

Flat pump uit de collectie women a/w 08-09, 2008, paar leren metallic roze/ bruin instapmuil, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0435.a-b

Flat pump uit de collectie women a/w 08-09, 2008, paar leren zwart/wit instapmuil, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0436.a-b

Flat pump uit de collectie women a/w 08-09, 2008, paar leren bruine instapmuil, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0437.a-b

Outfit uit de collectie women s/s 2008, 2007, Tie-dye cape met een print van een kat en een paar witte Camper sandalen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0397.A+B.a-b

Glitter sneakers uit de collectie women s/s 2008, 2007, paar gympen beplakt met glitters, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0398.a-b

Outfit uit de collectie women s/s 2010, 2009, gele lange jurk en een diadeem met banaan, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0400.A+B

Maillot uit de collectie women a/w '08-09, 2008, blauwe maillot met pompons, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0401

Maillot uit de collectie women a/w '08-09, 2008, oranje maillot met pompons, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0402

Kousen uit de collectie women a/w '08-09, 2008, paar geel/groen gestreepte sokken, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0403.a-b

Kousen uit de collectie women a/w '08-09, 2008, paar donkergroen/ fluorgroen gestreepte sokken, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0404.a-b

Kousen uit de collectie men s/s 2008, 2007, paar rood/wit/blauw gestreepte kousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0407.a-b

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, shirt met blauw/rode print, glimmende wit tricot onderbroek en een paar blauwe/witte sportsokken, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0422.A-C.a-b

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, shirt met rode 'Coke is it' print, witte tricot sportbroek met rode 'Coke is it' print, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0423.A+B

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, lichtblauw jack met gestreepte boord, lichtblauwe sportbroek en een paar 'stars and stripes' kniekousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0424.A-C.a-b

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, kobalt blauw/wit lycra shirt met rits en kobaltblauw/witte lycra slip, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0425.A+B

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, bordeauxrode lycra hemd, blauw/ rood lycra singlet met slip en een sjaal met een 'stars and stripes' print, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0426.A-D

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, bordeauxrode lycra hemd, blauw/ rood lycra singlet met slip en een sjaal met een 'stars and stripes' print, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0426.A-D

Outfit uit de collectie men s/s 2008, 2007, net tricot capri en een paar zwart/rood/geel kniekousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0427.A+B.a-b

Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0441.a+b

Buffalo trainers uit de collectie s/s 2008, 2007, paar sportschoenen mt 43 met dikke zolen in wit/rood/blauw/ roze, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0384.a+b

Buffalo trainers uit de collectie s/s 2008, 2007, paar sportschoenen mt 43 met dikke zolen in zwart/rood-zwart geblokt/wit, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0385.a+b

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, overall in tricot vissengraatmotief, gebreid mutsje, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0412

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, blauwe mini cape en sexy jumpsuit, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0392

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, onderbroek in tricot vissengraatmotief, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0393

Sandalen uit de collectie men s/s 09, 2008, paar sandalen in roze suède met zwarte linten, schenking

Outfit uit de collectie men s/s 08, 2007, blauwe sexy jumpsuit, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0386

Outfit uit de collectie men s/s 08, 2007, paar blauwe net beenwarmers en zwarte net jumpsuit, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0387.A+B.a-b

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, donkerblauwe capri met wit gewatteerde kniestukken en rood-wit gestreepte sokken, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0414.A+B.a-b

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, gebreid wikkelvest, tweekleurig gebreide muts en een paar lange gestreepte sokken, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0415.A-C.a-b

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, grote geweven sweater en een paar gebreide lange kousen in vissengraat streep, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0416.A+B.a-b

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, witte tricot sweater en een witte net onderbroek, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0394.A+B

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, paar gebreide lange blauw/ bruine kousen in vissengraat streep, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0417.A.a-b

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, vleeskleurige jumpsuit, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0395

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, zwarte jumpsuit, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0396

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, witte sweater met capuchon, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0418

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, grote gebreide sweater met een grijs/zwart vissengraatmotief, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0419

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, witte tricot shorts en top, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0420.A+B

Outfit uit de collectie men a/w '08-09, 2008, goud/zwart gestreepte bodywarmer, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0421

Outfit uit de collectie men s/s 09, 2008, groene top en pofbroek, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0382

Kousen uit de collectie men s/s 2010, 2009, paar zwart/ wit gemêleerde kousen, schenking Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, 2010.0440.a-b

In 2010 kwam tevens onderstaand object binnen. Dit object werd aangekocht met gelden uit 2008.

DEMAKERSVAN

Lace Fence, 2009, metaal, tweedelig hekwerk met ingevlochten siermotief, 2008.0375.A+B

AANWINSTEN DE PLOEG EN CONTEXT

In 2010 werd een serie werken op papier aangekocht uit de nalatenschap van Siep van den Berg (1913-1998), een van de belangrijkste naoorlogse modernisten in Groningen. De aankoop bestaat onder meer uit een groot schetsboek met negenentwintig schetsontwerpen uit 1956, de tijd dat Van den Berg tot volledige abstractie kwam. Naast dit schetsboek omvat de aankoop zowel abstracte als figuratieve tekeningen en schetsontwerpen.
In 1939 besloot de uit Tirns afkomstige Van den Berg om professioneel kunstenaar te worden en huurde hij het theekoepeltje bij het Sterrenbos (Hereweg, Groningen) als atelier. Eerder al werd zijn werk opgemerkt door H.N Werkman. Hoewel Van den Berg weinig van de kunstenaars van De Ploeg moest hebben, maakte hij voor Werkman een uitzondering en ontstond er een contact dat van grote betekenis voor hem was. Aanvankelijk schilderde Van den Berg voornamelijk Cézanne-achtige landschappen en portretten om zich na 1948 met zijn beelden en schilderijen te ontwikkelen tot een constructivistische avant-gardist. Jos de Gruyter verwoordde zijn werk tijdens de tentoonstelling *35 jaar moderne kunst in Groningen* (Groninger Museum 1956) als volgt: "Siep van Berg acht alle schilderachtigheid uit den boze en houdt van helderheid en kantigheid: decoratief vervlakte scherp contrasterende kleuren, strakke lijnen en hoekige ritmen, die nochtans een gevoel van harmonie oproepen."
Na herhaalde bezoeken aan Parijs, en nadat zijn huwelijk met Fie Werkman was gestrand, vertrok hij in 1954 naar Amsterdam. Niettemin bleef van den Berg sterk verbonden met Groningen. Hij hield het koepeltje in het Sterrenbos aan als atelier en bemoeide zich tevens met de in 1946 geopende galerie De Mangelgang aan de Lage der A. Hij exposeerde er zelf verscheidene malen en haalde er andere moderne kunst naar toe. Ook bracht hij veel tijd door in Finsterwolde bij zijn vriend Albert Waalkens, die begin jaren zestig landelijk opzien baarde met zijn tot galerie omgebouwde koeienstal. Van den Berg was een van de eerste exposanten in Waalkens' expositieruimte. Tijdens de eerste expositie van Galerie Waalkens (in samenwerking met galerie d'Eendt in Amsterdam) in 1962 werd werk van Siep van den Berg getoond samen met werk van kunstenaars als Joseph Ongenae, André Volten en Ben Guntenaar.
De nu aangekochte collectie met tekeningen van Siep van den Berg uit de jaren vijftig en zestig, geeft een bijzonder inzicht in zijn stijlontwikkeling en omvatte daarnaast nog enkele werken op papier van kunstenaars als Fie Werkman en Abe Kuipers.

Bijzonder is een legaat dat het Groninger Museum in 2010 ontving, bestaande uit een schilderij van Ploeglid Ekke Kleima en een wandkleed van Liet van 't Oever, naar een ontwerp van Johan Dijkstra. Kleima's *Landschap met bloeiende bomen* uit 1936 is een welkome aanvulling op de collectie De Ploeg in het Groninger Museum. Over het werk van Ekke Kleima, die zijn inspiratie vond in het Groninger landschap, stelde Johan Dijkstra eens vast dat het een persoonlijk karakter kende: "Het is minder bewogen dan dat van Altink, Wiegers of Van der Zee. Ook waar zijn kleur op haar sterkst is, getuigt zijn werk van een bespiegelende voorzichtige geest." (J. Dijkstra, 'Tentoonstelling E. Kleima in de Mangelgang', *Nieuwsblad van het Noorden*, maart 1951)

Aan het einde van 2010 kreeg het Groninger Museum een bijzonder mooi en opmerkelijk schilderij in bruikleen, voorlopig voor de duur van één jaar. Over dit werk, *Music Hall* van Jan Wiegers, was in 2008 enige commotie ontstaan. Het werd door Sotheby's in Amsterdam ter veiling aangeboden. De datering '1921' werd in twijfel getrokken door deskundigen op het gebied van de schilderkunst van De Ploeg. Op grond van stilistische ontwikkelingen binnen zijn werk rees het vermoeden dat het te veilen schilderij niet in 1921, zoals de datering op het doek aangeeft, maar veel later door Jan Wiegers werd geschilderd. Er zijn nu van *Music Hall* twee versies bekend: het door Sotheby's aangeboden werk dat nu in het Groninger Museum hangt, en een waarschijnlijk verloren gegaan schilderij waarvan alleen een zwart-wit foto uit de jaren twintig is overgeleverd. De twee versies vertonen stilistisch opmerkelijke verschillen. Het aanvankelijke vermoeden dat de ene versie onder het andere schuilging bleek echter onjuist. Een door het veilinghuis uitgevoerd röntgenonderzoek toonde onomstotelijk aan dat van een onderschildering geen sprake was. Het is niet onwaarschijnlijk dat Jan Wiegers na de Tweede Wereldoorlog een 'remake' maakte van *Music Hall*. De huidige eigenaar van *Music Hall* was bevriend met Jan Wiegers en kocht het schilderij naar aanleiding van een tentoonstelling van diens werk in 1953 in New York.

JOB HANSEN
PAARD LIEVERDJE, 1959
OLIEVERF/HARDBOARD, 61,8X68,7 CM

EKKE ABEL KLEIMA
LANDSCHAP MET BLOEIENDE BOMEN, 1936
OLIEVERF/CANVAS, 73X88 CM (MET LIJST)

SIEP VAN DEN BERG

Schetsboek met 29 studies, 1956, inkt op papier, 51 x 64,7 x 1,8 cm, aankoop, 2010.0142

Dolomieten, 1973, inkt op papier, 20,2 x 35,1 cm, aankoop, 2010.0143

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, potlood, inkt en plakkaatverf op papier, 77,1 x 57,5 cm, aankoop, 2010.0144

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, potlood, inkt en plakkaatverf op papier, 77,1 x 57,5 cm, aankoop, 2010. 0145

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, potlood en plakkaatverf op papier, 55,5 x 76,3 cm, aankoop, 2010.0146

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, inkt op papier, 76,5 x 53,1 cm, aankoop, 2010.0147

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, plakkaatverf op papier, 64,8 x 49,9 cm, aankoop, 2010.0148

Zonder titel, 1958, inkt op papier, 70,3 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0149

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, inkt op papier, 70,3 x 50,1 cm, aankoop, 2010.0150

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, potlood en inkt op papier, 62,5 x 51,1 cm, aankoop, 2010.0151

Zonder titel, ca. 1950 – 1960, plakkaatverf op papier, 48,8 x 38 cm, aankoop, 2010.0152

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,1 x 50 cm, aankoop, 2010.0153

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,3 cm, aankoop, 2010.0154

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,3 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0155

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0156

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0157

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,3 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0158

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0159

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0160

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,1 cm, aankoop, 2010.0161

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0162

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0163

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,1 x 50 cm, aankoop, 2010.0164

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,3 x 50,3 cm, aankoop, 2010.0165

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50 cm, aankoop, 2010.0166

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,3 x 50 cm, aankoop, 2010.0167

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,1 x 50 cm, aankoop, 2010.0168

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 65,2 x 50,2 cm, aankoop, 2010.0169

Studie van een dorpsgezicht, 20e eeuw, inkt op papier, 63,6 x 51,3 cm, aankoop, 2010.0170

Studie van een zittende figuur, 1954, inkt op papier, 58,6 x 42,8 cm, aankoop, 2010.0171

Portret van een vrouw, 20e eeuw, grafiet op papier, 49,3 x 31,9 cm, aankoop, 2010.0172

Studie van een vrouwelijk naakt, 20e eeuw, grafiet op papier, 48,6 x 38,2 cm, aankoop, 2010.0173

Studie van een vrouwelijk naakt, 20e eeuw, grafiet op papier, 48,3 x 38,4 cm, aankoop, 2010.0174

Studie van een stadsgezicht, 20e eeuw, houtskool en inkt op papier, 45,8 x 30,4 cm, aankoop, 2010.0175

Studie van een vrouwelijk naakt, 20e eeuw, inkt op papier, 67,8 x 50 cm, aankoop, 2010.0176

Studie van een vrouwelijk naakt, 20e eeuw, houtskool op papier, 55 x 43,1 cm, aankoop, 2010.0177

Studie van een vrouwelijk naakt, 20e eeuw, houtskool op papier, 40,5 x 56,8 cm, aankoop. 2010.0178

Studie van een jongen, 20e eeuw, potlood en aquarelverf op papier, 58,7 x 39,5 cm, aankoop, 2010.0179

Studie van een vrouwelijk naakt, 20e eeuw, inkt op papier, 41,9 x 29,7 cm, aankoop, 2010.0180

Studie van een vrouwelijk naakt, 1951, inkt op papier, 50,1 x 32 cm, aankoop, 2010.0181

Studie van een dorpsgezicht, 1950, inkt op papier, 63,5 x 51,1 cm, aankoop, 2010.0182

Studie van een dorpsgezicht, 1950, inkt op papier, 63,5 x 50,9 cm, aankoop, 2010.0183

Zonder titel, 1959, plakkaatverf op papier, 65,1 x 50 cm, aankoop, 2010.0184

Zonder titel, 1959, plakkaatverf op papier, 65,1 x 50,1 cm, aankoop, 2010.0185

Zonder titel, 1959, plakkaatverf op papier, 65 x 50,1 cm, aankoop, 2010.0186

Zonder titel, 1959, plakkaatverf op papier, 65 x 50 cm, aankoop, 2010.0187

Zonder titel, 1959, plakkaatverf op papier, 65,1 x 50,1 cm, aankoop, 2010.0188

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 59,5 x 84,3 cm, aankoop, 2010.0189

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 59,3 x 83,8 cm, aankoop, 2010.0190

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 59,5 x 84,3 cm, aankoop, 2010.0191

Zonder titel, 1959, inkt op papier, 59,5 x 84,3 cm, aankoop, 2010.0192

Zonder titel, 1958, inkt op papier, 53 x 76,5 cm, aankoop, 2010.0193

Zonder titel, 1958, inkt op papier, 53 x 76,5 cm, aankoop, 2010.0194

Gesigneerde foto van vier schilderijen van Siep van den Berg, 1988, kleurenfotografie, 29,7 x 40,3 cm, aankoop, 2010.0197

FREERK JOHANNES DROST EN HENDRIK NICOLAAS WERKMAN

Affiche Dietsch Studenten Verbond Groningen, 1931, inkt op papier, 92 x 55,2 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0033

JOB HANSEN

Noord, 1958, olieverf op hardboard, 69 x 62 x 3 cm, bruikleen van mevr. C. Hansen, 2010.0078

Paardje Lieverdje, 1959, olieverf op hardboard, 61,8 x 68,7 x 3 cm, bruikleen van mevr. C. Hansen, 2010.0079

HAN JANSEN

Zonder titel (Ecole Noir), 1976, olieverf op doek, 100 x 100 cm, aankoop, 2010.0081

JAN GERRIT JORDENS

Portret van Fie Werkman, 1938, lithografie, 56 x 45,3 cm, aankoop, 2010.0141

EKKE ABEL KLEIMA

Landschap met bloeiende bomen, 1936, olieverf op doek, 50 x 60 cm (doek), 73 x 88 x 8,5 cm (lijst), schenking van H. Menalda van Schouwenburg, 2010.0139

ABE KUIPERS

Zonder titel, 1999, ets, 39,4 x 47,2 cm, aankoop, 2010.0196

GEORGE MARTENS

Mevrouw G. E. Dorlas- Meihuizen, 1941, olieverf op doek, 85,7 x 59 cm (doek), 93,3 x 66,3 x 4,5 cm (lijst), schenking van Stichting De Ploeg, 2010.0138

LIET VAN 'T OEVER

Wandtapijt, 20e eeuw, wol en katoen, 140,5 x 88,5 cm, schenking van H. Menalda van Schouwenburg, 2010.0140

SIEMON JAN STEENMEIJER

Zonder titel, 20e eeuw, contékrijt op papier, 15,5 x 22,5 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0212

Zonder titel, 20e eeuw, pastelkrijt op papier, 16,1 x 24,2 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0213

Zonder titel, 1945, contékrijt op papier, 32,6 x 25 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0214

Zonder titel, 1945, contékrijt op papier, 33 x 26 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0215

Zonder titel, 20e eeuw, grafiet op papier, 31 x 24,6 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0216

Zelfportret, 1919, grafiet en contékrijt op papier, 17,8 x 11,5 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0217

FIE WERKMAN

Zonder titel, 20e eeuw, pastelkrijt op papier, 42,1 x 30,4 cm (dagmaat), aankoop, 2010.0195

JAN WIEGERS

Music Hall, omstreden datering, wasolieverf op doek, 100 x 82.5 cm, bruikleen van Mr. M. Cohen, 2010.0293

WOBBE ALKEMA

Schetsblok Wobbe Alkema met vijf schetsbladen, 1900-1981, potlood en viltstift op papier, diverse formaten > 24.5 x 32.5 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0298

DOCUMENTATIE PLOEG ARCHIEF

WOBBE ALKEMA

Houtblok met een schets van Nieuwjaarskaart 1955, 1954-55, hout, 7 x 20 x 2.5 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0299

WOBBE ALKEMA

Linoleumsnede van Nieuwjaarskaart 1956, 1955-56, linoleum geplakt op hout, 9.3 x 13.5 cm, bruikleen van Stichting De Ploeg, 2010.0300

WOBBE ALKEMA

Houtblok van 'Compositie met driehoeken en cirkels', 1924-25, hout, 14 x 13.5 cm, bruikleen Stichting De Ploeg, 2010.0301

AANWINSTEN ARCHEOLOGIE, GESCHIEDENIS EN REGIONALE KUNST(NIJVERHEID)

WALFRIDUS OP EEN MIDDELEEUWS ZEGELSTEMPEL

De provincie Groningen heeft maar drie heiligen opgeleverd, waarvan Walfridus de bekendste is. Zijn zoon Radfridus en Hatebrand, de eerste abt van het klooster Feldwerd, zijn de andere twee. Walfridus en Radfridus waren trouwe Christenen die in de 9e of 10e eeuw door Noormannen werden vermoord. Voor beiden werd een kerkje opgericht. De kerk van vader Walfridus groeide uit tot een kloeke bedevaartskerk. De nabij gelegen kapel voor de zoon bleef klein. De verering van de Groninger heiligen bleef grotendeels tot de Groninger Ommelanden beperkt. Ze kwamen alleen in de heiligenlijst van het bisdom Munster voor. Helaas is het aantal middeleeuwse afbeeldingen van Walfridus en zijn zoon klein. Walfridus werd altijd afgebeeld met een schop. In zijn tijd werd het veen rondom Bedum ontgonnen en de traditie ziet in hem een van de leidende figuren bij die ontginning. Een afbeelding van de heilige vormde het wapen van het Vierendeel, de schepperij waarin Bedum ligt. Het is een van de onderdelen van het grote Winsumer- en Schaphalsterzijlvest. Na de reformatie bleef een afbeelding van St. Walfridus het wapen. Zijn beeltenis komt voor op een archiefkist in de kerk van Bedum en op diverse zilveren lepels voor de schepper (bestuurslid) van de schepperij. Af en toe komt er een onbekende afbeelding aan het licht. Een jaar of twintig terug is met hulp van een metaaldetector in Kollumerland in Friesland een opmerkelijke afbeelding van Walfridus gevonden. De vinder verkocht het voorwerp aan een verzamelaar van metaalvondsten, die het stuk in 2010 aan het Groninger Museum overdeed. De afbeelding stond op het zegelstempel van een broeder Johannes van B(edum?). Helaas is het randschrift in het Latijn niet helemaal leesbaar.

AVONDMAALSBEKER VAN ULRUM

Bij de expositie ‘Zilver in Groningen’ werd in aanvulling op de collectie van het Groninger Museum ook de nodige avondmaalsgerei geleend van diverse Groninger kerken. Twee gemeenten, Ulrum en omgeving en Wildervank, hebben hun zilver voor onbepaalde tijd in bruikleen gegeven. Het is een mooie aanvulling op onze al rijke verzameling. Verreweg het opmerkelijkst is de avondmaalsbeker van Ulrum, van de hand van de doopsgezinde zilversmid Jan de Booser (1685-86). Op de beker staat kloek het alliantiewapen van Haro Caspar baron van In- en Kniphuisen en zijn vrouw Anna Lewe, erfvrouw van Asinga. Zij waren de enige collators van de kerk. Nu zijn er meer unicus collators die hun wapen op de kerkbeker zetten, maar de baron beïnvloedde ook de vorm van de beker. Het is een wijde beker die op drie ronde zilveren bollen staat. Voor Noord-Nederlands zilver is het een merkwaardige vorm, maar in Noord-Duitsland en Scandinavië komen zulke bekers veel voor. De beker is zo een verrassend voorbeeld van Noord-Duitse invloed op Groningen, al kreeg deze geen navolging.

PAPIERKUNST VOOR SICHTERMAN

In de zeventiende en achttiende eeuw hadden kunstverzamelaars grote belangstelling voor topstukken van kunstige handvaardigheid. Voorbeelden zijn gegraveerde glazen, schrijfkunst resulterende in voorstellingen geheel opgemaakt uit geschreven tekst, kunstig gegraveerd parelmoer, bijzonder verfijnd borduurwerk of graveringen in bladgoud achter glas. Het waren kunststukjes die in een wonderkamer van een groot verzamelaar op veel bewondering konden rekenen. Tot deze mirakels werden ook de topstukken van het snijden en knippen in papier gerekend. Voor werkstukken van de grote meesters en meesteressen in papier werd zeker zoveel geld geboden en betaald als voor schilderijen van bekende meesters. Buitenlandse bezoekers zochten de papiermeesters op en beschreven hun werk. Bij verre de beroemdste verzamelaar in de stad Groningen is de Bengaalse Sichterman geweest. Jan Albert Sichterman (1692 - 1763) vluchtte in 1715 of vroeg in het jaar 1716 naar Indië omdat hij bij een duel zijn tegenstander had gedood, doorliep in de VOC vestiging in Bengalen een glansrijke carrière. Hij huwde de dochter van zijn latere baas, Sybilla Volkera Sadelijn. In 1743 kwam het echtpaar terug in Groningen waar Sichterman aan de Ossenmarkt een immens groot huis had laten bouwen. Het werd gevuld met een enorme kunstcollectie met schilderijen van vele grote en kleine meesters waarbij genoemd worden Rembrandt, Wouerman, Jan Steen, Bakhuysen, Hondekoeter, Ruysdaal en vele anderen. Sichterman bezat uitgebreide serviezen, spiegels met Chinese beschildering, gesneden parelmoer, modellen van torens uit Peking gemaakt uit edelsteen, wondere voorwerpen uit de natuur zoals schelpen, koralen, vreemde eieren, bijzondere stenen en opgezette dieren, merkwaardige voorwerpen en buitengewoon kwetsbare presenteerbladen gemaakt van rijst en op marmer gelijkend, een tafel geheel gemaakt van schelpen.

In deze wonderwereld paste uitstekend het papierkunstwerk dat gelet op het opschrift en jaartal ter gelegenheid van hun zilveren huwelijk aan het echtpaar Sichterman werd aangeboden. Dankzij de genereuze steun van de Bankgiro Loterij en het J.B. Scholtenfonds was het Groninger Museum in 2010 in staat dit bijzondere stuk te verwerven. Het is zeer zorgvuldig en kunstig gesneden, opgewerkt en geknipt uit wit papier. Het kunstwerk toont een schip van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) dat zojuist voor een kunstig versierd hek vaart. Het hek is versierd met, in kleur, de familiewapens Sichterman- Celos – Sadelijn- Pelgrom. Het monogram van de VOC en het motto *Door nutte koopvaardye bloeit Indus maatschappye* zijn duidelijk zichtbaar onder aan het werk. Op de palen staat geschreven *Nil Vinclis Dulcius Illis* ofwel *Niets is zoeter dan deze boeien*. Bepaalde details zijn opgewerkt door het papier nat te bewerken waardoor een beperkt reliëf ontstond. Zeilen, bloemblaadjes en bepaalde decoratieranden zijn zo een beetje bol. Bloemen, touwen en bemanning van schepen, alles is met een buitengewone fijnheid gemaakt. Het VOC schip is met kennis van zaken gemaakt, maar op grond van een oudere 17e eeuwse gravure - in het midden van de 18e eeuw waren de VOC schepen al weer moderner. Het kunstwerk is gesigneerd met *C. Koster INV. & FEC. 1746* ofwel *C. Koster heeft dit bedacht en gemaakt in 1746*. Over de maker is verder niets bekend.

ER GEBEURT IETS OP DE GANG, CIRCA 1756

Onverwacht kwam op een veiling in Amsterdam een prachtig genrestuk van de Groninger schilderes Elisabeth Geertruida Wassenberg (1729-1781) te voorschijn. Als schilderes van huiselijke taferelen in interieurs die kenmerkend zijn voor Groningen uit de achttiende eeuw is haar werk erg aardig. Te meer omdat haar bekende oeuvre met vijftien werken erg klein is. De werken zijn zelf ook niet groot. Het nu verworven werk is met 34 x 42 cm gelijk de grootste in de collectie van het museum. In 1863 werden bij de veiling van de kunstverzameling van Pieter Roelfzema en zijn vrouw, die woonden in de Poelestraat, onder kavel nummer 212 geveild: *Vijf kabinetstukjes in eiken houten kastjes door mejuffrouw Wassenberg, alles miniatuur.* Ze werden alle vijf uitvoerig beschreven. Het tweede werk werd omschreven als: *Een dito als de vorige* [= een vertrek rijk van ordonnantie] *waarin drie dames en een heer bijeen zittende en staande, in het verschiet een heer en dame, terwijl een andere heer door het venster gluurt.* Het verworven stuk past naadloos bij deze omschrijving en is in stijl en uitstraling gelijk aan de twee andere werken van de serie die bekend zijn. Het vierde werk is later in het Rijksmuseum terecht gekomen en getiteld *Doktersbezoek*, en het eerst beschreven werk is van foto’s bekend: *Le visiteur indiscret*. Hoewel helaas niet gesigneerd zal het nieuw verworven werk ook uit de verzameling Roelfzema afkomstig zijn en door Elisabeth Wassenbergh zijn geschilderd. De globale datering 1756 is ontleend aan twee vergelijkbare werken die wel gedateerd waren.
Haar genrestukje geven een prachtig beeld van Groninger interieurs. Al staat het niet vast dat ze een specifiek interieur portretteerde, ze haalde de elementen wel uit haar directe omgeving. Bij de studie van het Groninger interieur in de 17e en 18e eeuw heeft Dr. Johan de Haan dankbaar van haar werk gebruik gemaakt. Daarmee is het schilderij voor Groningen en het Groninger Museum een belangrijke aanwinst. Tenslotte is werk van vrouwelijke kunstenaars uit voorbije eeuwen helaas zeldzaam.

DE MERKLAP VAN ARENDINA BERTLING, 1762

Borduurwerk werd in de 18e eeuw hoog aangeslagen. Het was niet alleen voor nijvere burger- en landbouwersdochters maar ook voor welvarende dames een gewaardeerd tijdverdrijf, en met merklappen werd vaak zorgvuldig omgegaan. Het Groninger Museum heeft een aantal belangwekkende merklappen die laten zien hoe in onze streken deze kunst bloeide. In 1972 organiseerde het Groninger Museum een overzichtstentoonstelling van merklappen en aanverwante borduursels uit Groningen. Veel van de 170 nummers waren bruikleen, maar de collectie van het museum speelde ook een duidelijke rol. De meeste merklappen zijn voorzien van initialen die niet opgelost konden worden. Slechts enkele merklappen lijken gemaakt te zijn in kringen van de gegoede stand. De nu verworven merklap, voorzien van de jaartallen 1762 en 1763, is gemaakt door Arendina Bertling. Zij was 25 februari 1750 gedoopt als dochter van de predikant Michael Bertling (1710-1772). Enkele jaren later werd haar vader hoogleraar aan de Groninger universiteit. Arendina was twaalf, dertien jaar toen ze de merklap maakte. In haar voornaam maakte ze overigens een spelfoutje door de n te vergeten. De familie Bertling trouwde in de beste kringen. Haar broer Adriaan Bertling huwde een kleindochter van de rijke koopman Sichterman. Hij deed als eerste verslag van een archeologische opgraving in Groningen. Dat betrof een vroeg-middeleeuws grafveld bij Termunterzijl. Arendina zelf trouwde met Dr. H.L. Wichers. Deze Hendrik Ludolf Wichers werd in de Franse tijd landdrost van Groningen, is door Napoleon tot baron verheven en door koning Willem I jonkheer gemaakt. Zijn indrukwekkende carrière

eindigde hij als president-curator van de Groninger universiteit.
De merklap bevat allerlei bekende figuren zoals de potten met bloemen en de twee verspieders van het beloofde land: Jozua en Kaleb die terugkwamen met reuze druiventrossen. Een goed dateerbare merklap van een goed gedocumenteerde Groningse is bijzonder. De Bertlings behoorden tot de Groninger patriciërs en daarmee is de merklap ook een voorbeeld van het borduurwerk in de betere kringen.

DEURWAARDERSPENNING

Via Marktplaats.nl kon het Groninger Museum een bijzondere legitimatiepenning verwerven. Het betreft een penning met aan de ene zijde het rijkswapen met omschrift *Arrondissements regtbank te Groningen* en aan de andere kant de naam 'D.G. Frits deurwaarder'. De penning is voorzien van het Nederlandse keur voor klein zilver. In publieke verzamelingen zijn deze penningen schaars. Het Geldmuseum in Utrecht heeft er een uit Rotterdam en vier stempels voor geslagen varianten. De laatste komen uit de verzameling van De Munt, die deurwaarderspenningen zal hebben gemaakt. De penning was de opvolger van het deurwaarderstokje. Daarvan was al een exemplaar in het Groninger Museum: een ebbenhouten stokje met aan beide kanten een zilveren dopje met hierop gegraveerd aan de ene kant de Nederlandse leeuw en aan de andere kant de inscriptie *P.F. Barlinckhoff deurwaarder bij de regtbank van eerste aanleg te Groningen.* Deurwaarder Derk Georg Frits, van de penning, was geboren in de Zwanestraat en werd op 16 september 1810 gedoopt als zoon van Johannes Georg Frits en Grietje Derks Blou. Hij overleed ongehuwd op 12 juni 1881 in Groningen. Hij woonde lang in de Kijk int Jatsstraat.

GEVELSTEEN DUIZEND WONINGENPLAN

Woninggroep Acantus uit Veendam schonk het museum een gevelsteen ontworpen en gemaakt door de Groninger keramist Anno Smith (1915-1990). Het randschrift luidt DEZE STEEN IS GELEGD ALS SYMBOOL VAN DE EENDRACHTIGE SAMENWERKING VAN 30 GEMEENTEN TER VERWEZENLIJKING VAN HET 1000 WONINGENPLAN 1950. Dit plan was ontwikkeld op initiatief van H. Ottevanger, burgemeester van Ulrum. Samen met architect Piet Hoekstra (Bureau Kuiler & Drewes) had hij een goedkope, gedegen woning ontworpen en dertig gemeenten ontwikkelden samen een plan voor in totaal duizend van deze woningen. Onlangs werden in Ter Apel 'Ottevanger-woningen' gesloopt op de hoek Havenstraat en Jacob Wiltinghstraat, waarbij deze gedenksteen vrij kwam. Alle dertig deelnemende gemeenten kenden vermoedelijk een dergelijke steen met het eigen wapen op een centrale plaats. De steen symboliseert de eendrachtige strijd voor goede betaalbare woningen in een tijd waarin door oorlogsschade en bevolkingsgroei een groot tekort aan woonruimte was. In een groot aantal huizenblokken is een herinneringssteen aangebracht. Steeds werden alle dertig gemeentewapens getoond met in het midden, en vier keer zo groot, de gemeente waarin de steen kwam. Tegenwoordig worden veel van de Ottevanger-woningen gesloopt. Door inspanningen van Frits Stuurman is bekend dat er herplaatste stenen zijn in Haren en Muntendam, en dat in opslag van woningbouwverenigingen stenen zijn uit Ulrum, Winsum, Eenrum, Zuidbroek. Het Groninger Museum heeft nu die van Vlagtwedde en in Leek moet er een nog in situ zijn. De auteur houdt zich voor aanvullingen op dit overzichtje aanbevolen.
Anno Smith heeft in de jaren vijftig en zestig veel kleurrijke bouwkeramiek vervaardigd in onze provincie. In de toekomst kan de steen een mooie rol spelen in presentaties over de opbouw in de jaren vijftig. Als mobiel voorbeeld van de bouwkeramiek van Smith zal de steen stellig bij presentaties gebruikt worden omdat uit de aard der zaak veel van zijn werk ingemetseld is te bewonderen.

Glas Groninger Sportvereniging Be Quick, 1987, glas, 17 x 6,5 cm, aankoop, 2010.0001

Glas met afbeelding van de Martinitoren te Groningen, 2008, glas, 14,9 x 6,8 cm, aankoop, 2010.0002

Glas met afbeelding van de Theekoepel te Groningen, 2008, glas, 14,9 x 6,8 cm, aankoop, 2010.0003

Glas, 2008, glas, 14,9 x 6,8 cm, aankoop, 2010.0004

Glas Tine Marcusschool, 20e eeuw, glas, 13,2x 6,7 cm, aankoop, 2010.0031

Glas Foxholster Voetbalvereniging, 1963, glas, 14 x 6,6 cm, schenking van dhr. K. Smith, 2010.0032

Theelepeltje Nutsspaarbank 't Zandt, ca. 1955, verzilverd metaal, 11,7 cm, aankoop, 2010.0005

Bord met afbeelding van de Suikerfabriek te Groningen, 1980, aardewerk, 33,5 x 3,5 cm, aankoop, 2010.0006

Kan met opschrift A. T. Vos Az Groningen, 19e eeuw, aardewerk, 37,5 x 16,5 cm, aankoop, 2010.0009

Theekommetje op voetring van Japans porselein, ca. 1700, H: 4.3 cm/ Ø 7.5 cm, schenking Oliver Impey, Oxford, 2010.0013

Kanonskogel, gevonden op Martinikerkhof te Groningen, graniet, 11 cm, schenking van mevr. B. Schmidt, 2010.0015

Kanonskogel, gevonden op Martinikerkhof te Groningen, graniet, 14 cm, schenking van mevr. B. Schmidt, 2010.0016

Doosje met afbeelding van het Stadhuis te Groningen, 20e eeuw, porselein, 6,6 x 8,8 cm, aankoop, 2010.0021

Vaandel Centrale Bond van Transportarbeiders afdeling Oude Pekela, ca. 1920 – 1940, katoen en gouddraad, 83 x 71 cm, schenking van Vrienden van de Historie van de Vakbeweging, werkgroep Groningen, 2010.0027

Vlag Algemene Bond van Ambtenaren afdeling Groningen, 20e eeuw, kunstzijde, 120 x 180 cm, schenking van Vrienden van de Historie van de Vakbeweging, werkgroep Groningen, 2010.0028

Vlag Partij van de Arbeid Afdeling Groningen, 20e eeuw, katoen, 160 x 200 cm, schenking van Vrienden van de Historie van de Vakbeweging, werkgroep Groningen, 2010.0029

Vaandelstokbekroning, koper, schenking van Vrienden van de Historie van de Vakbeweging, werkgroep Groningen, 2010.0030

USB-stick in de vorm van de Zernikeborg te Groningen, 2010, gemengde media, 2,3 x 2,6 x 5,7 cm, schenking van het Donald Smit Centrum voor Informatie Technologie te Groningen, 2010.0136

Prijspenning Groninger Biljartclub om het Meesterschap van Nederland, 1893, verguld zilver, 4,6 x 0,4 cm, aankoop, 2010.0048

Prijspenning Groninger Biljartclub om het Meesterschap van Nederland, 1894, verguld zilver, 4,6 x 0,3 cm, aankoop, 2010.0049

Deurwaarderspenning Derk Georg Frits, Arrondissement Groningen, 19e eeuw, zilver, 3,3 x 0,1 cm, aankoop, 2010.0050

Consumptiepenningen Hettema Verhuur, 20e eeuw, plastic, 3 x 0,2 cm, schenking van dhr. E. Knol, 2010.0051

Medaille Zwem- en Poloclub Veendam, 20e eeuw, metaal, 2,8 cm, aankoop, 2010.0083

Medaille Zwem- en Poloclub Veendam, 20e eeuw, metaal, 2,8 cm, aankoop, 2010.0084

Medaille Zwem- en Poloclub Veendam, 20e eeuw, metaal, 2,8 cm, aankoop, 2010.0085

Medaille Zwem- en Poloclub Veendam, 20e eeuw, metaal, 2,8 cm, aankoop, 2010.0086

Medaille Zwemclub Groningen, 1915, metaal, 3,5 cm, aankoop, 2010.0087

Medaille Zwemclub Groningen, 1916, metaal, 3,5 cm, aankoop, 2010.0088

Medaille Zwemclub Groningen, 1916, metaal, 3,5 cm, aankoop, 2010.0089

Medaille Noordergewest Nederlands Gymnastiek Verbond, 1918, zilver, 3 cm, aankoop, 2010.0090

Medaille Zwemclub Groningen, 1919, metaal, 3 cm, aankoop, 2010.0091

Medaille Zwem- en Poloclub Veendam, 1919, metaal, 3,3 cm, aankoop. 2010.0092

Medaille Zwem- en Poloclub Veendam, 1920, metaal, 3 cm, aankoop, 2010.0093

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1921, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0094

Medaille Rundveekeuring Afdeling Loppersum, 1921, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0095

Medaille Rundveekeuring Afdeling Loppersum, 1921, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0096

Medaille Rundveekeuring Delfzijl, 1922, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0097

Medaille Fokvee Holwierde, 1922, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0098

Medaille LBV. Ten Post en Omgeving, 1922, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0099

Medaille Loppersummer Jaarmarkt, 1923, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0100

Medaille Groninger Maatschappij van Landbouw, 1924, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0101

Medaille Groninger Maatschappij van Landbouw, 1924, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0102

Medaille Groninger Maatschappij van Landbouw, 1924, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0103

Medaille Groninger Maatschappij van Landbouw, 1924, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0104

Medaille Groninger Maatschappij van Landbouw, 1924, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0105

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1926, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0106

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1926, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0107

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1926, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0108

Medaille Schapenkeuring Uithuizermeeden, 1928, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0109

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1929, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0110

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1929, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0111

Medaille Fok- en Controlevereniging Meeden – Muntenda, 1930, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0112

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1930, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0113

Medaille Tentoonstelling Noorderbroek, 1930, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0114

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1930, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0115

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1930, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0116

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1930, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0117

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1931, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0118

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1931, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0119

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1932, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0120

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1932, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0121

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1934, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0122

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1934, metaal, 4,1 cm, aankoop, 2010.0123

Medaille Noorderlicht, 1935, zilver, 3,6 cm, aankoop, 2010.0124

Medaille Noorderlicht, 1935, zilver, 3,6 cm, aankoop, 2010.0125

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1936, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0126

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1936, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0127

Medaille Nederlands Rundvee Syndicaat, 1936, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0128

Veekeuringsmedaille, 1939, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0129

Konijnenkeuringsmedaille, 1946, metaal, 5,1 cm, aankoop, 2010.0130

Medaille Zwemclub Groningen, 1922, zilver, 4 cm, aankoop, 2010.0131

Medaille Zwemclub Groningen, 1918, metaal, 4 cm, aankoop, 2010.0132

Zwemmedaille, 1917, zilver, 3,3 cm, aankoop, 2010.0133

Zwemmedaille, 1922, zilver, 3,5 cm, aankoop, 2010.0134

Sportmedaille, 20e eeuw, metaal, 3,5 cm, aankoop, 2010.0135

Glas Herinnering aan Stadskanaal, 1893, glas, 16,4 x 7,3 cm, schenking van dhr. H. P. van Ham, 2010.0198

Glas Restauratie Martinikerk, ca. 1965 – 1970, glas, 12,2 x 8 cm, aankoop, 2010.0199

Glas De Tapperij, 20e eeuw, glas, 13,2 x 5,6 cm, schenking van mevr. G. Leemhuis, 2010.0200

Glas Bar Volonté, 1997, glas, 13,2 x 5,5 cm, aankoop, 2010.0201

Glas Café van Diepen, 20e eeuw, glas, 13,2 x 5,7 cm, schenking van mevr. G. Leemhuis, 2010.0202

Glas FC Groningen, ca. 1980, glas, 13,2 x 5,4 cm, aankoop, 2010.0203

Glas Stad Groningen, ca. 1970, glas, 16,4 x 6,3 cm, aankoop, 2010.0204

Glas FC Groningen, 3de kwart 20e eeuw, glas, 17 x 6,2 cm, aankoop, 2010.0205

Zout- en mosterdstel met afbeelding van het Stadhuis te Groningen, ca. 1920 – 1940, porselein, 17,3 x 5,5 x8 cm, aankoop, 2010.0207

Avondmaalsbeker, ca. 1640 – 1642, zilver, 19 x 11,5 cm, bruikleen van Hervormde Gemeente Ulrum, 2010.0209.A

Avondmaalskan, verzilverd tin, 29 x 7,7 cm, bruikleen van Hervormde Gemeente Ulrum, 2010.0210

Zilverkast familie Croon, 1880, notenhout, mahoniehout en glas, 208 x 114 x 50 cm, aankoop, 2010.0218

Glas Jos Beeres Distilleerderij, 1972, glas, 7,5 x 4,8 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0219

Zoutvaatje met gezicht op Groningen, ca. 1920, porselein, 10 x 5 cm, aankoop, 2010.0220

Consumptiepenning 't Clockhuys, 20e eeuw, plastic, 2,2 x 0,2 cm, schenking van Culturele Kring Haren, 2010.0221

Tafelkleed, ca. 1945 – 1950, damast, 160 x 125 cm, schenking van mevr. A. Wieringa-Peper, 2010.0222

Servetten, ca. 1945 – 1950, damast, 40 x 33 cm, schenking van mevr. A. Wieringa-Peper, 2010.0223.a t/m f

Hoedendoos Fa. G. Jonkhoff, ca. 1920, metaal, karton en papier, 18 x 32,6 x 27 cm, schenking mevr. De Haan, 2010.0224

Bord Kolennood 1917 – 1918, 20e eeuw, aardewerk, 23,5 x 2,2 cm, aankoop, 2010.0228

Bord Slachtverbod 1918, 20e eeuw, aardewerk, 23,4 x 3,5 cm, aankoop, 2010.0229

Bord Slachtverbod 1918, 20e eeuw, porselein met ingekleurd transfer, 23,1 x 2,9 cm, aankoop, 2010.0230

Collectebus, koper, messing en ijzer, 19 x 11 cm, Bruikleen Stichting Oude Groninger Kerken, 2010.0232

Kleerhanger Hotel Kerstholt, ca. 1950 – 1960, hout en metaal, 17,5 x 41,8 x 1,5 cm, schenking van mevr. M. M. M. Kerstholt, 2010.0233

Glas C.V.V.B., 20e eeuw, glas, 14 x 6,6 cm, aankoop, 2010.0236

Glas G.V. Groen Geel, 20e eeuw, glas, 16,9 x 6,5 cm, aankoop, 2010.0237

Glas Gereformeerde Kerk Ten Post, 20e eeuw, glas, 14 x 6,6 cm, aankoop, 2010.0238

Glas Nederlands Hervormde Kerk Noordwolde (gr), 20e eeuw, glas, 17,4 x 6,5 cm, aankoop, 2010.0239

Glas Motorclub Martinistad, 20e eeuw, glas, 14 x 6,6 cm, aankoop, 2010.0240

Beker stadstemt.nl, 2010, aardewerk, 8,7 x 10,5 cm, schenking van dhr. D. van der Bijl, 2010.0241

Glas P.H.D.V. Martini, 20e eeuw, glas, 12,5 x 6,5 cm, aankoop, 2010.0243

Plaquette 22e internationale BMW Clubtreffen, 1984, metaal en email, 8,7 x 9,8 x 0,3 cm, aankoop, 2010.0247

Dienblad N/V. C. Polak Gzn, 20e eeuw, metaal, 23,9 x 30,8 x 2 cm, aankoop, 2010.0248

Tafelkleed, 20e eeuw, damast, 190 x 150 cm, aankoop, 2010.0249

Portret van een heer, eind 18e eeuw, pastel, 32 x 26,5 cm (beeldmaat), schenking van dhr. C. G. Scholtens, 2010.0250

Portret van en dame, eind 18e eeuw, pastel, 32 x 26,5 cm (beeldmaat), schenking van dhr. C. G. Scholtens, 2010.0251

Portret van Focko Herman Buseman, 19e eeuw, oleografie, 30 x24 cm, schenking van mevr. A. M. Rijtma, 2010.0252

Portret van Cornelia Ebelina Cleveringa, 19e eeuw, oleografie, 30 x 24 cm, schenking van mevr. A. M. Rijtma, 2010.0253

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0255

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0256

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0257

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0258

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0259

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0260

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0261

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0262

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0263

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0264

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0265

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0266

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0267

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0268

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0269

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0270

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0271

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0272

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0273

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0274

Armband Luchtbeschermingsdienst Groningen, ca. 1940 – 1945, email, leer en metaal, 10,1 x 7,7 cm, schenking van dhr. J. van der Wis, 2010.0275

Beeld van godin Guan Yin, ca. 1920 – 1920, porselein, 23,5 x 10 x 11 cm, schenking van mevr. C. Voskuil, 2010.0276

Schaaltje, ca. 1814 – 1893, zilver, bruikleen van Stichting Oude Groninger Kerken, 2010.0279

Zegelstempel van broeder Johannes (van Bedum?), ca. 1300 – 1350, brons, 3,5 x 2,3 x 1,3 cm aankoop, 2010.0281

Kom van Delfts aardewerk, 1680, aardewerk, aankoop, 2010.0278

Glas Mesacosa, 1963, glas, 13,3 x 7,4 cm, aankoop, 2010.0288

Glas Bragi, 20e eeuw, glas, 13 x 5,5 cm, aankoop, 2010.0289

Glas Firma Woldring & Idema, 20e eeuw, glas, 16,8 x 5,7 cm, aankoop, 2010.0290

Glas Jos Beeres Distilleerderij, 20e eeuw, glas, 7,2 x 4,1 cm, aankoop, 2010.0291

Grote Schotel polychroom decor, 19e eeuw, Japans porselein, Ø 40 cm, schenking S. Ostkamp Amsterdam, 2010.0296

Bord blauw-wit Arita naar voorbeeld van Delfts Faience, 1660-1670, Japans porselein, Ø 21.5 cm, schenking S. Ostkamp Amsterdam, 2010.0297

CHEN MING LIANG

Kop op voetring, zogenaamde 'libation cup', 2007, Chinees porselein, 5.5 x 10.5 x 9.5 cm, schenking Huang, Zhongjie, 2010.0077

CORN. BEGEER

Medaille Ranja-CP, ca. 1930 – 1940, metaal, 4 x 0,3 cm, aankoop, 2010.0246

JAN DE BOOSER

Avondmaalsbeker, ca. 1685 – 1686, zilver, 26,5 cm, bruikleen van Hervormde Gemeente Ulrum, 2010.0208

FRANS BRUGSMA

Cassette met twaalf couverts voorgerecht, zilver (couverts), hout en linnen (cassette), 5,7 x 31 x 19,6 cm, aankoop, 2010.0225

FA. C. M. VAN DIEMEN

Vaandel Centrale Nederlandsche Ambtenaarsbond afdeling Groningen, 20e eeuw, fluweel en gouddraad, 150 x 92 cm, schenking van Vrienden van de Historie van de Vakbeweging, werkgroep Groningen, 2010.0025

Vaandel Nederlandsche Bond van Personeel in Overheidsdienst afdeling Groningen, 1921, fluweel en gouddraad, 140 x 92 cm, schenking van Vrienden van de Historie van de Vakbeweging, werkgroep Groningen, 2010.0026

ANNIE MARIA DOMMERING

Portret van Enno Ebels Buseman, 1927, krijt op papier, 32 x 25,1 cm (beeldmaat), schenking van mevr. A. M. Rijtma, 2010.0254

JAN ENSING

Posthuum portret van Cato van Heyningen Bosch, 1864, krijt en potlood op papier, 51,5 x 38,5 cm (dagmaat), 87,5 x 7 x 4,5 cm (lijst), aankoop, 2010.0052

JEANNETTE ENSING

Stater, 2010, messing, 3 x 0,2 cm, schenking van Stuurgroep 850 Jaar Haren, 2010.0234.a t/m b

JEANNETTE ENSING, JOS MASTENBROEK

Stater, 2010, zilver, 3 x 0,2 cm, schenking van Jos Mastenbroek, 2010.0235

IVORA

Bord Revolutie November 1918, 20e eeuw, aardewerk, 23,4 x 2,8 cm, aankoop, 2010.0226

Bord Melknood 1918-1919, 20e eeuw, aardewerk, 23,5 x 2,7 cm, aankoop, 2010.0227

Bord Distributie 1918, 20e eeuw, aardewerk, 23,2 x 2,9 cm, aankoop, 2010.0231

JAC. JONGERT (TOEGESCHREVEN AAN)

Likeurfles CP Limonade, 20e eeuw, glas, 25,5 x 9 x 9 cm, aankoop, 2010.0242

FIRMA J. M. VAN KEMPEN EN ZN.

Avondmaalsbeker, 1895, zilver, 19 x 11,3 cm, bruikleen van Hervormde Gemeente Ulrum, 2010.0209.B

Beker, ca. 1858 -1924, zilver, bruikleen van Stichting Oude Groninger Kerken, 2010.0280

ADRIANUS ANDRIES GRAVES KOOIMAN

Tabaksdoos, 1793, zilver, 12,3 x 8,1 x 2,1 cm, bruikleen van Groninger Archieven, 2010.0082

C. KOOPS EN J. LANG

Schaal, 1862, zilver en hout, bruikleen van Stichting Oude Groninger Kerken, 2010.0278

C. KOSTER

Ereboog zilveren bruiloft Jan Albert Sichterman en Sibilla Volkera Sadelijn, 1746, papier, 31 x 36,5 cm, aankoop, 2010.0018

NEDERLANDSE MUNT

Gasmunt Gemeente Groningen, ca. 1942 – 1944, zink, 2,4 x 0,1 cm, aankoop, 2010.0245

ANNO SMITH

Gevelsteen Woningplan 1950, 20e eeuw, aardewerk, 68 x 70 x 9 cm, schenking van Acantus Groep te Veendam, 2010.0080

SOCIÉTÈ CÉRAMIQUE GRANIT MAESTRICHT

Bord met afbeelding van de Martinitoren te Groningen, ca. 1910, aardewerk, 20,9 x 2,5 cm, aankoop, 2010.0047

KONINKLIJKE TICHELAAR MAKKUM

Bord Provinciale Waterstaat Groningen, 1965, aardewerk, 17,1 x 3,5 cm, aankoop, 2010.0022

TOLLENAAR – BLAAUBOER

Avondmaalsbord, vanaf 1955, verzilverd tin, 24,3 cm, bruikleen Hervormde Gemeente Ulrum, 2010.0211.A

Avondmaalsbord, vanaf 1955, verzilverd tin, 24,3 cm, bruikleen Hervormde Gemeente Ulrum, 2010.0211.B

PIETER WETSELAAR, KONINKLIJKE BEGEER

Herinneringspenning onderzeebootjager Hr Ms "Groningen" D 813, 1980, brons, 5 x 0,3 cm, aankoop, 2010.0244

ELISABETH GEERTRUIDA WASSENBERGH

Elegant gezelschap in adellijk interieur, 1781, olieverf op paneel, 33.8 x 41.6 cm, aankoop, 2010.0286

ZEISTER TININDUSTRIE

Vaasje met afbeeldingen van de Martinitoren te Groningen, ca. 1930 – 1940, tin, 7 x 7 cm, aankoop, 2010.0292

EDUCATIE EN PUBLIEKSINFORMATIE

In 2010 zijn er, als het gevolg van de tijdelijke verhuizing en de revitalisatie, maar twee van de gebruikelijke drie magazines uitgebracht. Het meinummer kwam uit in het tijdelijke onderkomen, het oude Groninger Museum, waar de tentoonstelling *100 jaar verzamelen (1894-1994)* op dat moment plaatsvond. In het kader van de verzamelingen van het museum in het oude gebouw staan er artikelen in het magazine over de medeoprichter van het museum J.A. Feith, de verzamelaar Hofstede de Groot, de 19e eeuwse Groningse schilders Egenberger en Eerelman en de collectie van de familie van Mesdag. Verder wordt er in dit nummer aandacht besteed aan, De Ploeg en Jan Altink en oud-museumdirecteuren W. Jos de Gruyter, Bram Westers en Frans Haks. Vanzelfsprekend werd in dit magazine ook aandacht besteed aan de revitalisatie: conservator eigentijdse kunst Sue-An van der Zijpp vertelt over de drie jonge ontwerpers die de nieuwe ruimtes in het museum gaan inrichten. Deze zomer introduceerde het Groninger Museum de audiotour. In het meinummer worden de buiten- en binnenlandse bandjes en singer-songwriters van de eerste audiotour van het museum aan het publiek voorgesteld. In 'Betrokken bij het museum' werd aandacht besteed aan de designwinkel John John's en fotograaf John Stoel. Daarnaast stond conservator oude kunst(nijverheid) Egge Knol in deze rubriek stil bij de oud-conservator zilver J.H. Leopold, die in februari 2010 overleed. Er was ook ruimte in dit magazine voor een nieuw onderzoek naar een belangrijk werk in de collectie van het Groninger Museum: een werk dat gemaakt zou zijn door Jan Swart van Groningen. Tanika de Koning: een jonge, chronisch zieke modeontwerpster, werd in de spotlight gezet. Haar wens om met het Groninger Museum in contact te komen, waar ze vroeger modetentoonstellingen bezocht, was de aanleiding tot een nadere kennismaking. Naar aanleiding van de tentoonstelling *Jong in Groningen* in het Groninger Museum werden de bezoekers om hun mooiste jeugdherinnering aan Groningen gevraagd. In dit nummer werden de mooiste verhalen geplaatst. Aan de fotograaf Nanne Bakker en het kunst- en cultcollectief De Heideggers was de taak hier een mooi beeld bij schieten.
Het tweede nummer kwam dit keer pas in december uit, gelijk met de heropening van het museum. Ook in dit magazine kwam de revitalisatie aan bod: betrokkenen vertellen over het revitalisatieproces en de nieuwe ruimtes met hun functies. Een nieuw stukje technologie van het Groninger Museum in samenwerking met IJsfontein, de GMcollector, wordt geïntroduceerd. Maar de meeste aandacht ging uit naar de drie tentoonstellingen*: Het onbekende Rusland*, *Zilver in Groningen* en *Hoogtepunten uit de collectie*. Over de oriëntalistische schilderkunst van *Het onbekende Rusland* schrijven Ruslandkenners en Russische conservatoren uit St. Petersburg, Moskou en Armenië artikelen. Voor de tentoonstelling Zilver In Groningen schreef Egge Knol over de invloed van Duitsland en hoofd educatie Steven Kolsteren over eigentijds vakmanschap en de beste manier om zilver te poetsen. Het laatstgenoemde artikel gaat over Gartje Leemhuis, die jarenlang het zilver van het museum poetst op vrijwillige basis. In 'In de mix van het Groninger Museum' schrijft conservator moderne kunst Ruud Schenk over de keuze uit de eigen collectie voor de tentoonstelling *Hoogtepunten in de collectie*. Bij deze tentoonstelling werd weer een audiotour samengesteld en in het magazine staat achtergrondinformatie over de artiesten. In januari 2011 start het unieke project *de Vuurvogel*. Het Groninger Museum is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling hiervan. In het decembernummer vertelt kunstenares Othilia Verdurmen over het maakproces van *de Vuurvogel*. Daarnaast bevat het laatste magazine twee pagina's over de activiteiten van de juniorclub en een aankondiging voor de tentoonstelling van de Chinese kunstenaar Chi Peng, die 26 maart 2011 van start gaat.
Beide magazines bevatten de vaste pagina's 'Activiteiten en arrangementen', de 'Vereniging van Vrienden' en de vaste bijdragen van het Groninger Forum en de Menkemaborg. In het meinummer staat een oproep voor de fotowedstrijd waarbij bezoekers gevraagd wordt hun mooiste foto's van het Groninger Museum in te sturen. In het decembernummer werden de winnaars van deze wedstrijd bekend gemaakt.
De magazines worden ter download aangeboden op de website en zijn behalve in het museum ook in de webshop te koop.

STROOM VAN INFORMATIE-OVERDRACHT: TEKSTBORDEN, PUBLIEKSBOEKJES EN GMCOLLECTOR

De afdeling educatie heeft zorgvuldig aandacht besteed aan de verschillende lagen van informatie bij de tentoonstellingen en het gebouw. De museumbezoekers worden geprikkeld en nieuwsgierig gemaakt door de tentoonstellingen en het gebouw. Ze willen een mening vormen en die ook geven. Bij de presentaties wordt hiertoe een aanzet gegeven door diverse lagen van informatie-overdracht:

de inleidende tekstpanelen en eventuele zaalteksten;
zaalbladen (hand-outs);
publieksboekje (toelichting op geselecteerde werken, voor elke bezoeker afzonderlijk)
multimediatour (context: bewegende beelden, muziek);
eventueel: een gevolgde rondleiding of een gebruikte kijkwijzer (onderwijs)
GMcollector (bezoeker kan individueel werken uitkiezen ter verdieping)
De afdeling educatie verzorgde inleidende tekstborden bij de tentoonstelling Het onbekende Rusland en het publieksboekje, in de oplage 90.000 ex Nederlands en 10.000 ex. Engels. De boekjes worden aan elke bezoeker bij de kassa meegegeven. Hierin worden ongeveer 35 schilderijen afzonderlijk besproken en klein afgebeeld. De bezoeker kan zo ter plekke bij de werken persoonlijk toelichting lezen.
De GMcollector is, met het nieuwe informatiecentrum, een product dat in 2010 ontwikkeld is in samenwerking met IJsfontein uit Amsterdam.
GMcollector is een virtuele en digitale laag door het museum. Het is de vloeiende verbinding tussen de wereld van het museumbezoek, en het dagelijkse gebruik van de digitale wereld en de sociale media. De bijschriften bij de kunstwerken zijn digitaal verrijkt. De bezoeker hoeft alleen maar de kleine GMcollector in de vorm van een sleutelhanger, die hij bij het begin van het bezoek meekrijgt, bij een kastje met het logo GMcollector te houden om dat kunstwerk aan de persoonlijke verzameling toe te voegen. Bij de infobalies kan de bezoeker zich aanmelden door een e-mailadres op te geven om zo de verzameling thuisgestuurd te krijgen. In het informatiecentrum is het mogelijk de collectie direct te bekijken. De verzameling kan ook op een smartphone bekeken worden (zelfs direct bij de tentoonstelling als persoonlijke toer). Op de persoonlijke collectiesite staat niet alleen uitgebreide achtergrondinformatie, maar kan de bezoeker door middel van kernbegrippen ook zelf commentaar leveren.
De GMcollector wordt vooralsnog aangeboden bij de grote tentoonstellingen op Mendini 0.
De selectie van 35 kunstwerken is zo gekozen, dat er nauwelijks overlap is met de achtergrondteksten bij ca 30 kunstwerken in het publieksboekje. De uitgebreide achtergrondinformatie werd verzorgd, op basis van materiaal aangedragen door gastcurator Inessa Kouteinikova, door Steven Kolsteren en stagiaire Karin Posset.

GEBOUW IN 3D EN HOOGTEPUNTENBROWSER

In het informatiecentrum worden diverse andere mogelijkheden geboden om informatie over de collectie en het gebouw te verkrijgen. Op een groot liggend multitouch screen bevindt zich een hoogtepunten browser. De bezoeker kan op associatieve wijze door ca 500 werken van de collectie heen bewegen. Een afbeelding in het midden, met toelichtende tekst, die naar believen groter en kleiner gemaakt kan worden, wordt omgeven door een vijftal andere afbeeldingen. Elk werk kan apart naar het centrum verplaatst worden, waarbij dan weer nieuwe associaties getoond worden. Enerzijds lineair (bijvoorbeeld, een landschap van De Ploeg wordt gevolgd door andere Ploegschilderijen van dezelfde schilder, al of niet chronologisch), anderzijds thematisch, bijvoorbeeld verwijzingen naar andere opvattingen van landschappen, van Chinese keramiek tot land art.
Naast de hoogtepunten browser bevat deze applicatie ook een 3d model van het gebouw- feitelijk het belangrijkste werk in de collectie. Dit biedt allerlei verrassende aanzichten, van buiten en van binnen. Ook hier zijn vele toelichtende tekstjes met achtergrondfoto's opgenomen. De hoogtepunten browser en de informatie bij het 3d programma zijn verzorgd door het hoofd educatie en Rob Dijkstra, coördinator informatiecentrum. Alles is zo gemaakt dat het aantrekkelijk en vernieuwend is, maar ook tot voortgang noodt (staand, snelle presentatie).
De monitoren aan de grote tafel, tenslotte, bieden programma's met verdieping over de collecties en speciale onderdelen hiervan, die normaal niet toegankelijk zijn, zoals bladeren in kunstenaarsuitgaven en bekijken van kunstenaarsvideo's. Ook is het mogelijk gedetailleerde informatie op te vragen over werken uit de collectie.

MUZIEK EN BEELDENDE KUNST

Voor de tentoonstelling *Nu in het oude Groninger Museum* die van 30 mei tot en met 5 september te zien was is een bijzondere audiotour gemaakt. De tour bestaat uit een aantal liedjes van zowel Nederlandse als buitenlandse bandjes en singer-songwriters. De muzikanten hebben zich in opdracht van het museum laten inspireren door een kunstwerk uit de tentoonstelling. Zij hebben wat het schilderij hen vertelde vertaald naar muziek. Het resultaat is een soundtrack die tijdens het kijken naar de werken beluisterd kan worden.
Het idee van muziek geïnspireerd op kunst komt uit Engeland. Tate Modern in Londen experimenteerde in 2003 voor het eerst met het combineren van kunst en muziek. Zij lieten muzikanten een liedje maken geïnspireerd op een zelf uitgekozen kunstwerk. Elke maand kwam er een nieuw liedje uit, wat door de bezoeker via een koptelefoon beluisterd kon worden. Het Groninger Museum heeft gekozen om met dit idee een stap verder te zetten en een complete tour te maken, waarbij de bezoeker meer keuze heeft.
De tour is samengesteld door Lotte de Jong van de Reinwardt Academie in Amsterdam, voor wie dit haar afstudeerproject vormt, in samenwerking met Steven Kolsteren en Nora Hulsink van het Groninger Museum. Voor de muzikanten is gezocht naar een mix van onbekend talent en al iets bekendere namen, zowel dichtbij (Nederland) als veraf (Verenigde Staten).

De volgende muzikanten hebben liedjes gemaakt:
Audiotransparent, een Groningse indiepop band; The Information, band uit Meppel; The Benelux, een Amsterdamse band; Robin Kemper, zanger van The Girls; Sam Valkenborgh, de frontman van de Belgische band Fixkes; Jelle van Veen, beeldend kunstenaar en singer/songwriter in het Engels en Fries; de Nederlandse bands Moss en Most unpleasant men; Jaystar, één van de meest innovatieve Nederlandse producers op hip-hop gebied; singer/songwriters Vygotsky en Tommy Ebben; Emily Jane White, singer/songwriter uit Californië; The Great Park oftewel Stephen Burch, een Engelse singer/songwriter die woonachtig is in Berlijn; Liz Durrett, singer/songwriter uit Athens, Georgia; Miranda Lee Richards, psychedelische folkzangeres uit Californië; Thayer Sarrano, zangeres en multi-instrumentaliste uit Athens, Georgia en Trouble Books, kunstenaars/musici uit Akron, Ohio
Een kleine enquête onder 32 respondenten leverde een uiterst positief resultaat op. De leeftijd liep uiteen van 17 tot 78, evenveel mannen als vrouwen. Zij gaven aan zowel benieuwd te zijn geweest naar de combinatie muziek en kunst als gekozen te hebben voor de tour omdat ze zowel van muziek als van kunst hielden. Vier mensen hadden het via de website gezien, drie via een magazine, radio en horen zeggen. Alle respondenten waren positief over de tour en vonden het voor herhaling vatbaar. Men gaf aan anders te kijken naar de kunstwerken en nieuwe muziek te hebben leren kennen. De cijfers varieerden tussen 7 en 10.

Na het succes van de muziektoer in het oude Groninger Museum in de zomer, hebben opnieuw meer dan twintig muzikanten en bands liedjes geschreven bij werken uit de collectie van het museum, die vanaf 19 december te zien waren in het Ploegpaviljoen en Mendini 1. Opnieuw zijn zowel buitenlandse artiesten als locaal talent uitgenodigd, een mix tussen bekend en nog onbekend, die vaak zelf een passie voor de relatie tussen kunst en muziek hebben én passen bij de mentaliteit van het museum: prikkelend en uitdagend tot meningsvorming. Van akoestische folk, Nederlandstalig, rock en hiphop tot experimenteel klassiek en geluidskunst..

Deelnemers zijn: Bedhelm (Johan Kuipers), een opzwepende en theatrale act uit Zwolle die er vooral opgericht is om te breken met het verwachtingspatroon van de toeschouwer;
Bird Song Alley twee muzikanten uit Groningen, John de Jong en Dick Rietveld;
Singer songwriters B.C. Fitzpatrick uit San Francisco en Casper Adrien uit Utrecht; Nederlandstalige hiphopband De Basis uit Leeuwarden; Empty House Cooperative met geïmproviseerde soundscapes; countryrock van Israel Nash Gripka; Essie Jain, een Engelse zangeres die in New York woont; Nederlandstalige popmuziek van Flux uit Groningen en Goslink uit Rotterdam, die op zelfgemaakte instrumenten speelt; folkrock van Great Lake Swimmers uit Canada; improvisaties van (Lenya) Julia Reinhold; geluidsperformances van Lina Paul uit Berlijn; Kristin Hersh, singer/songwriter uit Athens, Georgia; Marissa Nadler, *dream-folk* artiest en beeldend kunstenares uit Boston; Matt Bauer, indiefolk; Willard Grant Conspiracy, een alternatieve countryband uit Californie; 'progressive metal rock' van het Groningse Noir; 'subtly intoxicating folk-pop' van The Weepies uit Californië; You are plural, een project van celliste / bassiste / zangeres Jen Grady en Ephriam Nagler, beiden uit San Francisco en de singer-songwriters Emily Jane White en Miranda Lee Richards.

Naar aanleiding van deze projecten werd een speciale my space pagina op internet aangemaakt: www.myspace.com/groningermuseummusictour. Hier zijn voorproefjes te beluisteren van de liedjes en worden nieuwtjes gegeven over optredens van de artiesten en nieuwe videoclips, cd's enzovoort.
Een aantal artiesten werd gevraagd ook op te treden in en rond het Groninger Museum Zo waren er concerten van The Great Park op 4 september in het oude museum en van Emily Jane White en You are

plural op donderdag 16 december in het nieuwe Mendini restaurant. Daarnaast werden ook videoclips van de liedjes gemaakt, die onder de naam Groninger Museum Sessions werden geplaatste op youtube, vimeo en myspace. In 2010 waren dit The Information, Fixkes, The Great Park, Emily Jane White, Willard Grant Conspiracy en Empty House Cooperative. Vanaf begin 2011 zijn er optredens gepland op zaterdagmiddagen om de twee weken.

MULTIMEDIATOER
Bij de tentoonstelling over Gronings zilver werd een bijzondere multimediatoer ontwikkeld. Deze bestond uit 18 korte filmpjes, waarin conservator Egge Knol ter plekke bij de vitrines uitleg geeft over wat er te zien is. Een publieksboekje met alle bijschriften bevat tevens de aanduidingen bij welke voorwerpen er filmpjes te zien zijn.

BASISONDERWIJS EN KINDEREN
Voor het basisonderwijs werd, naast de reguliere programma's over het gebouw, een speciaal programma ontwikkeld rondom de tentoonstelling *Folkert de Jong*. Uitgangspunt was, naast het materiaal, het gebruik van geschiedenis in het werk van De Jong. Hieraan werd de Groningse geschiedenis in de vorm van de familie Sichterman verbonden. Tijdens de rondleiding werd aandacht besteed aan de familiewapens. In het atelier werd een familiewapen van schuimrubber gemaakt. De kinderen bedachten zelf een vorm naar aanleiding van hun naam of een hobby. Deze opdracht werd ook uitgevoerd bij open kinderateliers.
De inrichting van het kinderatelier, waar zich het doe-gedeelte van het bezoek afspeelt, werd aangepast aan de sfeer van de actuele tentoonstelling.
Er werden workshops gegeven voor groepen van het SKSG (Stichting Kinderopvang Groningen), waarmee het museum een convenant heeft.

WORKSHOP 'ZICHTBAAR AFWEZIG' NS 9 OKTOBER
Twee museumdocenten hebben in de catacomben van het NS station twee workshops gegeven over het Groninger Museum op 9 oktober. De vormgeving van het museum stond centraal. De museumdocenten gingen samen met de kinderen de buitenkant van het museum bekijken. Vervolgens gingen de kinderen zelf een eigen 3-dimensionaal museum bouwen.

MODEWEDSTRIJD DRESSUP!
Stagiaire Hermien Egbers ontwierp de opdrachten voor de modewedstrijd is samenwerking met het Dagblad van het Noorden. Deelnemende kinderen kregen een draadmodel en instructie, waarbij in het uiteindelijke ontwerp een duidelijke link naar de tentoonstelling van *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* aanwezig moest zijn. Er waren meer dan 100 deelnemers in twee leeftijdscategorieën. De ontwerpen werden gejureerd door deskundigen van het museum, Academie Minerva en Dagblad van het Noorden. De feestelijke prijsuitreiking was op 10 april, waarna de winnende modellen in de entreehal werden tentoongesteld.

VOORTGEZET ONDERWIJS: BATTLEPROOF
In het kader van het vorige jaar gestarte project Battleproof traden diverse scholen van basis- en voortgezet onderwijs op in het museum met eigen voorstellingen. Na een bezoek aan de lopende tentoonstellingen van *Folkert de Jong*, *Duits Expressionisme 1905-1913* en *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus*, gingen de deelnemende leerlingen onder begeleiding van een museumdocent in twee workshops op school een eigen creatieve interpretatie maken. Beeldende kunst, muziek, decors, teksten en publiciteit vormden hiervan de basis. In het auditorium – en ook bij de tentoonstellingen zelf op zaal- werden tenslotte de presentaties voor publiek uitgevoerd. Elke battle leverde een dagwinnaar op gemeten naar applaus. Een jury vanuit de afdeling educatie maakte ook een keus van de beste presentaties. Deze scholen werden uitgenodigd voor een eindbattle op zaterdag 17 april, opgeluisterd met dans en een optreden van de Amersfoortse hiphopband Hadrie. Als eindwinnaar kwam het H.N. Werkmancollege uit de bus met een interpretatie van Brücke schilderijen met theater, choreografie en muziek in een perfecte balans.
Het project battleproof bij drie tentoonstellingen van 2009-2010 is zowel praktisch als inhoudelijk geëvalueerd. Op inhoudelijk gebied zijn belangrijke conclusies dat het opnemen van de inhoud / uitwerken van eigen creatieve verwerking en enthousiasme bij de opvoering vooral goed werkt bij gemotiveerde leerlingen en docenten. Het heeft weinig zin het project, waarvoor van beide kanten veel inspanning moet worden gepleegd, aan te bieden aan leerlingen en leerkrachten die hiervoor geen tijd en interesse hebben. Dit wreekt zich op allerlei gebieden: het ontbreken van materialen, afzeggen van afspraken, de museumdocenten moeten uiteindelijk het creatieve product maken enzovoort. Voor jongere leerlingen is het battle-element vaak teveel een zaak van winnen en verliezen, zij kunnen nog niet voldoende relativeren.
Sterke punten bleken het mogen optreden in het museum, voor publiek (evt. ouders), het liefst op zaal. Ook de multidisciplinaire mogelijkheden en eigen verantwoordelijkheid spraken zeer aan.
Goede informatie vooraf, door middel van docentenbijeenkomsten, en goede overdracht aan de leerlingen bleek onmisbaar. Daarbij is ook de aanwezigheid van een vaste coach vanuit het museum gewenst.
Dat leidt tot toespitsing va het battlen op voortgezet onderwijs, met name ckv, met gemotiveerde leerkrachten. Het museum kan door de verkleining van de groepen en het aantal deelnemende leerlingen, beter maatwerk leveren. De scholen kunnen zelf een periode kiezen en de dan aanwezige tentoonstellingen als onderwerp nemen; het battlen is dus niet afhankelijk van een specifiek onderwerp in het museum. Na de opstart door het museum, wordt het proces begeleid door de vakdocent en museumdocent en hoeven alleen het tentoonstellingsbezoek (rondleiding, kijkwijzer, GM collector) en eindbattle ingeboekt te worden via het boekingskantoor. In principe kan de battle plaatsvinden tussen twee klassen van dezelfde school of twee helften van dezelfde klas, omdat het roostertechnisch bijna onmogelijk blijkt een andere school op precies dezelfde eindbattle te plannen. In speciale gevallen kan dit georganiseerd worden, maar alleen als beide scholen volledig meewerken.
Inhoudelijk komt er zo meer kwaliteit en ook zal er minder overlast in het museum komen, doordat de groepen kleiner zijn en beter gemotiveerd. Hun optredens kunnen dan ook als echt bijzonder aangekondigd worden, waardoor de motivatie nog meer wordt vergroot.

LESBRIEF EN KIJKWIJZER
Bij de tentoonstelling in het oude museum ontwikkelde stagiaire Inge Tuinhoff een kijkwijzer voor het vak kunst algemeen, in het kader van haar afstudeerproject. Bij de tentoonstelling *Het onbekende Rusland* werd een digitale lesbrief ontwikkeld door stagiaires Karin Posset en Floor Oostra. Deze lesbrief werd als digitale download aangeboden op de nieuwe website. Tevens ontwikkelde Karin Posset een uitgebreide kijkwijzer- evenals als digitale download – waarin vragen over de kunstwerken gekoppeld werden aan de verschillende landen en regio's en culturele/historische achtergronden.

AANTAL SCHOLEN
In 2010 waren er 12 kinderfeestjes, waar 103 kinderen bij betrokken waren.
De weekendschool bezocht het museum 3 x met in totaal 107 kinderen, waarvan twee groepen meededen met de battleproof. Dit waren 75 kinderen.
Er kwamen 99 scholen van het voortgezet onderwijs, met 5265 leerlingen. Daarvan deden 12 groepen mee aan de battleproof met 378 leerlingen.
Vanuit het basisonderwijs kwamen 71 klassen naar het museum met 3533 leerlingen. Daarvan deden 15 groepen mee aan de battleproof (hogere klassen) met 413 deelnemers.
De naschoolse opvang kwam met 14 groepen en 168 leerlingen, waarvan er 4 groepen meededen met de battleproof met 48 leerlingen.
Er kwamen 5 groepen binnen het speciaal onderwijs met 74 leerlingen.
Het MBO kwam met 15 groepen vanuit verschillende beeldende opleidingen in mode en design.
Dit deden zij met in totaal 546 leerlingen.
Er kwamen 8 groepen HBO-studenten naar het museum met in totaal 153 deelnemers. Er zijn twee studentensalons geweest met totaal 250 bezoekers.
Verschillende Universiteiten (onder andere de RUG en VU) kwamen met 3 groepen en 95 deelnemers.
5 Duitse scholen bezochten het museum, waarvan 3 in het voortgezet onderwijs, 1 op MBO-niveau en 1 HBO groep. Het ging hierbij om 202 leerlingen.
Een rapportopgave van CJP aangaande het gebruik van de cultuurkaart over 2009-2010 leverde de volgende cijfers op: aantal scholen met gebruik cultuurkaart: 42; aantal individuele leerlingen 46; totaal geïnd bedrag 11.701,- euro.

STUDENTENSALONS
Met de studievereniging IK van Kunsten, Cultuur en Media bestaat al jaren een samenwerking, waarbij een speciale commissie een studentenavond organiseert rondom een tentoonstelling, in samenwerking met de afdeling educatie. Op 7 april werd een avond georganiseerd rondom de tentoonstellingen *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* en *Duits Expressionsime*, met ondermeer een modeshow, rondleidingen op zaal en een optreden van Salon Berlin van choreografe Aglaya Koika.
Nieuw was de samenwerking met studenten van academie Minerva voor een studentensalon in het oude Groninger Museum, tevens nieuwe onderkomen van Academie Minerva. Deze avond vond plaats op 3 september. Behalve rondleidingen over kleurervaringen en optredens van Vygotsky, The Great Park en dj Jaystar, waren er bijzondere kunstinstallaties te zien die speciaal voor die avond door studenten ontwikkeld waren. Tevens hadden zij speciale hapjes bereid. De avond werd bezocht door meer dan honderd belangstellenden.

VOLWASSENEN
In 2010 heeft de afdeling educatie convenanten afgesloten met Verzorgings- en Verpleeghuis Maartenshof en het Alfa college. Een museumdocent komt minimaal vier keer per jaar naar Maartenshof om een lezing te geven over de actuele tentoonstellingen. Na afloop is er voor de liefhebbers een creatieve verwerkingsopdracht. Na elke lezing gaan de bewoners van Maartenshof de tentoonstelling in het museum bezoeken. De bewoners zijn zeer enthousiast over deze samenwerking. Iedereen is het er over eens dat ook op hoge leeftijd een zinvolle dagbesteding een voorwaarde is voor een goede kwaliteit van leven. In het algemeen leven ouderen langer in goede gezondheid dan in het verleden en zijn ze in staat tot op hoge leeftijd aan activiteiten deel te nemen. Een workshop over kunst op maat aangeboden door professionele docenten van het Groninger Museum gevolgd door een museum bezoek, is een verrijkende culturele bijdrage voor ouderen. Dit jaar hebben cliënten van Maartenshof o.a. een lezing gehad over de tentoonstelling *Nu in het Oude Groninger Museum, honderd jaar verzamelen*. Een museum bezoek volgde in het oude Groninger Museum. Voor veel bezoekers was het een warm weerzien. Veel bezoekers konden zich de oude stijlkamers en de ingerichte zalen van Geesje Mesdag nog herinneren. Paul Vries, voormalig conservator moderne kunst in het Groninger Museum en thans woonachtig in een aanleunwoning van Maartenshof, heeft in enkele zalen voorlichting gegeven aan zijn leeftijdsgenoten.

De unit educatie van het Alfa college bezoekt ieder jaar met uiteenlopende groepen onze tentoonstellingen zoals; inburgeraars, vrouwengroepen, Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers, laaggeletterden, mensen met een verstandelijke beperking. Dit jaar kwam er een nieuwe groep bij, de voedselbank. Er wordt eerst een voorbereidende workshop gegeven op locatie. Vervolgens komen de groepen de tentoonstelling bezoeken. De workshop werkt drempel verlagend. De bezoekers komen nu voorbereidt de tentoonstelling bezoeken. Dit jaar hebben 20 groepen een workshop op locatie gehad en hebben ze vervolgens een rondleiding genoten over de tentoonstelling *Duits expressionisme 1905-1913*. De schilderijen bleken een feest van herkenning. Voor de schilderijen ontstonden leuke inhoudelijke gesprekken.
Vorig jaar is geprobeerd om de wijkcentra structureel samen te laten werken met het Groninger Museum. Dit behoeft nog meer aandacht en zal worden vervolgd.
Ook zal er geprobeerd worden andere verzorgingshuizen en serviceflats te benaderen voor een samenwerkingverband met het museum.

Onder leiding van Geertje de Groot kwamen er 17 speciale groepen naar het museum van het ALFA college en ouderencentrum Maartenshof. Hier deden 244 mensen aan mee.

JUNIORCLUB
Het telkens veranderende tentoonstellingsprogramma en de bestaande collecties van het museum bieden fantastische mogelijkheden om kinderen voor het museum enthousiast te maken. Het jaar waarin de revitalisatie van het gebouw plaats vond, was voor de leden van de JuniorClub een kans om het museum van een andere kant te leren kennen. Een kijkje in de bouwput, een bezoek aan het oude Groninger Museum aan de Praediniussingel, op speurtocht met de beveiligers en hoofd gebouwenbeheer.
De Juniorclub wil alle kinderen enthousiast maken voor het museum, de collectie en het gebouw. Voor kinderen die het museum nog niet kennen is het museum verrassend laagdrempelig..

In het jaar 2010 groeide de JuniorClub naar meer dan 100 leden. De leeftijd van de leden varieert van 7 tot 12 jaar, de grootste groep is beneden de 10 jaar. Het jaar startte met een masterclass door Folkert de Jong, de JuniorClubleden interviewden hem over zijn werk. Bij de workshop ‘Qneekous’, geïnspireerd op de modetentoonstelling van Bernhard Willhelm en Jutta Kraus, maakten de leden een ontwerp voor de Jas van Qee. Tijdens de sluiting heeft de JuniorClub bepaald niet stilgezeten. De ambiance van het oude Groninger Museum nodigde uit tot de bijzondere activiteit tussen ‘Qunst en Qitsch’, waarbij Cees Hofsteenge, taxateur en kunstkenner, meegebrachte spullen van leden van de Juniorclub besprak en op waarde schatte. Natuurlijk waren de leden ondertussen enorm nieuwsgierig naar wat er tijdens de revitalisatie gebeurde. Zij kregen tijdens de verbouwing de kans in de bouwput te kijken, gewapend met zaklantaarns, gouden helmen en zelfgemaakte toegangscodes. Op deze geheime Missie ontdekten ze kunstwerken die straks een plekje zouden krijgen in de opgeknapte paviljoens. Ook vereeuwigden zij hun lidmaatschap door op een geheime plaats in het gebouw hun handafdruk achter te laten. Hoogtepunt van het jaar was de heropening van het museum, waarop alle leden met een van hun familieleden uitgenodigd waren. In de speciale JuniorClub designstudio projecteerden zij hun ontwerpen voor de Jas van Qee op een groot scherm voor het enthousiaste publiek.

In 2010 werd de nieuwe mascotte van de Juniorclub door een deskundige jury gekozen en in productie genomen. Het winnende ontwerp van Mathilde Sijtsma werd onder alle leden verspreid, en een nieuwe ontwerpwedstrijd werd uitgeschreven. In de loop van het jaar maakten alle (nieuwe) leden massaal ontwerpen, in de hoop dé ontwerper van de volgende mascotte te worden. Elk jaar krijgt Qee een andere jas, op deze manier ontstaat een exclusieve reeks JuniorClub Qee’s.

De Qeeqaboo is de nieuwsbrief van de JuniorClub, met de vaste rubrieken LeukLid, GigaGebeurd, QoolQee en KunstKnaller. Deze viel elk kwartaal bij de leden op de mat.
In de rubriek WaanzinnigWerk staan de verschillende medewerkers van het museum in het zonnetje. Telefoniste, conservator en huisschilder, allemaal vertellen zij over hun werk. De leden ontdekken op deze manier wat er in het museum allemaal gebeurt voordat er weer een nieuwe tentoonstelling wordt geopend.

Via de website van de JuniorClub blijven de leden op de hoogte van alle activiteiten van de club en van de gebeurtenissen in het museum, zien zij hun ontwerpen voor de Jas van Qee terug en spelen ze sinds kort coole games. In deze spelletjes, die zijn ontworpen door studenten van Academie Minerva is de vormgeving van het museum te herkennen.

In het kader van de samenwerking met Academie Minerva werd bovendien een prentenboekje gemaakt waarin Qee op ontdekkingsreis gaat door het museum. Op deze manier maken ook kinderen jonger dan 7 jaar alvast kennis met Qee, het museum en de JuniorClub. In 2011 zullen de eerste leden 13 jaar worden. Deze jongeren zullen als ambassadeurs betrokken blijven bij de activiteiten van de Juniorclub, bijv. door deel te nemen aan de jury, artikelen te schrijven in de Qeeqaboo of de Clubmasters te ondersteunen bij workshop en spectaculaire activiteiten.

SAMENWERKING
Een belangrijke samenwerking was de projectweek voor studenten vormgeving van Academie Minerva in februari. In deze week houden de studenten zich, na een inleiding in het museum, in groepjes bezig met een aantal opdrachten, die door de afdeling educatie geformuleerd waren. Na een algemene inleiding over de achtergronden van de architectuur en de bijzondere kenmerken van het museumgebouw, werden vier projecten aangeboden: een prentenboekje voor kinderen van 3-6 jaar zonder tekst; een pocket loco quizboekje met speelse vragen en opdrachten; digitale spelletjes voor de website van de juniorclub en een filmpje over het gebouw voor het nieuwe informatiecentrum. Bijzonder was, dat de winnaars van deze opdrachten hun producten ook echt uitgevoerd zagen. Daarmee werd een begin gemaakt met een productlijn voor kinderen over het Groninger Museum.
Op het einde van de week bepaalde een jury vanuit het museum en Academie Minerva de vier prijswinnaars. Deze groepjes gingen hun ontwerp vervolgens onder begeleiding van vakdocenten aan de academie verder uitwerken, in overleg met de afdeling educatie. Bij de heropening van het museum op 19 december waren alle vier de producten daadwerkelijk beschikbaar.

Met het Groninger Forum werd een regeling getroffen over de tijdelijke uitleen van twee museumdocenten tijdens de revitalisatie van het museum.
De samenwerking met de Weekendschool Groningen (beeldend kunstproject op vier zondagen in januari-februari) en Stichting Kinderopvang Groningen werden voortgezet tijdens de eerste maanden van 2010.
Met choreografe Aglaya Koika werd een Salon Berlin georganiseerd met dans, muziek, theater en een lichtshow op 26 februari.

LEZINGEN EN ONTVANGSTEN

Het hoofd educatie verzorgde diverse lezingen en ontvangsten binnen het museum voor RSG De Borgen, Stenden Hogeschool Leeuwarden,studenten autonome opleiding Academie Minerva, lezingen voor het Nederlands Klassiek Verbond in Zeist en Enschede en ontving regelmatig studenten en collega's uit binnen- en buitenland.
Hij was lid van de Werkveld Advies Raad van de docentenopleiding van Academie Minerva en woonde de vergaderingen bij.

SAMENSTELLING AFDELING

Naast de coördinator (later hoofd) van de afdeling Steven Kolsteren, werkte Geertje de Groot als medewerker speciaal onderwijs en ouderendoelgroepen. Nora Hulsink begeleidde en voltooide het battleproof project. Inge van der Veen en Annet Cupedo waren de clubmasters van de JuniorClub. Stagiaires waren Hermien Egbers (docentenopleiding Noordelijke Hogeschool Leeuwarden), Lotte de Jong (Reinwardt Academie, Amsterdam), Inge Tuinhoff (docentenopleiding Academie Minerva), Sanne- Lyske van Seggeren (culturele en matschappelijke vorming, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden), Karin Posset (docentenopleiding Noordelijke Hogeschool Leeuwarden) en Floor Oostra (journalistiek Windesheim, Zwolle)
Het team museumdocenten bestond uit Christine van der Cingel, Lijsbeth Demmer, Aafke Holman, Barbara Janssens, Grietineke Lier, Peter Propstra, Tine Rinds, Odile van der Stel, Jos Boerjan en Jelle van Veen. In de eerste maanden werd voor de tijdelijke sluiting, op de eerste donderdag van de maand een vergadering gehouden.
Eind 2010 werden de afdeling educatie en het informatiecentrum tot één nieuwe afdeling gevormd.

INFORMATIECENTRUM

Het verslagjaar 2010 was een jaar van ontwikkelen, inpakken, afbreken, verhuizen, uitpakken, inpakken, verhuizen, inpakken, uitpakken, ontwerpen, inrichten en de opening van een nieuw en innovatief informatiecentrum.
Het informatiecentrum is verhuisd. Terug naar de plek waar het in 1994 als bibliotheek is begonnen. De Spaanse vormgever Jaime Hayon heeft een aangename tijdloze ruimte ontworpen waar bezoekers informatie op een vernieuwende wijze kunnen opnemen. Het concept en de programmatuur zijn in nauwe samenwerking met en door IJsfontein Interactive Spaces ontwikkeld.
Vanaf de opening van het gerevitaliseerde museum zijn alle bezoekers laaiend enthousiast. Deze positieve reacties zijn verheugend na een jaar van erg hard werken.
Andere heugelijke momenten waren de terugkeer van Robert Palmans en Robert Kremer na langdurige ziekte en ziekenhuis opnames. Kees van Sinderen daarentegen moest de laatste maanden thuis blijven wegens ernstige fysieke klachten.
Erg blij zijn we ook met de komst van de vier bekwame gastvrouwen en –heren: Christine van der Cingel, Ben Hekert, Eric Setz en Merel IJsbrandy. Zij ondersteunen de bezoekers in het informatiecentrum.
Gedurende de maanden mei t/m september hebben de medewerkers van het informatiecentrum tijdelijk kantoor gehouden in het voormalige Groninger Museum aan de Praediniussingel 59. Eind september kon het nieuwe kantoor in gebruik worden genomen, naast het nieuwe informatiecentrum.

DIGITALE INFORMATIEVOORZIENING

Het nieuwe informatiecentrum is momenteel de plek in het museum waar je geweest moet zijn. Niet alleen om de fraai vormgegeven ruimte maar vooral om op een innovatieve manier informatie en kennis te vergaren. Bekende en vooral onbekende collecties zijn en worden hier digitaal ontsloten. Via acht computerschermen en een grote interactieve aanraaktafel kan de bezoeker kennis nemen van werken uit de collecties en het gebouw.
De collectie kunstenaarsvideo's, documentaires en andere films worden via een soort jukebox ontsloten. Kunstenaarsboeken zijn gescand en kunnen digitaal, bladzijde voor bladzijde, worden bekeken. Websites, ooit gemaakt om extra informatie in het museum te geven bij grote tentoonstellingen, zijn weer te raadplegen. Via de webapplicatie van ons catalogussysteem Adlib is de gehele boeken- en museale collectie te doorzoeken. Zo nodig kunnen bezoekers bij een medewerker ter plaatse een boek aanvragen en raadplegen. Naast deze boeken zijn ook vele tijdschriften in te zien. Zes comfortabele stoelen met fraaie bijzettafel garanderen een aangename zit.

Het pronkstuk van het informatiecentrum is de interactieve aanraaktafel. Hier kan de bezoeker op een vernieuwende manier topstukken van het museum bekijken. Op basis van persoonlijke interesses en verrassende dwarsverbanden die in de collectie worden gepresenteerd ontstaat een geheel nieuw beeld van de eenheid en diversiteit van de museale collectie.
De aanraaktafel bevat ook een compleet driedimensionaal model van het topstuk van het museum: het gebouw zelf. Met het 3D-model beweegt de bezoeker zich op en om en in het gebouw en ervaart de complexiteit en schoonheid van het bouwwerk. Verrijkt met foto's en schetsen van de architecten, informatie over hun opvattingen en het ontstaansproces en meer. Zo vertelt het gebouw zelf zijn verhaal.

Een andere belangrijke innovatie is de GM collector. Het museum voegt hiermee een digitale laag toe aan het museumbezoek. Lopend door het museum met een chip verborgen in een sleutelhanger, verzamelt de bezoeker zelf informatie over kunstwerken van de hoofdtentoonstelling, door kunstwerken te taggen. Op een eigen webpagina bekijkt de bezoeker thuis of onderweg op zijn mobiele telefoon de kunstwerken met uitgebreide achtergrondinformatie. Het museumbezoek versmelt zo met de virtuele wereld en social media. Onder andere door de mogelijkheid om je eigen visie op de kunst met andere bezoekers te delen en je voorkeuren te laten zien.

BIBLIOTHEEK
Het saneren van de collectie is ook dit verslagjaar voortgezet. Boeken, catalogi en tijdschriften die de laatste jaren niet zijn geraadpleegd en waarvan de verwachting is dat dit in de toekomst ook niet het geval zal zijn, worden verwijderd.
De in 2004 gestarte retrospectieve invoer van artikelen en de registratie van de beëindigde jaargangen tijdschriften is in 2010 vervolgd. Ondanks de langdurige afwezigheid van de heren Palmans en Kremer zijn de aantallen ingevoerde records in 2010: Ingevoerde records 2010: 1232 (boeken 411, av-media 47, artikelen 774)
Totaal ingevoerd: 51.684

FILMS EN VITRINE
Nieuw in het informatiecentrum zijn ook het filmzaaltje en de vitrines. Vanuit ovaal west is het bewegende en bonte filmscherm de grote blikvanger. De getoonde films zijn steeds wisselende combinaties van videoclips en kunstenaarsvideo's uit de eigen collectie, afgewisseld met documentaires en speelfilms. Indien de tentoonstellingen of actualiteit daartoe aanleiding geven worden films in de context getoond. Flexibiliteit is hier van groot belang.
De vitrines zijn ingericht met (kleine) objecten uit de collectie van het Groninger Museum, die zelden of nooit worden getoond. Het zijn kunstenaarspublicaties en kleine objecten. Een link naar de inhoud van het informatiecentrum en de lopende tentoonstellingen ligt voor de hand maar is niet noodzakelijk.

BEELDARCHIEF EN FOTOGRAAF
De nieuwe studio in Hoogkerk is in gebruik genomen. Het komende verslag jaar zal de apparatuur worden geprofessionaliseerd en uitgebreid.
De fotograaf John Stoel, die de afgelopen decennia als freelancer veel voor het museum heeft gewerkt, is zijn carrière langzaam aan het afbouwen. De komende twee jaar zal hij al zijn kennis op het gebied van kunst- en reproductiefotografie overdragen aan onze huisfotograaf Marten de Leeuw. De Leeuw zal dan John Stoel geheel vervangen.
Samen zijn ze begonnen met de fotografie voor het Groninger Museum collectieboek en het boek over Groninger zilver. Beide boeken zullen in 2011 verschijnen.
De hoge resolutie foto's voor de twee boeken worden opgeslagen op onze speciale harde schijf, zodat deze ook voor later gebruik beschikbaar zijn en blijven

COLLECTIEREGISTRATIE
De uitgebreide invoer van objectgegevens in het collectieregistratiesysteem Adlib wordt voortgezet. Alle beschikbare gegevens worden gecontroleerd en ingevoerd. In verband met de tijdelijke verhuizing en ontwikkeling van het nieuwe informatiecentrum hebben de controle werkzaamheden op een laag pitje gestaan.
Aantal nieuw ingevoerde records (aanwinsten en retrospectieve invoer): 587. (Totaal 34.058).
In verband met het fotograferen van de collectie voor het collectie- en zilverboek zijn ook in Adlib vele nieuwe foto's toegevoegd.

COMMUNICATIE/PR/MARKETING

Het jaar 2010 stond in het teken van revitalisatie.. De tentoonstellingen: *Folkert de Jong. Circle of Trust. Selected Works 2001-2009*, *Duits Expressionisme 1905-1913*. *Brücke –Museum Berlijn-150 meesterwerken*, de modetentoonstelling *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* en tot slot *Puur of Grillig. Vormen in Aziatische Keramiek* waren te zien t/m 11 april 2010. De tentoonstellingen trokken 100.868 bezoekers. Na 11 april werd het museum ontruimd en kon de revitalisatie beginnen. Het museum bleef gesloten tot de opening op 17 december. Een belangrijk deel uit de collectie van het Groninger Museum werd in het oude museumgebouw getoond. De tentoonstelling *Nu in het oude Groninger Museum! 100 jaar verzamelen 1894-1994* was de gehele zomer te zien en werd bezocht door 9.220 bezoekers.

88.469 bezoekers hebben in 2010 een bezoek gebracht aan het Groninger Museum.

MEDIA
Het is een spannend jaar geweest. In de media werd uitgebreid geschreven over de tentoonstellingen en de revitalisatie. De persbijeenkomsten werden goed bezocht. Van 12 april t/m 17 december is het museum dicht geweest maar we verloren geen aandacht in de media. Natuurlijk waren er de mooie tentoonstellingen die de aandacht trokken in het begin van het jaar maar de revitalisatie trok ook veel aandacht. Om de free publicity te ondersteunen hebben we gebruik gemaakt van betaalde reclame. Flyers, posters, Art advertenties werden geplaatst in NRC/Trouw en Volkskrant. De ster & cultuurspots werden aan het eind van het jaar ingezet om het publiek weer naar het museum te trekken. Om ons bij te staan in de promotie van de heropening verspreidde Marketing Groningen een insert bij de Volkskrant en hebben ze cultuurspots op de commerciële zenders laten uitzenden.
Conservator Egge Knol was weer een geziene gast op RTV Noord in *Het verhaal van Groningen*. RTV Noord heeft de kijker thuis regelmatig meegenomen in de ontwikkelingen van de revitalisatie en de tentoonstellingen. Er valt altijd wel iets te zeggen over het Groninger Museum en zo verscheen Kees van Twist ook regelmatig in de media met het onderwerp revitalisatie. In het progamma Kunstuur van de AVRO vertelde hij en architect Gerard Schijf over de architectuur van het Groninger Museum. In het programma Museumgasten nam Kees de kijker mee door het vernieuwde gebouw.

NIEUWE MEDIA
De social media is niet meer weg te denken uit de pr/marketing strategie van het museum. Regelmatig werd er geblogt, getweet en toonden we op onze revitalisatiesite, Facebook, Hyves, Vimeo en YouTube filmpjes over het proces tijdens de verbouwing. Deze filmpjes werden gemaakt door Sije Kingma.

De oude corporate website van het Groninger Museum voldeed niet meer, daarom werd tijdens de revitalisatie tussen 13 april 2010 en 18 december 2010 een speciale website in gebruik genomen om de bezoekers te informeren over de revitalisatie en de tentoonstelling 'Nu in het oude Groninger Museum' Deze site werd gebouwd door internetbureau Slash2 uit Groningen.
In december werd de gehele nieuwe website van het Groninger Museum gelanceerd. Deze website werd gebouwd door internetbureau Zicht Online uit Rotterdam. Beide sites werden vormgegeven door Rudo Menge en Studio Pek & Veren.

2028 Bezoekers brengen gemiddeld per dag een bezoek aan www.groningermuseum.nl
Het aantal bezoekers in 2010 aan www.groningermuseum.nl is 740.220
De JuniorClub website werd in 2010 door 3.684 bezoekers bekeken met 12.592 paginaweergaves.

MEDIA EN TENTOONSTELLINGEN
Folkert de Jong. Circle Of Trust. Selected Works 2001-2009
Deze beeldende kunst tentoonstelling kreeg vele lovende kritieken in de landelijke dagbladen en er verschenen prachtige artikelen in kunstbladen. De nationale televisie heeft vier keer aandacht besteed aan deze kunstenaar.

BERNHARD WILLHELM & JUTTA KRAUS
De tentoonstelling over mode ging tegelijkertijd open met de tentoonstelling Duits Expressionisme. De gezamenlijke persbijeenkomst werd door 40 journalisten bezocht. In kunstmagazines, modebladen en op internet is regelmatig aandacht besteed aan het modeduo. Een speciale mode-uitgave van GlamCult werd geproduceerd en verspreid bij vele modehuizen en bij Amsterdam Fashion. Het blad Blend maakte een prachtige reportage over het duo en de tentoonstelling.

DUITS EXPRESSIONISME 1905-1913
Het is altijd moeilijk om de pers geïnteresseerd te krijgen voor twee grote tentoonstellingen die gelijkertijd opengaan. Gelukkig verschenen in bijna alle landelijke dagbladen mooie artikelen over het expressionisme. De regionale zenders toonden mooie beelden van deze tentoonstelling. En op Radio 1 in het programma *Voor 1 nacht* werd de tentoonstelling onder de aandacht gebracht.

PUBLIEKSONDERZOEK
In dit onderzoek staat het doel centraal om uitgebreide marktinformatie te bieden over het Groninger Museum en in het bijzonder over de exposities *Duits Expressionisme*, *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* en *Folkert de Jong*. Het rapport geeft zicht op de kenmerken van de bezoekers. Daarnaast wordt de tevredenheid van de klanten gemeten over de verschillende aspecten van het Groninger Museum en de exposities. De informatie dient ter ondersteuning van marketing- promotiebeleid.

CONCLUSIES
Belangrijke conclusies bij de tentoonstellingen *Folkert de Jong*, *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* en *Duits Expressionisme* zijn:
Het publiek van het Groninger Museum wordt steeds jonger, 67% is 46 jaar of ouder. In 2008 was nog 91 % 46 jaar of ouder. Het lijkt een trend te worden dat het Groninger Museum steeds jonger publiek krijgt.
Maar liefst 38 % van de bezoekers was afkomstig uit Noord- en Zuid-Holland, dat is het hoogste percentage tot nu toe.
Duits Expressionisme heeft iets meer aantrekkingskracht gehad dan *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus*. De expositie *Duits Expressionisme* wordt met een 7,7 gewaardeerd. Ook de exposities *Folkert de Jong* en *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* zijn goed gewaardeerd respectievelijk met een 7,5 en een 7,2.
Het museumrestaurant blijft een punt van aandacht voor het museum. De klachten gaan vooral over de grootte van het restaurant en de bediening. Uit het volgende onderzoek zal blijken of de nieuwe inrichting heeft geleid tot een positieve waardering.

TOTALE BESTEDINGEN
De totale bestedingen tijdens deze drie tentoonstellingen is bijna 3,5 miljoen euro. De bestedingen per persoon zijn relatief aan de lage kant.

ECONOMISCHE SPIN-OFF
De economische spin-off van de exposities *Duits Expressionisme*, *Bernard Willhelm & Jutta Kraus* en *Folkert de Jong* wordt bepaald aan de hand van de volgende gegevens:
Het aantal bezoekers tijdens deze drie exposities is 100.868;
de gemiddelde besteding per persoon is € 34,53 in de provincie Groningen en de stad Groningen (exclusief bestedingen in de museumwinkel en het museumrestaurant).
De totale bestedingen van de bezoekers van de exposities *Duits Expressionisme*, *Bernard Willhelm & Jutta Kraus* en *Folkert de Jong* in het Groninger Museum worden via de volgende formule berekend: € 100.868 x € 34,53 = € 3.482.972

Ongeveer 11% van het totale aantal bezoekers komt uit de stad Groningen. In het totaalbedrag hierboven zijn deze bezoekers ook meegerekend. De uitgaven van deze bezoekers worden niet meegenomen als we het hebben over de economische spin-off. Als we de bezoekers die uit de stad komen er uit filteren, komen we op de volgende formule: 1- 0,11 x € 3.482.972= €3.099.845,00

FACTS
Via de Euroclipservice krijgt het museum artikelen uit dagbladen en magazines. De genoemde cijfers die hieronder genoemd worden zijn aan de knipselservice gerelateerd.

35	Persberichten
3	Persbijeenkomsten
24	keer verschijnt Folkert de Jong in dagbladen
14	keer verschijnt Folkert de Jong in week/maand/kwartaalbladen
5	keer verschijnt Folkert de Jong op de nationale televisie
2	keer verschijnt Folkert de Jong op de regionale televisie
16	keer verschijnt Bernhard Willhelm & Jutta Kraus in dagbladen
37	keer verschijnt Bernhard Willhelm & Jutta Kraus in week/maand/kwartaalbladen
3	keer verschijnt Bernhard Willhelm & Jutta Kraus op regionale televisie/radio
1	keer verschijnt Bernhard Willhelm & Jutta Kraus op de nationale radio
30	keer verschijnt Duits Expressionisme in dagbladen
29	keer verschijnt Duits Expressionisme in week/maand/kwartaalbladen
1	keer verschijnt Duits Expressionisme op de nationale televisie
1	keer verschijnt Duits Expressionisme op de nationale radio
4	keer verschijnt Duits Expressionisme op de regionale tv/.radio
13	keer verschijnt Nu in het oude Groninger Museum in dagbladen
9	keer verschijnt Nu in het oude Groninger Museum in week/maand/kwartaalbladen
6	keer verschijnt Nu in het oude Groninger Museum op de regionale tv/radio
79	keer verschijnt revitalisatie in dagbladen
12	keer verschijnt revitalisatie in week/maand/kwartaalbladen
3	keer verschijnt revitalisatie op de nationale tv
2	keer verschijnt revitalisatie op de nationale radio
9	keer verschijnt revitalisatie op de regionale radio/televisie
254	keer is het Groninger Museum genoemd in dagbladen
96	keer is het Groninger Museum genoemd in week/maand/kwartaalbladen
4	keer is het Groninger Museum genoemd op de nationale televisie
1	keer is het Groninger Museum genoemd op nationale radio
6	keer is het Groninger Museum genoemd op de regionale tv/radio

Dankzij de enorme inzet van medewerker Evelien Bijleveld en stagiaire Marin de Vries heeft de afdeling op volle toeren kunnen draaien. Na de zomer namen we afscheid van Evelien die voor een aantal maanden naar Tanzania vertrok. Per 1 augustus begon de nieuwe collega Nynke Koornstra die ons vervolgens in november weer verliet. Per 1 december is Willemien Bouwers begonnen als medewerker op de afdeling communicatie/pr/marketing.

Met dank aan Rudo Menge die de grafische vormgeving deed voor alle tentoonstellingen.

PUBLIEKSACTIVITEITEN

Het jaar 2010 stond grotendeels in het teken van de drie tentoonstellingen *Duits expressionisme 1905-1913*, *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus*, *Nu in het oude Groninger Museum* en de voorbereidingen voor de heropening van het Groninger Museum met als hoofdtentoonstelling *Het Onbekende Rusland, Oriëntalistische schilderkunst 1850-1920*.

TENTOONSTELLINGSOPENINGEN

Nu in het oude Groninger Museum was de eerste tentoonstellingsopening van 2010. De tentoonstelling vond plaats in het tijdelijke gebouw van het Groninger Museum aan de Praediniussingel (voormalig Natuurmuseum), in samenwerking met Academie Minerva.
De opening bestond uit een welkomstwoord en een inleiding door Kees van Twist en Dorothea van der Meulen (directeur Academie Minerva, Hanzehogeschool Groningen) met aansluitend een receptie en de mogelijkheid tot het bezichtigen van de tentoonstelling.
Bij de opening waren 150 gasten aanwezig.

De tweede tentoonstellingsopening van 2010 was de heropening van het gerevitaliseerde Groninger Museum. Met de heropening van het gebouw werden de tentoonstellingen *Het Onbekende Rusland, Oriëntalistische schilderkunst 1850-1920*, *Zilver in Groningen* en de tentoonstelling *Hoogtepunten uit de eigen collectie* geopend.
Het openingsprogramma bestond uit een middag en een avondprogramma.
Tijdens het middagprogramma waren 400 speciale relaties van het Groninger Museum aanwezig voor een recital door de Russische operazangeres Olga Borodina in de Stadsschouwburg Groningen. In de Schouwburg werden de aanwezigen welkom geheten door Kees van Twist, waarna Inessa Kouteinikova, gastconservator van de tentoonstelling *Het Onbekende Rusland, Oriëntalistische schilderkunst 1850-1920,* een inleiding gaf op de tentoonstelling. De heer Rosenthal, Minister van Buitenlandse en de heer Svydkoy, voormalig Russisch minister van cultuur gaven een toespraak gaven en daarna begon het concert.
Na afloop van het concert werd het programma vervolgd in het Groninger Museum. Op Coop Himmelb(l)au werden de gasten ontvangen door Kees van Twist. Helaas waren Alessandro en Francesco Mendini door de weersomstandigheden niet in de mogelijkheid om de officiële opening te verrichtten waardoor de burgermeester van de stad Groningen, de heer Rehwinkel het gebouw officiële heeft heropend. Aansluitend op de openingshandeling was er een receptie en konden de gasten als eerste het (gerevitaliseerde) gebouw en de nieuwe tentoonstellingen bezichtigen.
Bij het avondprogramma sloten 1.000 vaste relaties en medewerkers van het Groninger Museum aan. Tijdens deze feestelijke avondopenstelling was er een divers programma samengesteld met activiteiten die aansloten bij de tentoonstellingen en de nieuw vormgegeven ruimtes. Deze activiteiten bestonden uit een inleiding van Job Smeets en Maarten Baas over de door hun vormgegeven ruimte, een uitleg door Raimond Reijmers (IJsfontein) over het Info Center, een zilverdemonstratie door Arthur en Cees Wolf, een optreden van het Don Kozakkenkoor, singer-songwriter Tim Knol, de pianisten Lucas en Arthur Jussen en Russische cellist Pavel Gomziakov, de huisDJ van het Mendini Restaurant, X-Vibe, DJ Manga, muzikanten van het Prins Claus Conservatorium, Sanne Croese, Tsead Bruinja, Bedhelm, Goslink en Julia Reinhold. Daarnaast was er eating design van Marije Vogelzang aanwezig in de entreehal en op Coop Himmelb(l)au.

Bij de opening waren in totaal 1.400 gasten aanwezig.

ACTIVITEITEN

Rondom o.a. de twee Duitse tentoonstellingen *Duits expressionisme 1905-1913* en *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* zijn diverse activiteiten georganiseerd. Het programma bestond uit lezingen, concerten, dans- en theatervoorstellingen en instaprondleidingen. Aan dit programma werd meegewerkt door de rondleiders van het Groninger Museum, A Balladeer, Jos Bosman, studenten van de Dansacademie Noord Nederland, Marike Jager, Pieter Steinz, Ard Posthuma, Gerd Constapel en Antje Olthoff, Passies & Havinga, Folkert de Jong, David Stroband, Aglaya Koika, Peter Groenewold, Henk Harbers, Lotte Dunselman, Frits Lambrechts, Karel Hupperetz, Edwin Jacobs en Marietta Jansen.
De lezingenreeks als onderdeel van het activiteitenprogramma was een samenwerking met de afdeling Duitse Taal en Cultuur van de Rijksuniversiteit Groningen.

In totaal bezochten 993 personen (één van) de activiteiten.

Naast bovenstaand activiteitenprogramma werden in 2010 diverse andere activiteiten, bijeenkomsten en georganiseerd zoals de Nieuwjaarsborrel (bezoekersaantal: 100) en de speciale avonden voor de vrienden (100, 205, 120) van het Groninger Museum, het symposion voor Noorderslag (40), een prijsuitreiking (10) en ontvangst (15) van de BankGiroLoterij, een ontvangst voor Stichting Beringer Hazewinkel (15), het concert Winterraaize (60), lezing i.s.m de PopAcademie (15), Museumsalons i.s.m studentenvereniging IK (kunst, cultuur en media) (120, 100), bijeenkomst Noordermatch (60), De Ploegdag rondom de tentoonstelling ‘Nu in het Groninger Museum, 100 jaar verzamelen’ (170), deelname aan het NS Try Out Festival (62 voor GM activiteiten), het organiseren van een lezingenreeks i.s.m de HOVO (38), fotowedstrijd i.s.m de Fotoacademie en een kerstarrangement (28).

INFORMATIEBALIES

De beschikbaarheid, en (de bewaking van de) kwaliteit van functioneren van de vrijwilligers blijven in 2010 belangrijke aandachtspunten. Met alle (ca. 50) vrijwillige medewerkers zijn functioneringsgesprekken gevoerd om de gang van zaken en het wederzijds functioneren te bespreken.
Tijdens de revitalisatie van het Groninger Museum zijn de informatiebalies van mei t/m september verplaatst naar het Museumcafé en de tijdelijke locatie van het Groninger Museum, het voormalig Natuurmuseum aan de Praediniussingel. Van september t/m de opening van het gerevitaliseerde Groninger Museum op zaterdag 18 december waren er geen informatiebalies en medewerkers aanwezig.

PUBLIEKSREACTIES

In 2010 zijn er 48 publieksreacties ontvangen en behandeld. De meeste reactie die binnen zijn gekomen waren niet rechtstreeks verbonden aan een tentoonstelling (24 reacties). Op de tentoonstelling *Duits expressionisme 1905-1913* kwamen (19) de meeste publieksreacties die wel verbonden waren aan de tentoonstelling. Het merendeel van deze reacties (12) gingen over de bijschriften.

SAMENWERKINGSVERBANDEN
Belangrijke samenwerkingsverbanden lagen in het kader van de revitalisatie. Met de Hanzehogeschool Groningen (Academie Minerva) werden acties uitgezet om een grote groep studenten naar het oude Groninger Museum te trekken.
Voor de zoekende toerist en geïnteresseerden heeft het museum in samenwerking met de vijf andere musea uit de stad een flyer uitgegeven met daarin een wandelroute, een kortingsactie en informatie over de tentoonstellingen.
In samenwerking met de Nieuwe Kerk in Amsterdam is er een kortingsflyer uitgebracht voor de bezoekers aan het Groninger Museum en de bezoekers aan de Nieuwe Kerk. Het gemeenschappelijke thema was Oriënt.
Public Express uit Duitsland heeft gezorgd voor de distributie van promotiemateriaal in Duitsland en heeft de persagentschappen benaderd en voorzien van informatie.

EXTRA ACTIES
Het Groninger Museum was ook dit jaar aanwezig op de uitmarkt in Amsterdam met de aankondiging van de heropening van het gebouw en de tentoonstelling Het onbekende Rusland.
In september hebben zeven journalisten deel genomen aan een persreis naar Leningrad, Moskou en Jerevan in Armenië. SRC travel organiseerde en sponsorde de persreis. De reis werd begeleid door Inessa Kouteinikova. Zij is de gastconservator van de tentoonstelling Het onbekende Rusland. In het jaarverslag 2011 zal meer informatie verschijnen over deze tentoonstelling.
Als beneficiant van de BankGiroLoterij heeft het museum in 2010 300.000 euro gekregen om te besteden aan nieuwe aankopen. Niet alleen het bedrag is belangrijk maar ook de promotionele acties die uit deze prettige samenwerking voortkwamen steunden het museum.
Het Groninger Museum heeft gedurende de sluiting van het gebouw een aantal verschillende promotiemiddelen geproduceerd om het publiek te informeren en om zichtbaar te blijven voor publiek en de media.

COMMERCIËLE ACTIVITEITEN

HOSPITALITY
Wegens de revitalisatie was het Groninger Museum in 2010 slechts vier maanden beschikbaar als ontvangstlocatie. In die periode hebben we ruim 1100 gasten mogen ontvangen. Het voornaamste doel van de afdeling, het genereren van extra inkomsten, heeft in 2010 geresulteerd in een opbrengst van ca. € 49.000,00

Tijdens de revitalisatie is achter de schermen hard doorgewerkt om de ontvangstmogelijkheden te optimaliseren en de concurrentiepositie van het museum als ontvangstlocatie te verbeteren.
Voor onze sponsoren en samenwerkingspartners organiseerden we Hard hat tours; met een gouden bouwhelm op kon er een kijkje worden genomen bij de verbouwing. Caspar Martens, hoofd Collecties en namens het museum verantwoordelijk voor de revitalisatie, gaf een toelichting bij de verschillende ruimtes.
De coördinator heeft in opdracht van de directie een uitgebreid projectplan geschreven over hospitality in het Groninger Museum. Het plan bevat onder andere een situatieanalyse inclusief SWOT, de visie en ambities van het museum als ontvangstlocatie en een financiële bijlage. Belangrijke ontwikkelingen voor de nieuwe situatie zijn de nieuwe ontvangstruimtes de Job Lounge en het Mendini Restaurant en het gegeven dat het café, de catering en het restaurant met ingang van 2010 in eigen beheer is gekomen.
Met de Job Lounge, ontworpen door Studio Job en een kunstwerk op zich, heeft het museum als ontvangstlocatie een grote sprong voorwaarts gemaakt. Niet eerder had het museum zo'n spectaculaire en spannende locatie om gasten te ontvangen. De Job Lounge is door de flexibele inrichting geschikt voor borrels, diners, lunches, vergaderingen en bruiloften maar ook concerten en lezingen.
Er is een apart marketingplan geschreven voor het vermarkten van het nieuwe museum als de ultieme ontvangstlocatie. Dit plan bevatte o.a. een doelgroepanalyse en een plan van aanpak voor de campagne. Om zoveel mogelijk bestaande en nieuwe groepen te informeren en enthousiasmeren zijn er mailingen verzonden naar (potentiële) doelgroepen, voor bijzondere relaties of potentials zijn speciale relatiebijeenkomsten georganiseerd, er is een nieuwe online presentatie en er is een nieuw digitaal informatiepakket ontwikkeld.
Om de concurrentiepositie van het Groninger Museum op commercieel gebied te verbeteren is ervoor gekozen om de huurprijzen van de ontvangstruimtes te verlagen.

Met de lancering van de naam het Mendini Restaurant tijdens de opening in november breekt een nieuw tijdperk aan voor het museumcafé. Na jarenlang als zelfstandig café te hebben geopereerd, valt het café in 2010 weer onder de vleugels van het museum. De belangrijkste wijziging is het nieuwe interieur, ontworpen door Maarten Baas.
Met de verruiming van de openingstijden van het museum tot 18.00 uur, de aanpassing van de menukaart en de nieuwe inrichting, hopen we in 2011 meer publiek te trekken en daarmee de omzet te vergroten.

2010 IN CIJFERS:
1113 gasten
21 ontvangsten, waarvan
6 vergaderingen
1 bruiloft
12 waren gecombineerd met een rondleiding

RONDLEIDINGEN
In 2010 hebben ruim 5200 bezoekers deelgenomen aan een rondleiding over één van de tentoonstellingen of over de architectuur van het gebouw. Voor de populaire wintertentoonstellingen werd een speciaal aanbod ontwikkeld van arrangementen voor groepen: Brücke arrangementen en Fashion arrangementen: themacatering gecombineerd met een rondleiding over de tentoonstelling naar keuze. Tijdens de zomermaanden waren rondleidingen en instaprondleidingen mogelijk in het oude Groninger Museum. Daarnaast was het mogelijk om een architectuurwandeling te boeken langs interessante locaties rond de singels met als eindbestemming het nieuwe Groninger Museum en het terras op het Museumeiland.
Door middel van diverse mailingen informeerden we bestaande en potentiële groepen over komende tentoonstellingen en over de ontvangstmogelijkheden van het museum. Vormgever Rudo Menge ontwierp een nieuw digitaal informatiepakket.

Voor de rondleiders werd zes maal een instructierondleiding georganiseerd, op basis waarvan zij hun rondleiding konden voorbereiden. Deze instructies werd verzorgd door (gast)conservatoren Inessa Kouteinikova, Ruud Schenk, Egge Knol, Rob Dijkstra, Steven Kolsteren en Caspar Martens.
In mei organiseerde de coördinator een dagexcursie naar Amsterdam. In het Rijksmuseum kregen we een hard hat tour door de bouwput. Een geweldige ervaring: met bouwschoenen aan en een helm op werden we onder de deskundige leiding van één van de gidsen van het museum rondgeleid. Na afloop werden tijdens de lunch ervaringen uitgewisseld met enkele rondleiders en collega's van de afdeling Educatie van het Rijksmuseum. Daarna brachten we een bezoek aan de Hermitage, waar we werden welkom geheten en rondgeleid door het bijna voltallige rondleidersteam.

2010 IN CIJFERS:
226 rondleidingen
5249 deelnemers aan rondleidingen
103 groepsbezoeken zonder rondleiding
3540 deelnemers aan groepsbezoeken
14 rondleiders

MARKETING
Met marketingacties, lezersaanbiedingen en strategische samenwerkingsverbanden bereikten we in 2010 een breed en divers publiek uit heel Nederland (en zelfs daarbuiten). Het doel van marketingacties is om op fundamentele wijze bij te dragen aan extra museumbezoekers, het genereren van free publicity voor de tentoonstellingen en het museum, het genereren van extra inkomsten en het verstevigen en verder uitbouwen van het merk Groninger Museum.

OPMERKELIJKE PROJECTEN
In samenwerking met mediapartner Dagblad van het Noorden en de afdeling Educatie werd een ontwerpwedstrijd voor kinderen en jongeren georganiseerd: DRESS-UP! Geïnspireerd door de modetentoonstelling van *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* werden kinderen en jongeren via wervende advertenties in het Dagblad uitgenodigd zelf een outfit te ontwerpen met als thema *Overdressed*. Deelnemers kregen een draadpop en opdracht mee als basis om aan de slag te gaan. De belangstelling was overweldigend, binnen korte tijd waren alle 200 pakketten opgehaald. De wedstrijd leverde 170 kunstzinnige outfits op die getuigden van een enorme creativiteit en talent.
Alle inzendingen werden beoordeeld door een deskundige jury bestaande uit Sue-an van der Zijp (Conservator hedendaagse kunst Groninger Museum), Els Sodenkamp (Hoofd Vormgeving van Academie Minerva) en Gerda Douma (Dagblad van het Noorden). Tijdens een zinderende prijsuitreiking – waarvoor alle genomineerden met hun familie waren uitgenodigd - werden de winnaars bekend gemaakt en de prijzen – waaronder kledingcheques gesponsord door V&D – uitgereikt. De winnende ontwerpers werden tentoongesteld in de Entreehal van het museum.

Zichtbaar zijn en blijven, dat was het uitgangspunt voor de online fotowedstrijd Nu U!
Om het Groninger Museum in beeld te houden voor publiek tijdens de revitalisatie werden alle fotografen middels digitale mailingen en aankondigen op vele fotowebsites uitgenodigd om mee te doen aan de Groninger Museum Fotowedstrijd. De opdracht was om met een digitale foto te laten zien wat JOUW GRONINGER MUSEUM is en om daarmee te laten zien wat er in de loop der jaren aan beeldmateriaal van het Groninger Museum is gemaakt. Naar aanleiding van deze wedstrijd werden ruim 100 foto's ingestuurd waarop in totaal ruim 1200 stemmen zijn uitgebracht door het publiek. De inzendingen werden beoordeeld door een deskundige jury, bestaande uit; fotograaf John Stoel, fotograaf Marten de Leeuw en ontwerper Rudo Menge. Een goed voorbeeld van de mogelijkheden van de nieuwe media.

PARTNERS
De samenwerking met mediapartner Dagblad van het Noorden werd in 2010 succesvol gecontinueerd.
Bij alle tentoonstellingen werden passende acties en arrangementen georganiseerd voor verschillende lezersgroepen: een krokusarrangement voor ouders en kinderen, de DRESS-UP ontwerpwedstrijd voor kinderen en jongeren, een Vaderdagactie, diverse kortingsacties op de entree, een hard hat tour tijdens de revitalisatie en een winactie voor tickets voor het grote openingsfeest in december.
Met partner SRC Travel organiseerden we diverse lezersacties in het blad SRC Werelds, zoals een kortingsactie bij de tentoonstelling *Duits Expressionisme 1905-1913* en instaprondleidingen in het oude Groninger Museum.
Als beneficiant van de Bankgiro Loterij namen we deel aan diverse wervingsacties voor deelnemers, zoals een kortingsactie, de Museumbon, de Cadeaulotmailing en een hard hat tour. Dankzij de Bankgiro Loterij waren de Boomerangcampagnes rondom de tentoonstelling van Willhelm & Kraus en Duits Expressionisme mogelijk: door de ingevulde Boomerangkaart in te leveren bij het museum maakte men kans op een outfit van Bernhard Willhelm of op 25% korting op de entree.
Ook de samenwerking met de Vrije Academie voor Kunsthistorisch Onderwijs werd in 2010 voortgezet met diverse lezingen bij tentoonstellingen.

De combinatie van twee hele verschillende tentoonstellingen die gelijktijdig waren geprogrammeerd, zorgden voor veel free publicity, kortingsacties en arrangementen en trok een heel divers publiek naar het museum.
Zo organiseerden we met vaste samenwerkingspartners zoals de Museumvereniging, NS, AVRO, Marketing Groningen, Boomerang en NRCV lezingen, rondleidingen, arrangementen en acties.
In samenwerking met Elsevier organiseerden we een bezoek aan het museum gecombineerd met een wijnproeverij door wijnspecialist Hein Post en een diner in het Museumcafé.
De winactie die samen met Omroep C werd georganiseerd, leverde meer dan 600 aanmeldingen voor de digitale nieuwsbrief op.
Op Valentijnsdag boden in samenwerking met de Volkskrant een Valentijnsarrangement aan: een ontvangst in het museum met zoete lekkernijen en een zinnenprikkelende rondleiding met aansluitend een concert van sonates van Beethoven in De Oosterpoort.
Bij de tentoonstelling van *Bernhard Willhelm & Jutta Kraus* organiseerden we succesvolle acties i.s.m. AvantGarde, Blend, CJP, ELLE en VIVA. Er was een bijzondere samenwerking met de Bijenkorf: verkoop parfum

2010 IN CIJFERS:
23 kortingsacties en
4 winacties en
2 museumwinkelacties en
4 arrangementen, die een gezamenlijke oplage van
840 duizend hebben
1300 vouchers opgeleverd, samen met de arrangementen goed voor
3000 bezoekers

(NB. Niet inbegrepen zijn de jaarlijkse klantenpassen en de voordeelprogramma's waarin we participeren.)

AFDELING
Samen met de coördinator maakten floormanagers Marlies van der Hilst, Arjo Passchier en stagiaires Cindy Feijen en Liz van Houten deel uit van de afdeling.
Het rondleidersteam bestond in 2010 uit Jantien de Boer, Jos Boerjan, Margriet Diertens, Anneke Dijkhuis, Marian Geboers, Stijn Hooijer, Merel IJsbrandy, Arjo Passchier, Peter Propstra, Eric Setz, Ellen van der Vecht, Marcel Wichgers, Marie Wollerich en Kordelia Nitsch. We namen afscheid van Mattie de Dreu.
De afdeling werd ondersteund door de afdeling Boekingen.
De coördinator maakt deel uit van het landelijke Platform voor Museale Ontvangsten en nam als lid van het platform in 2010 deel aan diverse bijeenkomsten en aan een werkbezoek aan Londen.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

ORGANISATIEONTWIKKELING

In afstemming met de ondernemingsraad is de reeds in 2009 voorgenomen reorganisatie gedeeltelijk gerealiseerd. Een aantal taken is herschikt en enkele afdelingen zijn samengevoegd. In het bijzonder betreft dit afdelingen waar elkaar overlappende taken bestonden en waar werkzaamheden in het verlengde van elkaar liggen. Deze samenvoeging heeft tot doel de taken beter op elkaar af te stemmen en meer samenhang in de werkzaamheden te laten ontstaan.
Door de herschikking van taken zijn twee nieuwe clusters ontstaan elk onder leiding van een afdelingshoofd; dit zijn het cluster Communicatie, Public Relations en Marketing en het cluster Educatie en Publieksinformatie. De voorgenomen reorganisatie van de overige afdelingen is in overleg met de ondernemingsraad doorgeschoven naar het jaar 2011.

Met ingang van 1 januari 2010 is de Groninger Museumwinkel ondergebracht in de Museumwinkel BV en behoort daarmee evenals de BV van het Museumcafé tot de Stichting Groninger Museum.
De medewerkers van de Museumwinkel zijn, met uitzondering van een persoon, onder een andere rechtspositie gebracht. Het personeel van het Museumcafé heeft de bestaande rechtspositie volgens de Horeca CAO behouden.

De verbouwing en daarmee tijdelijke sluiting van het museumgebouw van half april tot medio december 2010 hebben grote invloed gehad op de werkzaamheden van alle medewerkers.

De medewerkers van de afdeling Facilitaire Zaken hebben gedurende de revitalisatie veel coördinerende, uitvoerende en ondersteunende taken verricht. Collega's van andere afdelingen, vooral van de afdeling Beveiliging hebben daarbij vaak en met veel inzet en plezier geassisteerd.

Tijdens de zomertentoonstelling is een deel van het personeel werkzaam en gehuisvest op de tijdelijke museumlocatie aan de Praediniussingel. Een aantal beveiligers, ook de medewerkers in WSW-verband, heeft binnen de organisatie vervangende werkzaamheden verricht bij de facilitaire en technische dienst, anderen hebben geassisteerd bij het gereed maken van de zilvercollectie voor de nieuwe expositie of gewerkt als receptioniste/telefoniste.

Bovendien is een tweetal collega musea bereid geweest een aantal beveiligingsmedewerkers op detacheringsbasis werkervaring in hun organisatie te laten opdoen. Deze ervaringen zijn wederzijds goed bevallen en het Groninger Museum is het Noordelijk Scheepvaartmuseum en Museum de Buitenplaats in Eelde hiervoor zeer erkentelijk.

FUNCTIEWAARDERING

Het tweede functiewaarderingsproces is in het voorjaar van 2010 met behulp van een extern adviseur bijna afgerond. Voor een klein aantal functies heeft de afronding echter pas eind 2010 kunnen plaatsvinden.

ONTWIKKELING FORMATIE

De dreigende bezuinigingen in de culturele sector de komende jaren werpen hun schaduw vooruit.
De directie heeft besloten de tijdelijke functie van Entrepreneur/Coördinator commerciële zaken niet om te zetten in een structurele. Ook de vacature die in oktober 2010 ontstond door vertrek van de coördinator niet-commerciële Publieksactiviteiten is niet vervuld. De taken zijn verdeeld over zittende medewerkers. In de loop van 2011 zal blijken of deze keuze haalbaar is geweest. In tegenstelling tot deze bevriezing van functies was al in een eerder stadium besloten de afdeling Communicatie, Public Relations en Marketing uit te breiden met een medewerker Communicatie. Deze vacature is eerst tijdelijk en per 1 december definitief vervuld.

Het Informatiecentrum is tijdens de revitalisatie van het museum volledig nieuw ingericht met een aantal geavanceerde digitale voorzieningen en biedt een geheel nieuwe service aan bezoekers. Met behulp van een zogenaamd multitouch screen kan de bezoeker de museale collectie digitaal bekijken en er nadere informatie over opzoeken.

Bovendien ontvangt elke bezoeker bij het entreebewijs de zogenaamde GM collector waarin men digitaal de gegevens van de tentoongestelde werken kan opslaan. Deze gegevens kan men onder andere in het Informatiecentrum bekijken maar ook doorsturen naar het eigen e-mailadres. Daarmee creëert de bezoeker zijn eigen Groninger Museum site.
Om het publiek hierbij behulpzaam te zijn en indien gewenst wegwijs te maken in de digitale wereld is een viertal gastvrouwen/gastheren aangetrokken. Hiervoor zijn vier deeltijdvacatures opengesteld en via een interne procedure vervuld. De betreffende medewerkers vervullen een combinatiefunctie.

SAMENSTELLING PERSONEELSBESTAND (PEILDATUM 31 DECEMBER 2010)

	Aantal T	M	V	Fte T	Fte M	Fte V
Onbepaalde tijd	55	30	25	48,1822	28,129	20,0532
Bepaalde tijd	7	3	4	4,7777	2,3330	2,4444
Maatschappelijke banen	4	1	3	3,4445	1,0000	2,4445
WSW-medewerkers	7	7	0	6,8889	6,8889	0
Oud-banenpoolmedewerkers	3	3	0	3	3	0
Uitzend/Payroll medewerkers	46	10	36			
Vrijwilligers	49	4	45			
Stagiaires (over heel 2010)	17	7	10			
waarvan MBO niveau 2	8	6	2			
HBO/Universitair	9	1	8			

GESUBSIDIEERDE ARBEIDSPLAATSEN

WSW-banen
De samenwerking met Iederz (tot 1 november 2010 Dienst Sociale Werkvoorziening) is op de bekende plezierige manier voortgezet.

Maatschappelijke gesubsidieerde Banen (oud ID-banen)
Van de medewerkers met een maatschappelijke baan heeft één persoon een baan gevonden bij een andere werkgever en het Groninger Museum verlaten. Deze gesubsidieerde baan wordt in verband met de afbouw van de subsidies niet meer vervuld.

Stagebeleid
De plezierige samenwerking met de diverse opleidingsinstituten in Groningen, zoals de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool en de MBO opleidingen Noorderpoortcollege en Alfacollege is ook in 2010 voortgezet.
Het aantal stages is echter in verband met de revitalisatie aanzienlijk lager geweest dan in voorgaande jaren. Normaal bedraagt dit aantal circa 30. In 2010 hebben 17 stagiaires praktijkervaring opgedaan in het museum.

OPLEIDINGEN

In verband met de verbouwing ontstond voor een aantal medewerkers meer tijd om een opleiding te volgen. Naast de wettelijk verplichte BHV herhalingslessen door zeven medewerkers hebben vijf personeelsleden dit certificaat voor de eerste keer behaald. Daarmee is het aantal BHV-ers in de organisatie weer op het vereiste niveau gekomen. Daarnaast hebben 11 personeelsleden deelgenomen aan herhalingscursus EHBO – AED.
In het kader van de al eerder genoemde herschikking van taken is een aantal personele taken dichter bij de leidinggevenden komen te liggen. Een van die taken betreft de begeleiding van medewerkers bij ziekteverzuim. Hiertoe hebben de leidinggevenden een verzuimtraining gevolgd.
Twee medewerkers van de afdelingen Facilitair en Collecties hebben het groot rijbewijs gehaald om te mogen rijden met de bedrijfsvrachtwagen voor onder andere het uitvoeren van transporten.
Om de communicatie met de internationale contacten ook op andere afdelingen dan de afdeling Presentaties nog beter te laten verlopen, hebben de medewerkers van de Facilitaire/Technische Dienst met veel plezier een cursus technisch Engels gevolgd.

Een totaal overzicht van het aantal en soort gevolgde opleidingen in 2010 is hieronder vermeld.

OPLEIDINGEN 2010

Soort opleiding	Aantal med's
Verzuimtraining leidinggevenden	10
BHV herhaling	7
BHV nieuw	5
EHBO AED	11
Groot rijbewijs	2
VCA Vol	1
Diverse vakopleidingen	6
Zakelijk Engels	1
Technisch Engels	8

ZIEKTEVERZUIM

Het netto verzuim is afgenomen van 3.8 naar 3.3%. Ook het gedeeltelijk verzuim daalde nog licht van 0.3% naar 0.1%. Het zwangerschapsverlof daalde geheel tot 0%. Het bruto verzuim is daarmee vrij fors gedaald van 4.7% naar 3.4%.
De verdeling in verzuimduurcategorieën is:
kort 1.1%
middellang 1.2%
lang 1.0%.
Ten opzichte van het landelijk beeld is dit volledig normaal. Vergeleken met 2009 zijn er nauwelijks verschuivingen.
De meldingsfrequentie *) is 1.62 p.p.p. jaar. 11 medewerkers hebben zich vier maal of vaker ziek gemeld.
In 2009 was de meldingsfrequentie nog 1.77. Ondanks deze daling is de meldingsfrequentie hoger dan het landelijk gemiddelde van 1.3 – 1.4 p.p.p. jaar. Om de relatief hoge verzuimfrequentie te beïnvloeden hebben de leidinggevenden een verzuimtraining gevolgd. De directie en leidinggevenden zullen de tijdens deze training aangereikte handvatten daarbij gebruiken.

Jaarcijfers ziekteverzuim	2009	2010
Netto verzuim	3.8	3.3
Gedeeltelijk verzuim	0.3	0.1
Bruto verzuim	4.8	3.4
Zwangerschapsverlof	0.7	0.0
Verzuimduur - kort	1,3	1,1
- middel	1,2	1,2
- lang	1,4	1,0
Meldingsfrequentie	1,77	1,62
Aantal med's frequent verzuim	10	11
Werkgerelateerde aandoening	1	0

SAMENVATTEND.

Het verzuimpercentage is al enkele jaren laag en is in 2010 nog verder gedaald.
Het ziekteverzuim is evenredig verdeeld over kort, middellang en lang verzuim.
De verzuimfrequentie is wat aan de hoge kant.
De bedrijfsarts heeft geen direct verband tussen het werk en het ziekteverzuim vastgesteld.

*) De meldingsfrequentie is het gemiddeld aantal ziekmeldingen per persoon van alle medewerkers in loondienst.

PUBLICATIES

CATALOGI EN TENTOONSTELLINGSGIDSEN

Het onbekende Rusland: Oriëntalistische schilderkunst 1850 - 1920 / Red. Inessa Kouteinikova, Patty Wageman, ... [et al.]. - Groningen ; Rotterdam : Groninger Museum : NAi Uitgevers, 2010. - 222 p. - ISBN 978-90-5662-761-4

Koggen, kooplieden en kantoren : de Hanze, een prachtig netwerk / Red. Hanno Brand, Egge Knol. -2e herz. dr. - Hilversum; Groningen : Verloren : Groninger Museum, 2009. - 228 p. : ill.

Het onbekende Rusland: Oriëntalistische schilderkunst 1850 – 1920, publieksboekje / Inessa Kouteinikova, Steven Kolsteren. - Groningen : Groninger Museum, 2010. - 20 p. : ill.

Russia's unknown orient, oriëntalist painting 1850 – 1920 / Inessa Kouteinikova, Steven Kolsteren. - Groningen : Groninger Museum, 2010. - 20 p. : ill.

Zilver in Groningen, tentoonstellingsgids / tekst Egge Knol. - Groningen : Groninger Museum, 2010. - 64 p. : ill.

Hoogtepunten uit de collectie, informatie en muziektour : Ploegpaviljoen 19-12-2010 t/m 12-06-2011, Mendini 1 19-12-2010 t/m 06-03-2011 / zaalteksten Ruud Schenk ; teksten en samenst. muziek Steven Kolsteren, Karin Posset. - Groningen : Groninger Museum, 2010. - 40 p. : ill.

MARIETTA JANSEN

ARTIKELEN

Jan Altink (1885-1971) - landschapschilder par exellence / Marietta Jansen . - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23, nr. 1 (2010), p. 28

Marius Bauer / Mariëtta Jansen. - In: Print Quarterly ; Jrg. 27, nr. 3 (2010), p. 298 - 299

Nieuwe aanwinsten - Siep van den Berg (1913 - 1998) en Gerrit Benner (1887 - 1981) / Marietta Jansen. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 2 (2010), p. 56 - 59

EGGE KNOL

BOEKEN

Boerderijenboek Middelstum-Kantens met bijdragen tot de plattelandsgeschiedenis en een beschrijving van de boerderijen en hun bewoners / voorw. G. de Vries, Egge Knol, ... [et al.]. - Kantens : Stichting Boerderijenboek Middelstum-Kantens, 2010. – 572 p. : ill. met reg. - ISBN 978-90-73319-27-1

Jaarverslagen van de Vereniging voor Terpenonderzoek 93 / Red. Annet Nieuwhof, Egge Knol, ... [et al.]. - Groningen : Vereniging voor Terpenonderzoek, 2010. - 143 p. : ill. - ISBN 978-90-811714-4-1

ARTIKELEN

Het verleden van kwelders, wierden en dijken : werk voor natuurwetenschappers / Egge Knol. - ill. - In: Van Groningen tot Zeeland, geschiedenis van het cultuurhistorisch onderzoek naar het kustlandschap (2010), p. 11-27, 65-68, 145-149

Frisia in Carolingian times / Egge Knol. - ill. - In: Viking trade and settlement in continental Europe (2010), p. 43-60. - met lit. opg.

Jhr. Mr. J.A. Feith (1858-1913) Grondlegger van het Groninger Museum / Egge Knol. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23, nr. 1 (2010), p. 12-15

De Groninger schilders Mesdag, Mesdag en Israëls / Egge Knol, Judie Bogers. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 24-27

De Groninger zilverman Jan Hendrik Leopold (1935-2010) / Egge Knol. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 47-49

Sichtermans troffel uit 1743 / Egge Knol. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 56-59

Het Groninger Forum en de Groninger archeologie / Egge Knol. - ill. - In: Van Wierden en Terpen, mededelingenblad van de Vereniging voor Terpenonderzoek ; nr. 14 (2010), p. 4-5

Van lanspunt tot koekkist; het Groninger Museum verrijkt in 2009 / Egge Knol. - ill. - In: Stad & Lande; Jrg. 19 nr. 2 (2010), p. 38-47

Papierkunst voor Sichterman / Egge Knol. - ill. - In: Museumvisie; Jrg. 34 nr. 2 (2010), p. 15

Van lanspunt tot koekkist: Het Groninger Museum verrijkt in 2009 / Egge Knol. - ill. - In: Stad & Lande : Cultuurhistorisch tijdschrift voor Groningen; Jrg. 19 nr. 2 (2010), p. 38 - 47

Papierkunst voor de Bengaalse Sichterman (1746) / Egge Knol. - ill. - In: Historisch jaarboek Groningen 2010 (2010), p. 66-71

Genieten van zilver in Groningen / Egge Knol. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 2 (2010), p. 24 - 27

Avondmaalszilver in Groningen / Egge Knol. - ill. - In: Stad & Lande : Cultuurhistorisch tijdschrift voor Groningen ; Jrg. 19 nr. 4 (2010), p. 33 – 37

Water en land / Egge Knol. - *Dag van de Groninger Geschiedenis 2010 magazine*, 3

kleine boormossels, *Barnea parva*, in veen en hout op het strand van Terschelling / Egge Knol. – In: *Spirula, correspondentieblad van de Nederlands Malacologische Vereniging.* – nr. 373 (2010), p. 47-49.

'Grijnzende tronies van onze voorvaderen' Schedels in het Fries Museum / Egge Knol, H.T. Uytterschaut Jaarverslagen van de Vereniging voor Terpenonderzoek. – nr. 93, p. 85-133.

TV-UITZENDINGEN

RTVNoord: Het verhaal van Groningen- Dr. Knol legt uit

28 december 2010

Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over de geschiedenis van rolletjes en kniepertjes bakken. Waar komt dat gebruik vandaan en waarom doen we het?

21 december 2010

Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de geschiedenis van de kerstboom en de kerstversiering. Waar komt die gewoonte vandaan en waarom doen we dat?'

14 december 2010

Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de goudschat van Feerwerd. Tijdens een verbouwing van een boerderij bij Feerwerd werd in de jaren zeventig een grote hoeveelheid gouden munten gevonden.

7 december 2010r
Dr. Egge Knol komt te vertellen over Duitse toeristen in Groningen. Honderd jaar geleden maakte het Groninger Museum al folders en brochures voor de Duitse toeristen in Groningen.

30 november 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de Piep- of Stoetkerel. Een Sinterklaas gebruik dat in Groningen verloren is gegaan maar in Ost-Friesland nog steeds bestaat.

23 november 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over Dominee Schortinghuis. Een zogenaamde piëtist die het boek *het innerlijke christendom* schreef.

16 november 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de schoen van Etzel. De enige veenlijk vondst in het Groninger Museum. Het lijk is weg en de schoen is gevonden in Ost-Friesland maar toch zit de schoen in de collectie van het Groninger Museum, hoe dat kan legt dr. Egge Knol uit.

9 november 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de Ubbo Emmius, de eerste Rector Magnificus van de Groninger Universiteit die uit Greetsiel in Ost-Friesland kwam.

2 november 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de Lutherse kerk van Winschoten. Die kerk is van oorsprong een Duitse emigranten kerk en werd niet altijd geaccepteerd door de Nederlandse overheid.

26 oktober 2010
Dr. Knol gaat in op de overeenkomsten tussen Emder en Groninger zilver.

19 oktober 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over een zeegevecht bij Rottumeroog. In 1708 had een Franse kaper drie smakken veroverd maar die warden terugveroverd. Een brandewijnkom herinnert aan deze zeeslag.

12 oktober 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over het gebruik van het Nederlands en het Gronings in bepaalde delen van Duitsland, vroeger en nu.

5 oktober 2010 Borkum
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over het Duitse Waddeneiland Borkum en de banden die Groningers altijd hebben gehad met dit eiland

28 september 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over zilveren apostellepels en namaakzilver.

21 september 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over de opgraving van een grafheuvel bij de Bultvenne in Termunterzijl. Dit was een van de eerste archeologische onderzoeken in Nederland.

14 september 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over Brandewijnkommen. Groningen had zijn eigen stijl van deze zilveren kommen die vaak eeuwen lang in de familie bleven.

7 september 2010
Dr. Egge Knol komt om te vertellen over Groninger hunebedden. Er zijn er twee bekend, eentje in Noordlaren en eentje in Heveskesklooster maar er zijn er meer geweest en vermoedelijk zitten er onder de Groninger klei nog veel meer verborgen.

31 augustus 2010
Dr. Egge Knol komt langs met noodgeld uit 1672 uit de collectie van het Groninger Museum. Het geld werd geslagen voor en tijdens het beleg van Bommen Berend maar kreeg al snel een andere functie: mensen bewaarden het als souvenir of herdenkingsmunt aan het beleg.

27 april 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over Groningens enige Waddeneiland: Rottumeroog.

20 april 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over de bloeitijd van de Groninger scheepvaart in de 19de eeuw.

13 april 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over de bevrijding van de Stad Groningen in april 1945.

6 april 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over de geschiedenis van de gilden in de Stad Groningen.

30 maart 2010
Dr. Egge Knol komt langs met Avondmaalszilver uit het Groninger Museum en vertelt over de christelijke traditie van de Avondmaalsviering.

23 maart 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over het hoe en het waarom van het maken van munten in vroeger tijden.

16 maart 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over de herkomst van achternamen en vertelt wanneer die zijn vastgelegd

9 maart 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over het doodshemd van Okke Kluun. De laatste man die in 1838 werd opgehangen in Groningen

23 februari 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over een merkwaardig kostuum met een blauw hakenkruis dat in het depot van het Groninger Museum hangt.

16 februari 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over de sleutels van de Stad Groningen. Die zijn ooit eens gemaakt omdat Keizer Napoleon Groningen zou bezoeken, maar de Keizer is nooit gekomen.

9 februari 2010
Dr. Egge Knol komt langs om te vertellen over pelgrimsinsignes. Katholieke Groningers die in de Middeleeuwen op bedevaart gingen namen vaak een tinnen speldje mee uit de plaats waar ze waren geweest en bij opgravingen worden deze nog steeds terug gevonden.

2 februari 2010
Dr. Egge Knol komt langs en komt vertellen over een gewoonte uit de Bronstijd. Toen offerde men soms kostbare voorwerpen door ze in het veen te gooien en in onze tijd zijn sommige van die voorwerpen weer terug gevonden.

26 januari 2010
Dr. Egge Knol geeft uitleg over de christelijke gewoonte van de doop.

19 januari 2010
Dr. Egge Knol geeft uitleg over Upstallboom. Dat was in de tijd van de Friese Vrijheid plaats van samenkomst van afgezanten uit alle Friese gebieden.

12 januari 2010
Dr. Egge Knol geeft uitleg over de emigratie van Groningers naar Amerika in de vorige eeuwen.

5 januari 2010
Dr. Egge Knol komt uitleg geven over een bijzonder aspect van de Groninger cultuur: het dragen van gouden oorijzers door vrouwen van rijke Groninger boeren.

Bommen Berend de musical
8, 15 en 22 juni 2010
Samen Egge Knol en Egbert van der Werff; toelichting gegeven op Bommen Berend en Groningens ontzet

WEBPUBLICATIE
Eeuwenlang contact langs het wad / Egge Knol. – In: www.groningerforum.nl/index.php?id=1298

STEVEN KOLSTEREN

BOEKEN
Het onbekende Rusland: Oriëntalistische schilderkunst 1850 – 1920, publieksboekje / Inessa Kouteinikova, Steven Kolsteren. - Groningen: Groninger Museum, 2010. - 20 p. : ill.
Russia's unknown orient, oriëntalist painting 1850 – 1920 / Inessa Kouteinikova, Steven Kolsteren. - Groningen : Groninger Museum, 2010. - 20 p. : ill.
Nu in het oude Groninger Museum! Audiotoer, 30-5 t/m 5 -9-2010, teksten en samenstelling Steven Kolsteren, Lotte de Jong en Nora Hulsink, - Groningen: Groninger Museum 2010. - 24 p. : ill.
Hoogtepunten uit de collectie, informatie en muziektour : Ploegpaviljoen 19-12-2010 t/m 12-06-2011, Mendini 1 19-12-2010 t/m 06-03-2011 / zaalteksten Ruud Schenk ; teksten en samenst. muziek Steven Kolsteren, Karin Posset. - Groningen: Groninger Museum, 2010. - 40 p. : ill.

ARTIKELEN
Mendini en Memphis : Proust en Pop Art / Steven Kolsteren. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 33-35
"Denkt u om de Ruysdael" een gesprek met fotograaf John Stoel / Steven Kolsteren. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 42-45
Penelope en Circe: De invloed van schilderkunst, theater en mode op de film Ulisse / Steven Kolsteren. - ill. - In: Hermeneus : Maandblad voor de antieke cultuur ; nr. 5 (2010), p. 218 – 223. - met bibliogr.
Een gesprek met zilversmeden Cees en Arthur Wolf / Steven Kolsteren, Karin Posset, Arthur Wolf, Cees Wolf. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 2 (2010), p. 28 - 31
Hoe poetst het museum zilver? / Steven Kolsteren. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 2 (2010), p. 33
Langs de botten van de vuurvogel: Een fascinerende reis door de dood en door explosief licht / Steven Kolsteren. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 2 (2010), p. 42 – 47

RUUD SCHENK

BOEKJE
Hoogtepunten uit de collectie, informatie en muziektour : Ploegpaviljoen 19-12-2010 t/m 12-06-2011, Mendini 1 19-12-2010 t/m 06-03-2011 / zaalteksten Ruud Schenk ; teksten en samenst. muziek Steven Kolsteren, Karin Posset. - Groningen : Groninger Museum, 2010. - 40 p. : ill.

ARTIKELEN
Enkele moderne aankopen van De Gruyter en Westers / Ruud Schenk. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 29-32
Dertig jaar John John's / Ruud Schenk. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 39-41
In de mix van het Groninger Museum / Ruud Schenk. - ill. - In: Groninger Museummagazine; Jrg. 23 nr. 2 (2010), p. 25 – 37

SUE-AN VAN DER ZIJPP

ARTIKEL
Extreme make-over / Sue-an van der Zijpp. - ill. - In: Groninger Museummagazine ; Jrg. 23 nr. 1 (2010), p. 4-7

REKENING GRONINGER MUSEUM

VERKORTE REKENING

	Jaar rekening 2010	Jaar rekening 2009
OPBRENGSTEN		
Exploitatiesubsidies	4.478	4.429
Budgetsubsidie huur	442	442
Entreegelden	381	1.150
Omzet collecties	92	95
Doelsubsidies collecties	536	518
Omzet presentaties	866	2.356
Omzet educatie	10	39
Omzet commercële activiteiten	704	1.838
Diverse opbrengsten	736	231
OPBRENGSTEN TOTAAL	**8.245**	**11.098**
KOSTEN		
Personeelskosten	3.358	3.514
Kapitaallasten	192	252
Huisvesting	1.605	1.664
Algemene kosten	392	437
Marketing en communicatie	25	33
Kosten collecties	497	550
Kosten presentaties	1.759	3.338
Kosten educatie	31	86
Kosten commerciële activiteiten	309	887
Diverse kosten	175	72
KOSTEN TOTAAL	**8.343**	**10.833**
Financiële baten en lasten	70	69
BEDRIJFSRESULTAAT	**-168**	**196**
VPB		16
BEDRIJFSRESULTAAT NA BELASTING	**-168**	**180**

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31-12-2010

	Jaar rekening 2010	Jaar rekening 2009
ACTIVA - BEDRAGEN X € 1.000		
Immateriële vaste activa		
Immateriële vast activa	277	312
Immateriële vaste activa	**277**	**312**
Materiële vaste activa		
Kunstschatten	PM	PM
Materiële vaste activa	3.079	1.680
Matëriele vaste activa	**3.079**	**1.680**
Vlottende activa		
Vorderingen	1.772	1.292
Overlopende activa	152	111
Voorraad	346	105
Onderhanden werk	797	1.497
Totaal vlottende activa	**3.067**	**3.005**
Liquide Middelen		
Kas, bank en giro	145	216
Totaal liquide middelen	**145**	**216**
TOTAAL ACTIVA	**6.568**	**5.213**

PASSIVA - BEDRAGEN X € 1.000		
Kapitaal		
Algemene reserve	1.164	1.091
Resultaat	-168	73
Aansprakelijk vermogen	**996**	**1.164**
Voorziening		
Voorziening onderhoud depot	67	84
Totaal voorziening	**67**	**84**
Vreemd vermogen		
Lening aan GM	1.196	700
Totaal langlopende schulden	**1.196**	**700**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	3.314	1.185
Overlopende passiva	499	2.080
Totaal kortlopende schulden	**3.813**	**3.265**
TOTAAL PASSIVA	6.568	5.213

VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET GRONINGER MUSEUM

Het afgelopen jaar was een bijzonder jaar. Het Groninger Museum was van 12 april tot 19 december 2010 gesloten in verband met revitalisering van het gebouw. Daardoor zag het activiteitenprogramma voor de Vrienden er dit jaar anders uit dan gewoonlijk.
De vereniging werd in het afgelopen jaar mede door de vergrijzing van het Vriendenbestand weer geconfronteerd met een terugloop in het ledental. Door de tijdelijke sluiting van het Groninger Museum hebben zich in 2010 slechts enkele nieuwe leden aangemeld.
Ondanks het feit dat het museum ruim een halfjaar was gesloten, is het voor de Vrienden toch een actief jaar geweest. We organiseerden een nieuwjaarsbijeenkomst, drie lezingen c.q. bezichtigingavonden, een ledenjaarvergadering en twee excursies.

BESTUUR

Het bestuur van de vereniging werd gedurende het verslagjaar gevormd door de volgende personen:

Mevr. Mr. G.R. van Baak – Klijnsma	voorzitter
Mevr. J. de Vries – de Bruin	secretaris
Dhr. J.J. Bijker	penningmeester
Mevr. Drs. F.G. Bos	lid, redactielid Groninger Museummagazine
Mevr. Drs. E.A. Geers	lid (tot 20 mei 2010)
Mevr. G. Talsma	lid
Mevr. J.M. Weegenaar - Possel	lid

Namens het Groninger Museum namen aan de bestuursvergaderingen deel:
Mevr. M. Schat (tot augustus 2010)
Mevr. A.D. Gerritsma (vanaf november 2010)

Het bestuur vergaderde tijdens het afgelopen verslagjaar vijfmaal. Tussentijds was er regelmatig overleg over actuele zaken. Er vond in het verslagjaar drie keer overleg plaats tussen een delegatie van ons bestuur en de museumdirectie.

JAARVERGADERING

De ledenjaarvergadering vond plaats op 20 mei 2010. Deze werd bijgewoond door 49 personen (inclusief bestuursleden).
Tijdens de vergadering werden de jaarstukken over 2009 goedgekeurd en het bestuur gedechargeerd voor het gevoerde beleid.
De contributieverhoging per 1 januari 2010 is in verband met de tijdelijke sluiting van het Groninger Museum uitgesteld tot 1 januari 2011. De lidmaatschapskosten zijn per 1 januari 2011:
individueel lidmaatschap € 30,-
partnerlidmaatschap (2 personen) € 50,-
studentenlidmaatschap t/m 27 jaar € 15,- .
Tijdens de ledenjaarvergadering werd afscheid genomen van ons bestuurslid mevrouw Geers.
Zij was vanaf 1989 lid van het VVGM-bestuur en heeft het vrijwilligerswerk, dat later over is gegaan naar het Groninger Museum, opgezet. Ook organiseerde zij sinds 2004 de vrienden-avonden en excursies.

In verband met de revitalisering van het Groninger Museum is de ledenjaarvergadering gehouden in het gebouw van de Gasunie. Na de ledenjaarvergadering heeft mevrouw Grotenhuis, curator van de Kunstcommissie van Gasunie, een toelichting gegeven op de tentoonstelling in de hal van de Gasunie van schilderijen van Roland Schimmel. Vervolgens kon de tentoonstelling worden bezichtigd onder het genot van een drankje.

BESTEDING FINANCIËLE DRAAGKRACHT AAN GRONINGER MUSEUM

In 2010 is een bedrag van € 27.000,- ter beschikking gesteld aan het Groninger Museum.
Het bedrag is door het Groninger Museum gebruikt voor de aankoop van een schilderij van Elisabeth Geertruida Wassenbergh (1729-1781), An elegant company in a rich interior.
en circa 80 werken op papier van Siep van den Berg, waaronder een schetsboek van groot formaat (65 x 50 cm) met negenentwintig tekeningen en schetsontwerpen, in een aantal gevallen gesigneerd en gedateerd (1956).
Andere mappen tonen een overzicht uit het oeuvre van Van den Berg van figuratief naar abstract uit de jaren vijftig en zestig, waaronder een aantal inkttekeningen in kleur en schetsontwerpen voor muurschilderingen.

Cadeaulidmaatschap in cd- verpakking
Er is een prachtig VVGM-cadeaulidmaatschap in CD-verpakking tot stand gekomen, dat via de VVGM-website aan te vragen zal zijn.

Flyers/wervingskaarten
Eind december 2010 zijn nieuwe flyers/wervingskaarten gereed gekomen. Deze liggen op de balie in de hal van het Groninger Museum.

Ledenpas
Er is tevens een nieuw ontwerp gemaakt voor de ledenpas 2011 met op de achterkant werk van H.N. Werkman.

BEZICHTIGINGEN VAN NIEUWE EXPOSITIES EN LEZINGEN DOOR DE VERENIGING GEORGANISEERD

Nieuwjaarsbijeenkomst
Op 9 januari 2010 vond de nieuwjaarsbijeenkomst plaats. Het was een zeer geslaagd samenzijn. De heer Jacobs, directeur van het Centraal Museum te Utrecht, heeft een lezing gegeven over zijn museum. De heer Van Twist gaf een vooruitblik op de activiteiten en de revitalisering van het museum. Er hadden zich 147 Vrienden voor de nieuwjaarsbijeenkomst opgegeven doch door het slechte weer die dag waren er 80 Vrienden gekomen.

Bernhard Wilhelm en Jutta Kraus: Creaties in een uitgesproken beeldtaal
Op 2 februari 2010 gaf mevrouw Van der Zijpp, conservator hedendaagse kunst bij het Groninger Museum en medesamensteller van deze tentoonstelling, een inleiding waarna men de tentoonstelling kon bekijken. Er waren deze avond 144 Vrienden aanwezig.

Duits expressionisme 1905 – 1913
Op 2 maart 2010 heeft mevrouw Jansen, conservator 20ste eeuwse kunst bij het Groninger Museum en medesamensteller van deze tentoonstelling, een lezing gegeven. Hierna vond bezichtiging van de tentoonstelling plaats. Er waren 250 Vrienden op deze avond aanwezig.

Nu in het oude Groninger Museum! 100 jaar verzamelen 1894 -1994
Op 8 juni 2010 vond er in het voormalige gebouw van het Groninger Museum aan de Praediniussingel een Vriendenavond plaats. Conservatoren van deze tentoonstelling waren de heren Schenk, conservator moderne en hedendaagse kunst, en Knol, conservator archeologie, geschiedenis en kunstnijverheid. Zij hebben een lezing gehouden met respectievelijk als titel “Met Dahn & Dokoupil door de tentoonstelling” en “Van Feith tot Haks, honderd jaar verzamelen van Oudheden”. Na de lezingen kon men de tentoonstelling bekijken. Deze avond werd door 135 Vrienden bezocht.

EXCURSIES

Menkemaborg
Op 18 september 2010 vond er een excursie naar de Menkemaborg in Uithuizen plaats. De conservator van het museum, mevrouw Stamhuis, heeft een lezing over de borg en tuin gegeven. Aan deze excursie namen 67 Vrienden deel. De helft hiervan maakte gebruik van het georganiseerde busvervoer en de andere helft kwam op eigen gelegenheid.

Niet doorgaan van excursie

De geplande excursie op 30 oktober 2010 naar het Centraal Museum te Utrecht en het museum Catharijneconvent is niet doorgegaan in verband met de te geringe belangstelling.

Museum Belvédère
Op 24 november 2010 vond een excursie plaats naar het museum Belvédère te Heerenveen. De heer Steenbruggen, directeur van het museum, gaf een uiteenzetting over het museum, waarna de Vrienden werden rondgeleid door het museum. Tijdens de rondleiding werden met name de werken van Bram en Geer van Velde nader toegelicht. Er namen 63 personen deel aan deze excursie.

LEDENBESTAND

	Individueel lidmaatschap	partner lidmaatschap	studenten lidmaatschap	totaal aantal lidmaatschappen
31 december 2009	783	1162	20	1965
31 december 2010	714	1036	17	1767
afname t.o.v. 31.12.2009	69	128	3	198

Begin januari 2011 zijn de aanmeldingen weer goed op gang gekomen, maar het zal wel even duren voordat het oude niveau weer is bereikt.

SUBSIDIEGEVERS, BEGUNSTIGERS EN SPONSORS

Subsidiegevers
Gemeente Groningen
Provincie Groningen

Begunstigers
BankGiro Loterij
Mondriaan Stichting
Stichting Beringer Hazewinkel
Vereniging van Vrienden van het Groninger Museum
Diverse schenkingen van particulieren
Porseleinfonds –Minke de Visser
Stichting J.B Scholtenfonds
Kunstbezit en Oudheden Groninger Museum

Mediapartner
Dagblad van het Noorden

Met dank aan
Er gaat niets boven Groningen
Hanzehogeschool Groningen

Sponsors per tentoonstelling/project

BERNHARD WILLHELM & JUTTA KRAUS
De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van Stichting Fonds Kunst en Economie. Het project werd medegefinancierd door de Europese Gemeenschap en het Samenwerkingsverband Noord Nederland, EZ/ Kompas.

DUITS EXPRESSIONISME 1905-1913. BRÜCKE MUSEUM BERLIJN – 150 MEESTERWERKEN
De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van Stichting Fonds Kunst en Economie. Het project werd medegefinancierd door de Europese Gemeenschap en het Samenwerkingsverband Noord Nederland, EZ/ Kompas.

HET ONBEKENDE RUSLAND. ORIËNTALISTISCHE SCHILDERKUNST 1850-1920
De tentoonstelling was mogelijk gemaakt door Stichting Fonds Kunst en Economie, een initiatief van VNO-NCW Noord en het Groninger Museum. Dit project wordt medegefinancierd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland, EZ/ Kompas.
De persreis werd gefinancierd door SRCvakanties

DE REVITALISATIE VAN HET GRONINGER MUSEUM
De revitalisatie is medegefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland, Gemeente Groningen.

Deelnemers van de Stichting Fonds Kunst en Economie
Bos & Bos catering
Groningen Seaports
De Haan Advocaten & Notarissen
Koninklijke Wagenborg
Koop Holding
Rabobank
RWE
TCN Groningen
TKP pensioen
UMCG
Gemeente Groningen
Provincie Groningen
SNN

COLOFON

TEKSTBIJDRAGEN | ROB DIJKSTRA, ADEMIEK GERRITSMA, SASKIA VAN HIJUM, MARIËTTA JANSEN, EGGE KNOL, STEVEN KOLSTEREN, MARIEKE VAN LOENHOUT, CASPAR MARTENS, RUUD SCHENK, MIEKE SCHUMACHER, JOSEE SELBACH, GEERT SLAGTER, J. DE VRIES-DE BRUIN (VERENIGING VAN VRIENDEN), SUE-AN VAN DER ZIJPP, DIRECTIE, RAAD VAN TOEZICHT.

EINDREDACTIE | STEVEN KOLSTEREN, RUUD SCHENK, JOSEE SELBACH

LAYOUT & OMSLAG | RUDO MENGE

COVER | VOORKANT: JUTTA KRAUS
GEFOTOGRAFEERD DOOR ANUSCHKA BLOMMERS EN NIELS SCHUMM, 2009
ACHTERKANT: JAN WIEGERS, MUSIC HALL, Z.J.,
WAS/OLIEVERF/CANVAS, 100X82,5 CM, PARTICULIERE COLLECTIE

AFBEELDINGEN | FOTO'S MARTEN DE LEEUW; EN COURTESY KUNSTENAARS

GRONINGER MUSEUM
MUSEUMEILAND 1
POSTBUS 90
9711 ME GRONINGEN
T 050 3666555
I 09008212132
WWW.GRONINGERMUSEUM.NL;
INFO@GRONINGERMUSEUM.NL

WWW.GRONINGERMUSEUM.NL